Elektronicznie podpisany przez:
Jacek Józef Ludwiczak
dnia 3 marca 2016 r.

UCHWAŁA NR XVII/176/2016
RADY GMINY BEŁCHATÓW

z dnia 29 lutego 2016 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Bełchatów na lata 2015 – 2022

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1515, ze zm.) Rada Gminy Bełchatów uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się "Strategię Rozwoju Gminy Bełchatów na lata 2015 – 2022" stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bełchatów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Bełchatów

Jacek Ludwiczak

Załącznik do Uchwały Nr XVII/176/2016
Rady Gminy Bełchatów
z dnia 29 lutego 2016 r.

Strategia Rozwoju Gminy Bełchatów na lata 2015-2022

2016

Spis treści

Spis treści 2
Wstęp 3
Diagnoza sytuacji w Gminie Bełchatów 4
1. Przestrzeń i środowisko 4
2. Sfera społeczna 9
3. Sfera gospodarcza 16
4. Infrastruktura techniczna 22
5. Infrastruktura społeczna 27
6. Zarządzanie 43
Analiza SWOT 53
Misja i wizja strategii 55
Obszary priorytetowe dla rozwoju Gminy Bełchatów 56
Cel strategiczny: Rozwój i modernizacja infrastruktury gminnej 57
Cel strategiczny: Zrównoważony rozwój społeczny gminy 60
Monitoring i zarządzanie strategią 65
Załącznik nr 1 70
Spis tabel 100
Spis rysunków 101

Wstęp

Opracowywanie dokumentów strategicznych to efekt wprowadzania zarządzania strategicznego do funkcjonowania wielu organizacji, w tym jednostek samorządu terytorialnego. Zarządzanie strategiczne pozwala spojrzeć na organizację i jej przyszłość z perspektywy możliwości zarządzania nią w warunkach niepewności i ryzyka. Uwzględnia ono proces wyboru kierunków rozwoju oraz celów, które wywierają wpływ na rozwój organizacji oraz jej pozycję w otoczeniu konkurencyjnym. Programowanie strategiczne dokonywane przez władze publiczne opiera się na pośrednim kształtowaniu procesów zachodzących w sferze społecznej i gospodarczej za pomocą dostępnych tym władzom środków (nadanych przede wszystkim przez obowiązujące prawodawstwo).

W momencie opracowywania strategii bierze się pod uwagę uwarunkowania wewnętrzne danej organizacji oraz aktualne warunki, w jakich działa. Pozwala to wyodrębnić najważniejsze kierunki i cele rozwojowe, a także wskazać zadania, które doprowadzą do realizacji tych celów. Następnie strategia jest wdrażana - zarówno przez władze publiczne, jak i inne podmioty działające w obrębie danej jednostki samorządowej, np. organizacje pozarządowe. Realizacja strategii musi być poddawana ocenie bieżącej oraz końcowej: czy dotrzymano zobowiązań zapisanych w dokumencie, szacowania szans ich realizacji oraz ewentualnych przeszkód (w ocenie bieżącej) czy dostosowywaniu zakresu zadań strategicznych do bieżącej sytuacji. W przypadku zmiany warunków realizacji strategii, należy pamiętać również o możliwości modyfikowania jej zapisów. Zmiany te jednak powinny być wprowadzane ostrożnie, aby nie wywoływać niechęci do dalszej współpracy czy destabilizacji układu społeczno-gospodarczego.

W ramach opracowywania dokumentu zostały przeprowadzone spotkania konsultacyjne z sołtysami, radnymi i mieszkańcami gminy. Na pierwsze spotkanie przybyło ok. 15 osób, na drugie - ok. 25. Ponadto radni i sołtysi zgłaszali wnioski przedsięwzięć rozwojowych, które powinny wg nich zostać zrealizowane w czasie obowiązywania nowej strategii. Wśród osób obecnych na konsultacjach społecznych zostały przeprowadzone badania jakości życia, służące ocenie jakości usług publicznych w Gminie Bełchatów.

Diagnoza sytuacji w Gminie Bełchatów

1. Przestrzeń i środowisko

Gmina Bełchatów jest gminą wiejską położoną w województwie łódzkim, w powiecie bełchatowskim. Przed reformą samorządową Gmina Bełchatów należała do województwa piotrkowskiego. Przez gminę przepływa rzeka Rakówka, która jest prawym dopływem Widawki[1], oraz rzeka Dąbrówka. W południowo-zachodniej części gminy znajduje się dolina rzeki Widawki, jednak została ona silnie przekształcona w związku z działalnością kopalni (uregulowano koryto rzeki, uszczelniono je folią i umocniono płytami betonowymi). W północno-wschodniej części gminy znajdują się Góry Borowskie i tam wysokość terenu przekracza 250 m n.p.m., natomiast najniższa część gminy znajduje się w kierunku południowo-zachodnim (dolina Widawki - 190 m n.p.m.).

Rys. 1 Położenie Gminy Bełchatów.

Źródło: Google Maps.

Gmina wiejska Bełchatów graniczy od północy z gminą wiejską Drużbice i miejsko-wiejską Zelów, od zachodu z gminą wiejską Kluki, od południowego zachodu i południa z Gminą Kleszczów, od południowego wschodu z Gminą Kamieńsk (Powiat Radomszczański) i od wschodu z Gminą Wola Krzysztoporska (Powiat Piotrkowski

[1] http://www.belchatow.samorzad.pl/index.php?id=34.

ziemski). Geograficznie, w centrum znajduje się miasto Bełchatów, które stanowi odrębną gminę miejską[2].

Rys. 2 Gmina wiejska Bełchatów na tle Powiatu Bełchatowskiego.

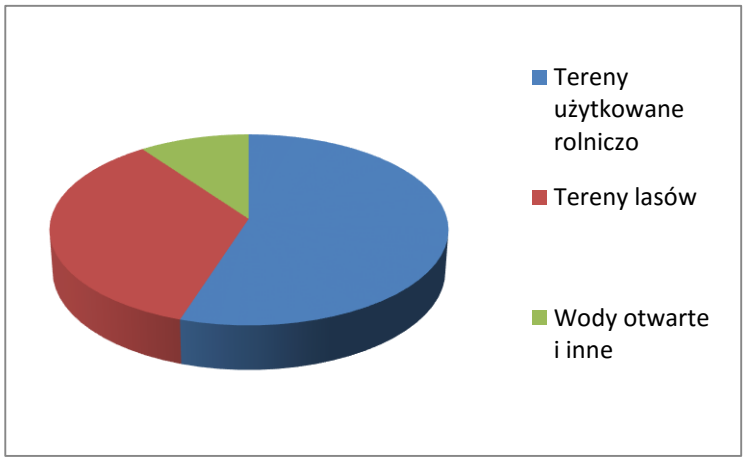

Źródło: *Statystyczne Vademecum Samorządowca*, http://lodz.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_lodzkie/portrety_gmin/belchatowski/gmina_belchatow.pdf.

Gmina zajmuje 179,89 km^2, co stanowi 18,56% powierzchni powiatu bełchatowskiego i jest jego największą gminą. Powierzchnia lasów ogółem wynosi 6631,92 ha (lasy publiczne 3083,92 ha, gminne 10,65 ha), co stanowi 35% ogólnej powierzchni. W 2013 r. lasy stanowiły 36,8% powierzchni gminy. Użytki rolne zajmują 9811 ha, czyli ok. 55% powierzchni gminy (z czego 7636 ha to grunty orne, a 2137 ha to użytki zielone).

[2] http://www.belchatow.samorzad.pl/index.php?id=34.

Rys. 3 Podział terenów w Gminie Bełchatów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bełchatów i strony internetowej http://www.belchatow.samorzad.pl/index.php?id=37.

Na terenie gminy znajduje się 55 miejscowości. Natomiast jednostek pomocniczych (sołectw) jest 40. Są to: Adamów, Augustynów, Bukowa, Dobiecin, Dobiecin Kolonia, Dobrzelów, Domiechowice, Helenów, Huta, Janina, Janów, Józefów, Kałduny, Kielchinów, Korczew, Księży Młyn, Kurnos Pierwszy, Kurnos Drugi, Ludwików, Ławy, Łękawa, Mazury, Mokracz, Myszaki, Niedyszyna, Oleśnik, Podwody, Podwody Kolonia, Poręby, Postękalice, Rząsawa, Wielopole, Wola Kruszyńska, Wola Mikorska, Wólka Łękawska, Zawadów, Zawady, Zdzieszulice Dolne, Zdzieszulice Górne i Zwierzchów. Największe spośród nich to sołectwo Łękawa, które obejmuje również miejscowości Kalisko i Kąsie. Powierzchnia sołectwa to 22,45 km^2. Najmniejsze sołectwo – Mokracz - zajmuje 1,65 km^2.

Teren gminy jest zróżnicowany pod względem budowy geologicznej. Najbogatsze zasoby kopalin stanowią piaski i osady piaskowo-żwirowe, które są eksploatowane w raczej niedużych wyrobiskach i przeznaczane na cele budowlane. Ponadto utworzono 5 terenów górniczych: Bełchatów - pole Bełchatów, Janina-Michałów, Kurnos II, Ludwików (koncesja wygasła z końcem 2014 r.), Ludwików I.

Większe zbiorniki wodne na terenie gminy mają charakter sztuczny. Zbiornik Słok na granicy gmin Bełchatów i Kleszczów powstał w wyniku spiętrzenia wód rzeki Widawki. Jego wody są wykorzystywane dla potrzeb elektrowni oraz na cele rekreacyjne. Zasilają go zrzuty wód kopalnianych. Wcześniej w tym miejscu znajdował się jaz piętrzący rzekę na potrzeby młyna zbożowego. Zbiornik posiada powierzchnię ok. 75 ha, jego dno wyłożone jest folią, a nabrzeże wybetonowane. Wokół wybudowano Ośrodek Wypoczynkowy Słok o powierzchni

prawie 30 ha, na której znajdują się domki noclegowe, tereny rekreacyjno-sportowe (kąpielisko, boiska do piłki nożnej i siatkówki plażowej). Natomiast zbiornik Wawrzkowizna ma charakter rekreacyjny i retencyjny. Tutejszy ośrodek wypoczynkowy zajmuje teren o powierzchni ok. 47 ha. Poza możliwością wędkowania czy uprawiania sportów wodnych, można tu również korzystać z parku linowego, kąpieliska z plażą i zjeżdżalnią wodną, boisk sportowych (do siatkówki, siatkówki plażowej, koszykówki, piłki nożnej), kortów tenisowych, siłowni, odwiedzić stadninę koni i niewielkie zoo, itp. Sztuczne zbiorniki to także stawy w Dobrzelowie, Domiechowicach i Postękalicach.

Obszar gminy należy do Krainy Północnych Wysoczyzn Brzeżnych (w Pasie Wyżyn Środkowych), co sprawia, że w gminie można znaleźć roślinność typową dla nizin, jak i wyżynną. Wśród lasów dominują bory sosnowe, mieszane bory sosnowo-dębowe i lasy liściaste dębowo-grabowo-lipowe. W południowo-zachodniej części gminy można spotkać łęgi nadrzeczne. W lasach i w pobliżu siedzib ludzkich znaleźć można gatunki typowe dla tych obszarów, brakuje natomiast na terenie gminy zwierząt rzadkich, objętych szczególną ochroną gatunkową.

W Gminie Bełchatów wyróżnić można obiekty przyrodnicze objęte ochroną. Ze względu na wyróżniający się krajobraz oraz ekosystemy w 1998 r. wyznaczono Obszar Chronionego Krajobrazu "Dolina Widawki". Swoją powierzchnią Obszar ten obejmuje 17 gmin i 4 powiaty (ponad 40 ha). Rzeka Widawka przepływa przez tereny przekształcone w wyniku eksploatacji węgla brunatnego. Są to tereny cenne przyrodniczo, o znacznym zalesieniu i z licznymi zbiornikami wodnymi. Na wyróżnienie zasługują: zwałowisko kopalni Bełchatów stanowiące dominantę wśród otaczającego terenu i wpływające na urozmaicenie krajobrazu wzniesienia Borowej Góry, stanowiące zespół pagórków o wysokich walorach krajobrazowych z najwyższym szczytem Borowa.

Ponadto podjęto uchwały dotyczące uznania wybranych drzew za pomniki przyrody. Wszystkie drzewa osiągnęły duże obwody pni, zaś szczególnie wyróżniają się lipa drobnolistna w parku w Dobiecinie o obwodzie 460 cm oraz dąb "Generał" o obwodzie 425 cm i wysokości 26 m.

Tab. 1 Pomniki przyrody w Gminie Bełchatów (stan na: 4.08.2015 r.).

Pomniki przyrody	Miejsce
3 klony pospolite, dąb szypułkowy	Łękawa
4 dęby szypułkowe, buk pospolity, kasztanowiec biały, klon pospolity	Wielopole
lipa drobnolistna	Dobiecin
dąb szypułkowy	Kurnos Drugi
dąb szypułkowy "Generał"	Lasy Państwowe w Korczewie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w *Rejestrze Form Ochrony Przyrody prowadzonym przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi*, http://lodz.rdos.gov.pl/formy-ochrony-przyrody.

Wyodrębniono również 14 użytków ekologicznych. Są to: 11 bagien śródleśnych (w miejscowościach Wielopole, Domiechowice, Myszaki, Zawadów, Bukowa, Adamów), zbiorniki wodne w Domiechowicach i Dobrzelowie oraz zarośnięte torfowisko w Kałdunach.

Poza wartymi ochrony obiektami przyrodniczymi, Gmina Bełchatów posiada również cenne zabytki. Do rejestru prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Łodzi wpisanych jest 8 zabytków:

Tab. 2 Obiekty z terenu Gminy Bełchatów wpisane do rejestru zabytków przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Łodzi.

L.p.	Obiekt zabytkowy	Miejscowość	Wpis do rejestru
1.	Park dworski z lat 1920-1925	Dobiecin	nr rej. 299 z 31. 08.1983 r.
2.	Zespół dworski z 1. poł. XIX w., w tym: dwór, oficyna, park	Dobrzelów	 nr rej. 169 z 26. 05. 1967 r. nr rej. 170 z 26. 05. 1967 r. nr rej. 297 z 31. 08. 1983 i 20.12.1995 r.
3.	Park dworski z XVIII/XIX w.	Łękawa	nr rej. 350 z 14. 02. 1989 r.
4.	Zespół dworu obronnego z XVI w., w tym: ruina dworu na wyspie, park dworski	Mikorzyce	 nr rej. 574-IX-80 z 19. 05. 1952 r. oraz 177 z 26. 05. 1967 r. nr rej. 339 z 16. 03. 1984 r.
5.	Park dworski	Mokracz	nr rej. 340 z 16. 03. 1984 r.

6.	Drewniany kościół filialny pw. św. Rocha z 1737 r.	Postękalice	nr rej. 160-IX-6 z 7. 07. 1948 r. oraz 187 z 26. 09. 1967 r.
7.	Park dworski	Postękalice	nr rej. 692 z 27. 09. 1967 r.
8.	Park dworski z XVIII w.	Wielopole	nr rej. 341 z 16. 03. 1984 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Wykazu zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa łódzkiego* (stan na maj 2015 r.), http://www.wuoz.bip.lodz.pl/page/12,zabytki.html.

Dodatkowo 24 obiekty wpisane zostały do Gminnej Ewidencji Zabytków. Poza obiektami znajdującymi się w ewidencji wojewódzkiej są to:

- XIX-wieczne cmentarze ewangelickie w Kałdunach, Myszakach i Zawadach,
- XIX-wieczny folwark w Dobiecinie,
- układ przestrzenny miejscowości Kałduny ukształtowany do XIII w., miejscowości Kurnos I i II z XIV w., miejscowości Postękalice z XIV/XV w., miejscowości Wola Mikorska (ukształtowany do XIV w.), miejscowości Wólka Łękawska (ukształtowany do XIV w.),
- pałac w Łękawie z przełomu XVIII i XIX w.,
- dwór obronny z XVIII/XIX w. w Mikorzycach,
- schrony bojowe linii Widawki z 1939 r. w okolicach Oleśnika, Rząsawy i Księżego Młyna,
- cmentarz przykościelny z początku XIX w. w Postękalicach,
- murowano-drewniany młyn wodny z XIX/XX w. w miejscowości Wyr.

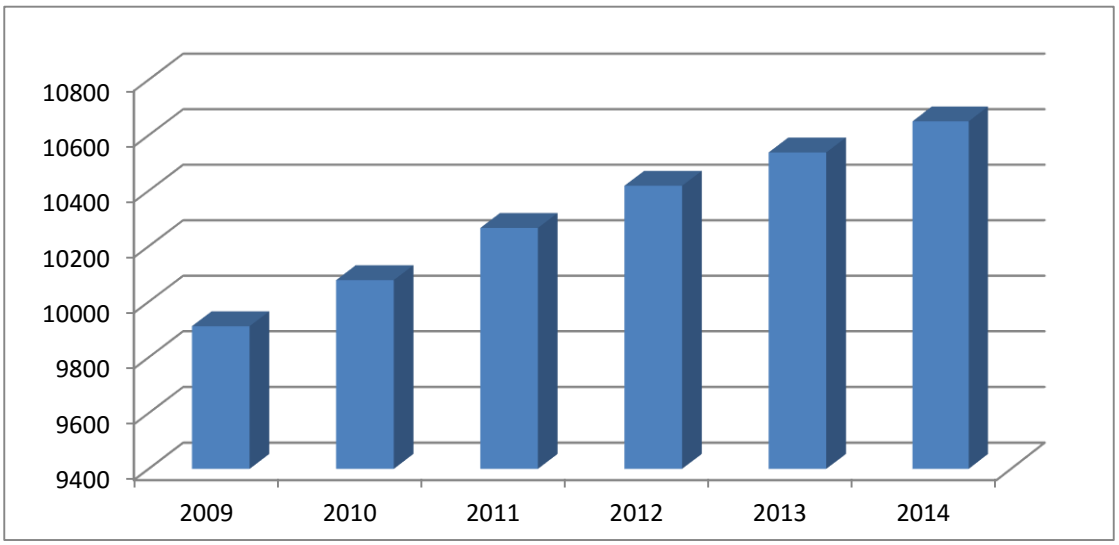
Ponadto warto tu wspomnieć również o młynach wodnych w Księżym Młynie, Zamościach czy Słoku. Stare drewniane domy z XIX/XX w. zachowały się jeszcze w miejscowościach Kałduny i Wola Mikorska. Osoby interesujące się archeologią mogą na terenie Gminy Bełchatów odnaleźć 217 stanowisk archeologicznych, zlokalizowanych w miejscowościach Janów, Mokracz, Zwierzchów, Kolonia Postękalice, Postękalice, Huta, Niedyszyna, Bukowa, Emilin, Kurnos Pierwszy i Drugi, Oleśnik, Domiechowice, Wygwizdów, Anastazów, Wola Kruszyńska, Mikorzyce, Józefów, Adamów, Ławy, Zaleśna.

2. Sfera społeczna

Gmina wiejska Bełchatów jest trzecią pod względem liczby mieszkańców powiatu bełchatowskiego. Pod koniec 2014 r. zamieszkiwało ją 10650 mieszkańców, w tym 5277 mężczyzn i 5373 kobiety. Od 2009 r. zauważyć można ciągły wzrost liczby ludności na

terenie gminy. Liczba kobiet była mniejsza niż liczba mężczyzn tylko w 2010 r. (4982 kobiety wobec 5096 mężczyzn).

Rys. 4 Liczba mieszkańców Gminy Bełchatów w latach 2009-2014.

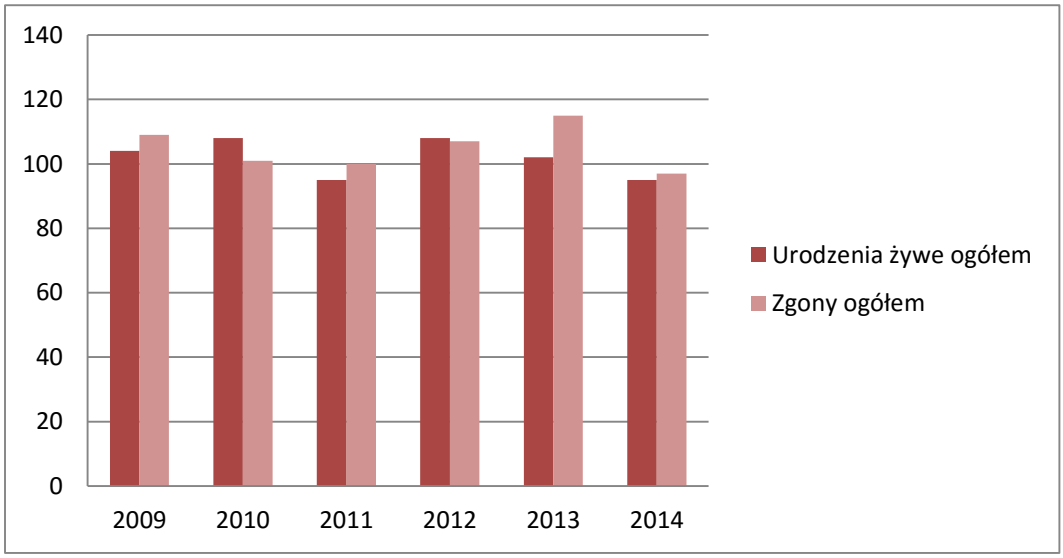

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bełchatów.

Największą miejscowością pod względem liczby mieszkańców są Zawady (530 osób). Ponadto w 5 wsiach mieszka ponad 400 osób: Zdzieszulice Górne (432), Postękalice (449), Oleśnik (403), Łękawa (485), Kurnos Drugi (438); ponad 300 mieszkańców posiadają 4 miejscowości, ponad 200 – 13, ponad 100 – 11. Mniej niż 100 mieszkańców ma 15 miejscowości, przy czym w Kąsiu zameldowana jest jedna osoba, a w Zawałach 10.

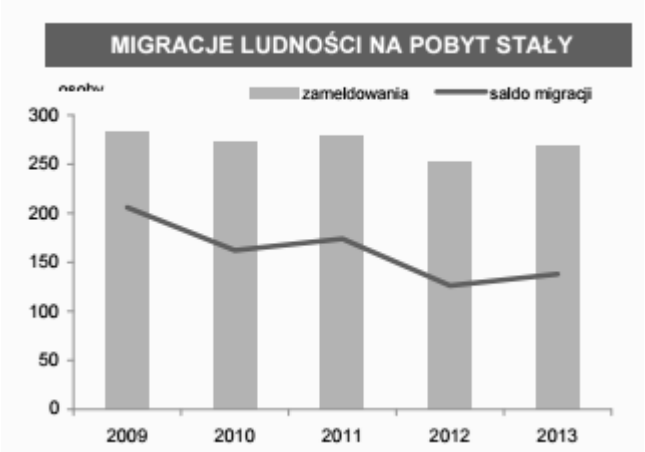
Przyrost naturalny o wartości dodatniej pomiędzy 2009 a 2014 r. zarejestrowano na terenie gminy jedynie w 2010 i w 2012 roku. W tym okresie również urodziło się najwięcej dzieci – 108. Najwięcej małżeństw na terenie gminy zawarto w 2009 r. – 79. W późniejszych latach liczba ta spadała: w 2010 r. wyniosła 63, w 2011 r. - 50, w 2012 r. - 66, w 2013 r.- 51, a w 2014 r. - 46.

Rys. 5 Liczba urodzeń i zgonów w Gminie Bełchatów w latach 2009-2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Bełchatów.

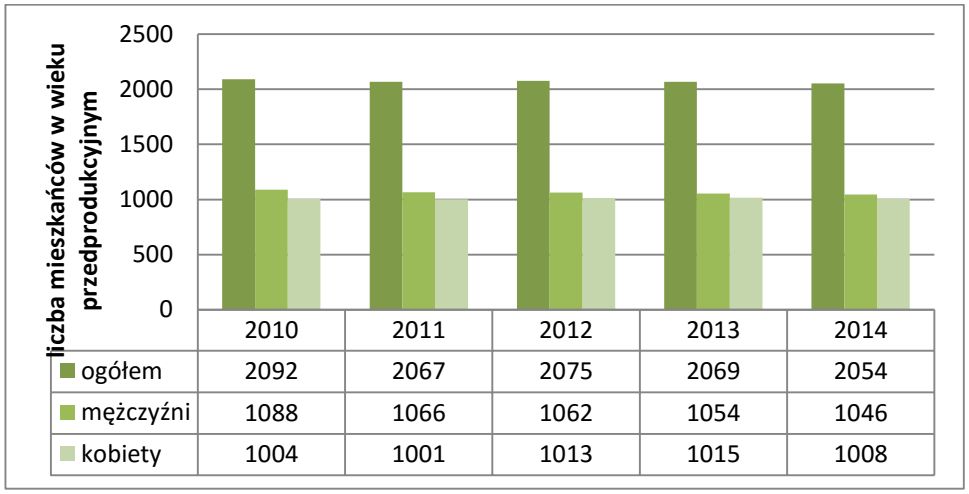
Rys. 6 Migracje ludności w Gminie Bełchatów w latach 2009-2014.

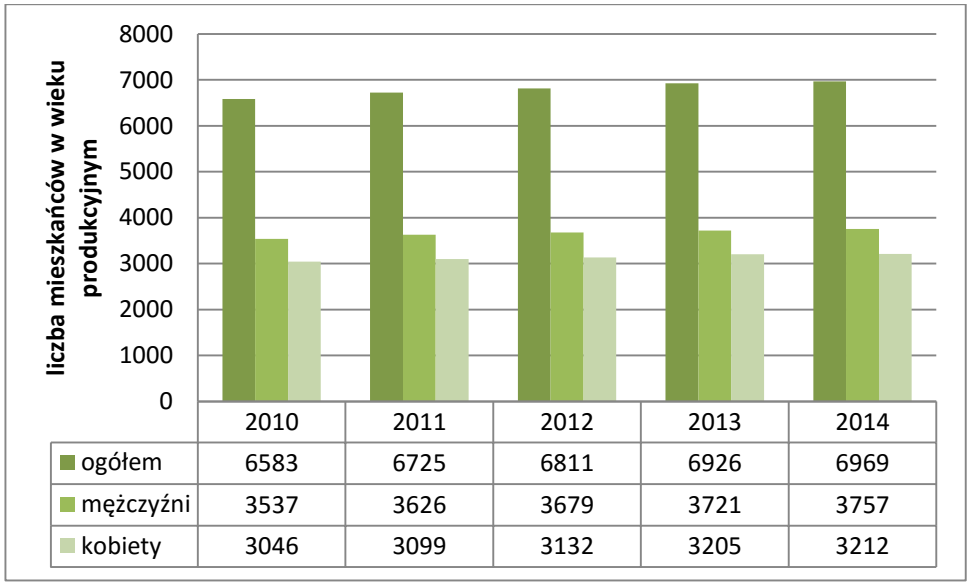
Źródło: *Statystyczne Vademecum Samorządowca Gmina Wiejska Bełchatów* http://stat.gov.pl/vademecum/vademecum_lodzkie/portrety_gmin/belchatowski/gmina_belchatow.pdf.

Tendencje demograficzne na terenie Gminy Bełchatów są zbieżne z tendencjami na terenie całego kraju. Wyraźnie widoczny jest spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Rośnie także liczba mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym.

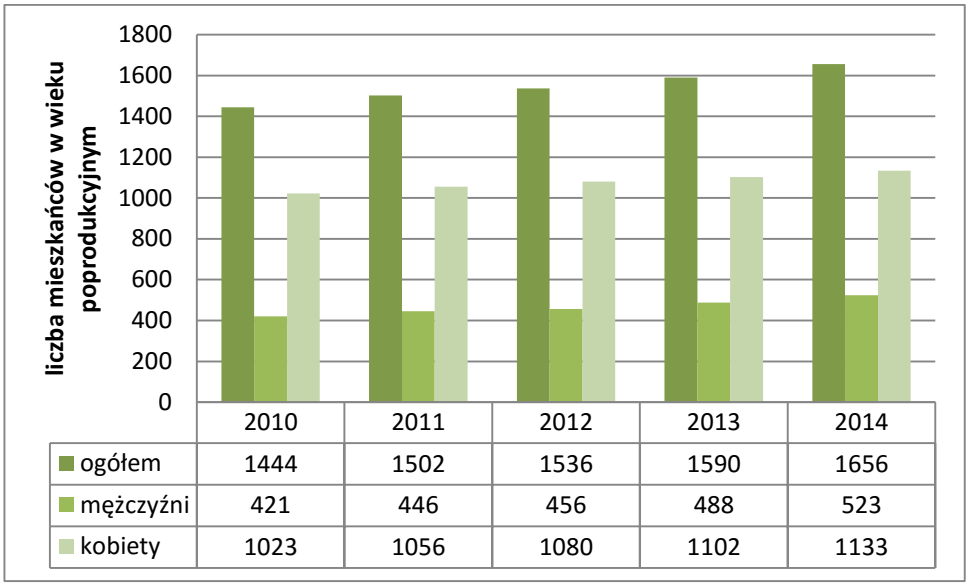
Rys. 7 Liczba osób w wieku przedprodukcyjny, produkcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Bełchatów w latach 2010-2014.

	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	2092	2067	2075	2069	2054
mężczyźni	1088	1066	1062	1054	1046
kobiety	1004	1001	1013	1015	1008

	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	6583	6725	6811	6926	6969
mężczyźni	3537	3626	3679	3721	3757
kobiety	3046	3099	3132	3205	3212

	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	1444	1502	1536	1590	1656
mężczyźni	421	446	456	488	523
kobiety	1023	1056	1080	1102	1133

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, http://stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks.

Na terenach wiejskich Powiatu Bełchatowskiego 30,4% mieszkańców posiada wykształcenie podstawowe. Ponad ¼ mieszkańców ukończyła szkołę średnią lub policealną (25,7%) oraz zasadniczą zawodową (24,6%). Średnio co dziesiąta osoba ukończyła uczelnię wyższą[3]. Ze względu na to, iż dane te dotyczą terenów wiejskich, można wnioskować, że podobne wyniki dotyczą również gminy wiejskiej Bełchatów (choć brak w statystykach takiego rozróżnienia).

Stopa bezrobocia na terenie Powiatu Bełchatowskiego w sierpniu 2015 r. wyniosła 9,4%. Jeszcze na początku roku osiągała poziom 11,4%, co pozwala wnioskować, że spadek ma charakter sezonowy. W samej Gminie Bełchatów dostrzec można spadek liczby osób bezrobotnych z 535 w 2011 r. do 462 w 2014 r. (ze wzrostem do 636 w 2013 r.). Oznacza to, że liczba bezrobotnych w gminie spadła o 27,4% i - co istotne - był to największy spadek liczby bezrobotnych na terenie powiatu. Co znamienne, blisko 60% osób bezrobotnych stanowią kobiety (niewielki wzrost z 58,3% w 2011 r.); połowa bezrobotnych nie może znaleźć zatrudnienia przez ponad rok; dodatkowo prawie 70% bezrobotnych to osoby w wieku 18-44 lata[4].

[3] Dane na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS (Ludność w wieku 13 lat i więcej wg poziomu wykształcenia i miejsca zamieszkania) - 2011 r.

[4] Na podstawie: *Stan bezrobocia w powiecie bełchatowskim w 2014 roku - analiza statystyczna,* http://pupbelchatow.pl/urzad-pracy/analizy-i-statystyki/raport-o-stanie-bezrobocia/informacje-roczne.html.

Tab. 3 Liczba bezrobotnych w Gminie Bełchatów i Powiecie Bełchatowskim w latach 2013 – 2015 (na koniec każdego kwartału).

	III kw. 2013	IV kw. 2013	I kw. 2014	II kw. 2014	III kw. 2014	IV kw. 2014	I kw. 2015	II kw. 2015	III kw. 2015
	Gmina Bełchatów								
liczba bezrobotnych	600	636	645	508	491	462	508	416	387
w tym kobiety	366	364	371	310	299	277	296	247	244
w tym kobiet (%)	61,0	57,2	57,5	61,0	60,9	60,0	58,3	59,4	63,0
	Powiat Bełchatowski								
liczba bezrobotnych	7298	7576	7589	6469	6160	6042	6176	5167	4933
w tym kobiety	4138	4223	4167	3591	3524	3391	3365	2968	2918
w tym kobiet (%)	56,7	55,7	54,9	55,5	57,2	56,1	54,5	57,4	59,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bełchatów.

Tab. 4 Liczba i stosunek długotrwale bezrobotnych do wszystkich bezrobotnych w Gminie Bełchatów i Powiecie Bełchatowskim w latach 2013 – 2015 (na koniec każdego kwartału).

	III kw. 2013	IV kw. 2013	I kw. 2014	II kw. 2014	III kw. 2014	IV kw. 2014	I kw. 2015	II kw. 2015	III kw. 2015
	Gmina Bełchatów								
długotrwale bezrobotni	269	294	303	262	258	232	226	193	165
długotrwale bezrobotni (%)	44,8	46,2	47,0	51,6	52,5	50,2	44,5	46,4	42,6
	Powiat Bełchatowski								
liczba bezrobotnych	3054	3188	3420	3047	2933	2739	2699	2323	
długotrwale bezrobotni (%)	41,8	42,1	45,1	47,1	47,6	45,3	43,7	45,0	42,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bełchatów.

Na przestrzeni ostatnich lat liczba bezrobotnych zarówno w powiecie, jak i gminie systematycznie spadała. W Gminie Bełchatów od końca września 2013 r. do końca września 2015 r. liczba bezrobotnych spadła o 35,5%, zaś w Powiecie Bełchatowskim o 32,4%. W tym samym okresie wśród kobiet bezrobocie w Gminie Bełchatów spadło o 33,3%, a w Powiecie Bełchatowskim o 29,5%. Wraz ze spadkiem ogólnego poziomu bezrobocia, spadała także liczba długotrwale bezrobotnych. Na obszarze gminy spadek ten wyniósł 38,7%, a w powiecie 31,2%. Dużą stabilnością na przestrzeni opisywanego okresu cechuje się udział bezrobotnych kobiet i długotrwale bezrobotnych w stosunku do wszystkich bezrobotnych.

Tab. 5 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Gminie Bełchatów i Powiecie Bełchatowskim w latach 2010 – 2014.

Rok	Powiat Bełchatowski		Gmina Bełchatów	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
31.12.2010	5950	3522	418	244
31.12.2011	6740	3981	535	312
31.12.2012	7386	4173	573	327
31.12.2013	7576	4223	636	364
31.12.2014	6042	3391	462	277

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Bełchatowie, www.pupbelchatow.pl

Tab. 6 Stopa bezrobocia w Gminie Bełchatów i Powiecie Bełchatowskim w latach 2010 – 2014 [%].

Rok	Powiat Bełchatowski		Gmina Bełchatów	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
31.12.2010	7,7	9,6	6,3	8,0
31.12.2011	8,8	10,9	8,0	10,1
31.12.2012	9,7	11,5	8,4	10,4
31.12.2013	10,0	11,8	9,2	11,4
31.12.2014	8,1	9,6	6,6	8,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Bełchatowie, www.pupbelchatow.pl i Banku Danych Lokalnych GUS: www.stat.gov.pl/bdl.

Jak wynika z powyższych tabel, liczba bezrobotnych zarówno w Gminie Bełchatów, jak i Powiecie Bełchatowskim sukcesywnie rosła do początku 2014 roku. Następnie miał miejsce znaczący spadek - w gminie o 27,4%, w powiecie zaś o 20,2% (w grupie kobiet odpowiednio: 23,9% i 19,7%). Stopa bezrobocia zachowywała się podobnie jak w przypadku

liczb bezwzględnych, przy czym w gminie była stale niższa niż w powiecie. Należy także zauważyć, że w obu jednostkach stopa bezrobocia wśród kobiet jest wyższa niż wśród mężczyzn.

Średnie wynagrodzenie brutto w Powiecie Bełchatowskim jest wyższe niż w Województwie Łódzkim. Na przestrzeni ostatnich lat średnio różnica wynosiła 1815,90 zł. (największa w 2013 r. - ponad 2 tys. zł.). Między 2010 a 2014 r. średnie wynagrodzenie brutto w Województwie Łódzkim wzrosło o 18%, a w Powiecie Bełchatowskim o 20,5% W 2014 r. wynagrodzenia w województwie stanowiły 90,4% średniej krajowej, zaś w powiecie 139,3%.

Tab. 7 Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w Województwie Łódzkim i Powiecie Bełchatowskim w latach 2010-2014 [zł].

	2010	2011	2012	2013	2014
Województwo Łódzkie	3066,02	3245,97	3383,30	3510,20	3618,63
Powiat Bełchatowski	4628,24	4940,22	5244,60	5512,35	5578,37

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

3. Sfera gospodarcza

Pracodawcy w Gminie Bełchatów funkcjonują w różnych obszarach. Poniżej umieszczono listę największych zakładów pracy w gminie. Wzięto tu pod uwagę wskazania Urzędu Gminy, odnosząc się jedynie do firm zarejestrowanych w miejscowościach z terenu gminy. Należy jednak podkreślić, że duża część mieszańców zatrudniona jest w elektrowni (PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Bełchatów) i kopalni (PGE Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów).

Tab. 8 Najwięksi pracodawcy w Gminie Bełchatów.

Nazwa/Miejscowość	Forma prawna	Rodzaj produkcji lub usług
RZEŹNICTWO-WĘDLINIARSTWO DOMINIK MARCZAK/ Dobrzelów	Przedsiębiorstwo prywatne osoby fizycznej	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu.
TERMO-BUD MŁYNARSKI USŁUGI BUDOWLANE I REMONTOWE PIOTR MŁYNARSKI/ Kurnos Drugi	Przedsiębiorstwo prywatne osoby fizycznej	Wykonywanie pozostałych instalacji budowlanych.

PIEKARNIA „JAZON II" PAWEŁ PORYZAŁA/ Dobrzelów	Przedsiębiorstwo prywatne osoby fizycznej	Produkcja pieczywa; produkcja świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek.
ZAKŁAD HANDLOWO-USŁUGOWO-PRODUKCYJNY Z.H.U.P. „MIRS" MIROSŁAW RÓŻYCKI / Poręby	Przedsiębiorstwo prywatne osoby fizycznej	Roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowanej.
„HALMAR" S.C. MIROSŁAW RÓŻYCKI/ Poręby	Spółka cywilna	Roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowanej.
„DZW MOTORS" S.C. DIONIZA WĘŻYK ZBIGNIEW WĘŻYK/ Dobrzelów	Spółka cywilna	Sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek.
BOMI-SERWIS SP. Z O.O. SK./Emilin	Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa	Obsługa przenośników taśmowych.
PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-USŁUGOWE ZBIGNIEW MAZIARZ/ Myszaki	Przedsiębiorstwo prywatne osoby fizycznej	Rozbiórka i burzenie obiektów budowlanych

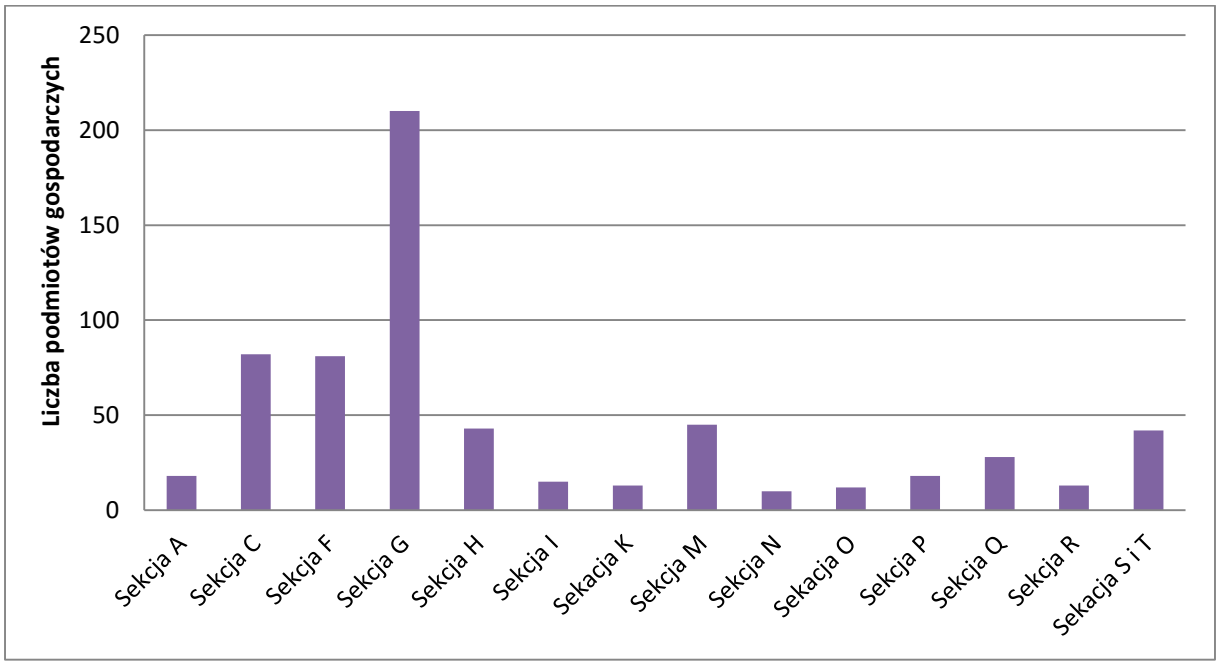
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bełchatów.

Struktura rozmieszczenia poszczególnych pracodawców na terenie gminy jest dosyć stabilna i nie ulegała większym zmianom na przestrzeni lat. Na ogół w poszczególnych miejscowościach liczba tych podmiotów albo utrzymuje się na tym samym poziomie, albo wzrasta dość nieznacznie. Pewnym wyjątkiem jest m.in. miejscowość Zawady, w której w 2014 r. zarejestrowano najwięcej przedsiębiorstw - 35. Tu też nastąpił największy wzrost liczby przedsiębiorstw, gdyż pomiędzy rokiem 2009 a 2014 przybyło ich 15.

Uwzględniając sekcje PKD z 2007 r., w Gminie Bełchatów najwięcej podmiotów działa w obszarze związanym z handlem hurtowym i detalicznym (32,1% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarczych). Druga w kolejności sekcja to przetwórstwo przemysłowe (12,5%), a trzecia - budownictwo (12,4%). Kolejne sekcje to: działalność profesjonalna (6,9%), transport i gospodarka magazynowa (6,6%) oraz pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników (6,4%) Pozostałe sektory posiadają zdecydowanie mniejszy udział w strukturze gospodarczej gminy. Najmniej wybranych podmiotów funkcjonuje w sektorach: administracja publiczna, obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (1,8%) i działalność w zakresie usług administrowania, w tym działalność wspierająca (1,5%). W Gminie Bełchatów stosunkowo

mało jest także gospodarstw rolniczych, prowadzących zarejestrowaną działalność gospodarczą: w 2014 r. było ich dokładnie 18, co stanowiło 2,8% wszystkich przedsiębiorstw. Należy zauważyć że pomimo sprzyjających warunków i bliskości miasta, działalnością związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi zajmuje się w gminie tylko 15 podmiotów (2,3%), natomiast kulturą, rozrywką i rekreacją - 13 (2,0%). Kwestia ta jest warta rozważenia zważywszy, że szeroko pojęta turystyka mogłaby stanowić dodatkowe źródło utrzymania dla części gospodarstw w gminie. Ze względu na bliskość miasta i położenie komunikacyjne gmina ma ku temu sprzyjające warunki, szczególnie w perspektywie wyjazdów jednodniowych.

Rys. 8 Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON wg sekcji PKD w Gminie Bełchatów w 2014 r. (sekcje powyżej 10 podmiotów).

A – Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo C - Przetwórstwo przemysłowe F – Budownictwo G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego H – Transport i gospodarka magazynowa I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowe M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne P - Edukacja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją S i T - Pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS.

W Gminie Bełchatów pomiędzy 2009 a 2014 r. przybyło 516 gospodarstw rolnych (wzrost z 5811 do 6327), przy czym struktura wielkości nie uległa zmianie. W 2014 r. najwięcej było 5937 gospodarstw o powierzchni do 5 ha i stanowiły one 93,8% wszystkich tego typu podmiotów. Na przestrzeni ostatnich lat przybyło ich najwięcej ze wszystkich kategorii (wzrost o 567), a ich udział w całej strukturze gospodarstw rolnych umocnił się. Gospodarstw większych, o powierzchni między 5 a 10 ha, funkcjonowało 2014 r. 308 (4,9%), a tych o wielkości między 10 a 50 ha - 80 (1,3%). W obu wypadkach liczba tych gospodarstw w gminie spadła. Najmniej w 2014 r. było wielkoobszarowych gospodarstw o powierzchni powyżej 50 ha – 2 (0,03%). Tu jednak między 2013 a 2014 r. przybyło jedno gospodarstwo. Struktura gospodarstw rolnych w gminie nie jest więc dobra. Zdecydowaną większość stanowią te najmniejsze, które w warunkach wolnorynkowych nie są w stanie się utrzymać. Co prawda, znaczna część rolników posiadających taki mały areał realnie już nie gospodaruje, a swoją ziemię dzierżawi. Wydaje się jednak, iż dalsze rozdrobnienie gospodarstw rolnych w gminie jest zjawiskiem niepożądanym.

Tab. 9 Struktura gospodarstw rolnych w Gminie Bełchatów w latach2009 - 2014.

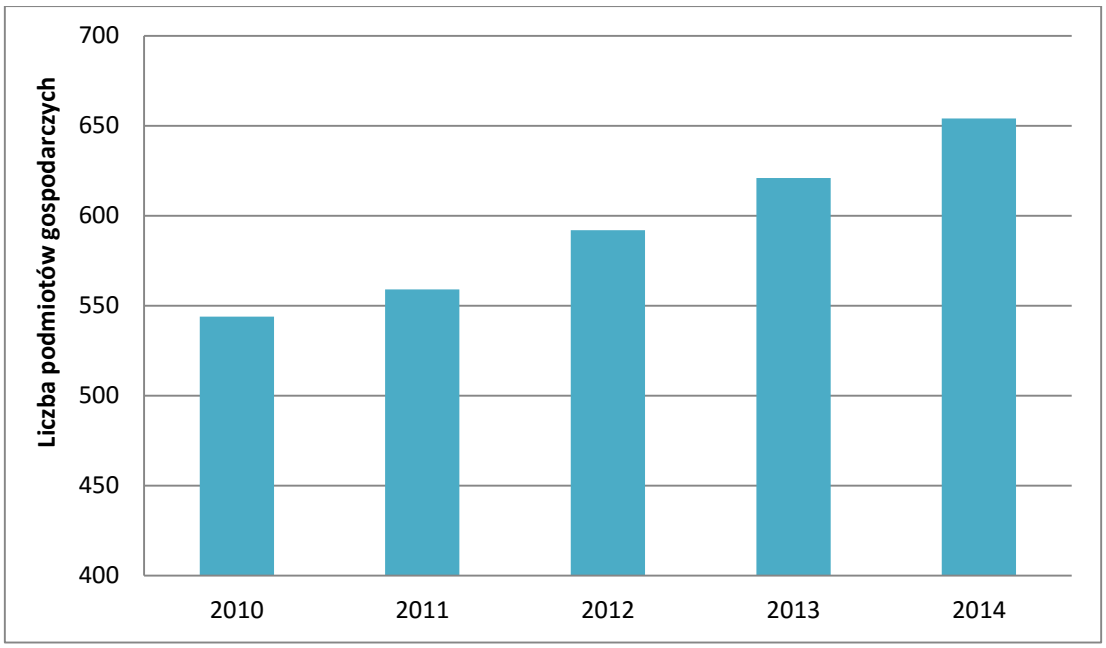
Liczba indywidualnych gospodarstw rolnych	2009	2010	2011	2012	2013	2014
do 5 ha powierzchni	5370	5359	5510	5628	5750	5937
Powierzchnia 5 - 10 ha	352	342	338	326	317	308
Powierzchnia 10 - 50 ha	88	89	90	84	83	80
Powierzchnia powyżej 50 ha	1	1	1	1	1	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bełchatów.

W 2010 r. w Gminie Bełchatów zarejestrowane były 544 podmioty gospodarcze[5]. Od tamtego roku następował systematyczny wzrost ich liczby. Największy miał miejsce pomiędzy rokiem 2011 a 2012 i wyniósł 5,9%, podobny wzrost nastąpił między rokiem 2013 a 2014 (5,3%). Gmina Bełchatów jest gminą wiejską, gdzie rolnictwo, pomimo zmniejszania się liczby gospodarstw rolnych, ciągle odgrywa ważną rolę w strukturze gospodarki.

[5] Rozumiane jako zarówno prywatne, jak i publiczne podmioty prawne prowadzące działalność gospodarczą.

Rys. 9 Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w Gminie Bełchatów w latach 2010-2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS.

Na przestrzeni lat wzrastała liczba zarówno prywatnych, jak i publicznych podmiotów gospodarczych. W przypadku podmiotów publicznych najwięcej funkcjonowało ich w 2012 r. (16), a w następnym roku liczba ta spadła do 14. W 2014 r., wśród wszystkich podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w gminie, te z sektora prywatnego stanowiły 97,9%, a z publicznego – 2,1%.

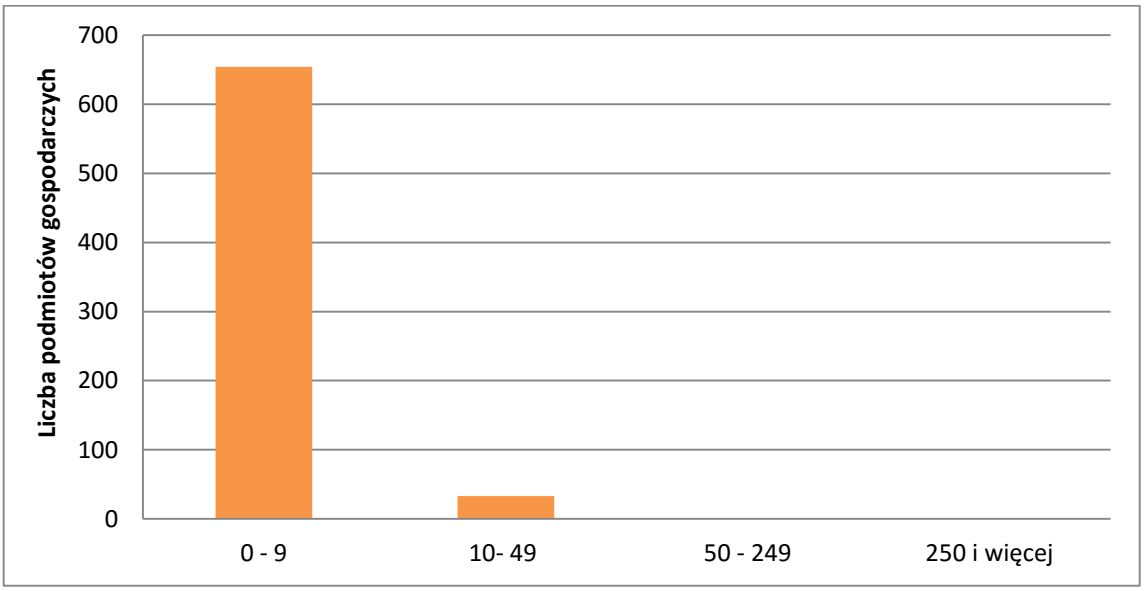
Tab. 10 Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON według sektorów własnościowych (lata 2010 -2014).

2010 r.	sektor publiczny	10
	sektor prywatny	534
2011 r.	sektor publiczny	12
	sektor prywatny	547
2012 r.	sektor publiczny	16
	sektor prywatny	576
2013 r.	sektor publiczny	14
	sektor prywatny	607
2014 r.	sektor publiczny	14
	sektor prywatny	640

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS.

Wśród sektora prywatnego najliczniejsza grupa to działalność gospodarcza osób fizycznych, która stanowi 90,1%[6] ogółu zarejestrowanych podmiotów prywatnych. Spółki handlowe stanowią 4% podmiotów prywatnych. Spory udział posiadają także stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, prowadzące własną działalność gospodarczą - w 2014 r. stanowiły one 4,7% wszystkich tego typu podmiotów. Względnie nieduży udział w gospodarce gminy mają spółki z udziałem kapitału zagranicznego - 1,1%. Zgodnie ze statystykami, w gminie nie działają żadne spółdzielnie. Jest to szczególnie problematyczne w kontekście wiejskiego charakteru gmin. W sektorze publicznym wyraźnie dominują państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ze wskaźnikiem 85,7%.

Rys. 10 Podmioty gospodarcze w zależności od liczby zatrudnianych pracowników (2014 r.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS.

W gminie zdecydowanie dominują mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 pracowników (jest ich 654 i stanowią 95,1%). W większości są to jednoosobowe podmioty działające na zasadach samozatrudnienia. Zazwyczaj nie tworzą dodatkowych miejsc pracy, a większość pracowników zatrudniają okresowo albo na umowy cywilnoprawne. Małych przedsiębiorstw zatrudniających od 10 do 49 osób jest 33 (4,8%), a średnie (od 50 do 249) tylko jedno. Na terenie gminy nie funkcjonuje żaden duży przedsiębiorca.

[6] Dane na podstawie: www.stat.gov.pl.

Tab. 11 Liczba podmiotów gospodarczych w Powiecie Bełchatowskim i jego gminach w latach 2010-2014.

Jednostka terytorialna	2010		2011		2012		2013		2014	
Powiat Bełchatowski	8420	100%	8374	100%	8677	100%	8829	100%	8881	100%
Miasto Bełchatów	5307	63,0%	5258	62,8%	5419	62,5%	5485	62,1%	5455	61,4%
Gmina Bełchatów	544	6,5%	559	6,7%	592	6,8%	621	7,0%	654	7,4%
Gmina Drużbice	297	3,5%	305	3,6%	312	3,6%	327	3,7%	330	3,7%
Gmina Kleszczów	347	4,1%	355	4,2%	379	4,4%	398	4,5%	394	4,4%
Gmina Kluki	193	2,3%	193	2,3%	209	2,4%	215	2,4%	228	2,6%
Gmina Rusiec	302	3,6%	282	3,4%	289	3,3%	296	3,4%	314	3,5%
Gmina Szczerców	496	5,9%	504	6,0%	530	6,1%	531	6,0%	555	6,2%
Gmina Zelów	934	11,1%	918	11,0%	947	10,9%	956	10,8%	951	10,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS.

Jeśli chodzi o liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, to na tle całego Powiatu Bełchatowskiego gmina wypada całkiem dobrze. W 2014 r. na jej terenie działało 7,4% wszystkich podmiotów z terenu powiatu. Należy zwrócić uwagę, że na przestrzeni lat powoli, lecz systematycznie, wzrastał udział podmiotów z tej gminy w całkowitej liczbie przedsiębiorstw powiatu (od 2010 do 2014 r. wzrost o 0,9 punktu procentowego).

4. Infrastruktura techniczna

Gmina Bełchatów zarządza 35 km dróg kategorii gminnej, z czego znacząca większość posiada nawierzchnię twardą (30,35 km), a reszta nawierzchnię twardą ulepszoną - 4,66 km. Ponadto w miejscowościach Zdzieszulice Dolne i Oleśnik znajdują się ciągi piesze o łącznej długości 3,5 km. Ich stan techniczny oceniany jest na dobry. Dodatkowo w Zdzieszulicach Dolnych wybudowano ok. 2,5 km ścieżki rowerowej

Tab. 12 Drogi kategorii gminnej na terenie Gminy Bełchatów.

L.p.	Numer drogi	Przebieg drogi	Długość drogi [km]	Stan techniczny
1.	101152 E	(Strzyżewice) gr.gm.Kluki – Wola Kruszyńska - Podwody	1,6	dobry
2.	101156 E	(Kaszewice) gr.gm. Kluki – dr.kraj.nr 8	1,4	dobry
3.	101251 E	Józefów – Wola Mikorska	1,5	dobry
4.	101252 E	Józefów – gr.gm. Drużbice	2	dobry
5.	101253 E	Ławy - Zawady	2	dobry
6.	101254 E	Huta – gr.gm. Drużbice	0,7	dobry
7.	101255 E	Wielopole - Niedyszyna	2,1	dobry

8.	101256 E	Niedyszyna - Postękalice	3,6	dobry
9.	101257 E	Zdzieszulice Dolne - Kielchinów	2,9	dobry
10.	101258 E	Korczew - Mokracz	2,8	dobry
11.	101259 E	Nowy Świat – gr. m. Bełchatów	1,4	dobry
12.	101260 E	gr. m. Bełchatów- Oleśnik – dr. pow. nr 1902 E	3,3	dobry
13.	101261 E	Kielchinów - Augustynów	2,4	dobry
14.	101262 E	Dobrzelów - gr. gm. Drużbice	2,5	dobry
15.	101263 E	Wola Mikorska - Emilin	2,1	dobry
16.	110458 E	gr. gm. Wola Krzysztoporska - Janów - Kielchinów	2,7	dobry

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Bełchatów.

Przez teren Gminy Bełchatów przebiega łącznie prawie 140 km dróg powiatowych, o których utrzymanie dba Zarząd Dróg Powiatowych w Bełchatowie.

Tab. 13 Sieć dróg powiatowych przebiegających przez teren Gminy Bełchatów.

L.p.	Nr drogi	Przebieg	Długość [km]	Klasa	Rodzaj nawierzchni
1.	1902 E	Bełchatów - Słok - Janów Nowy	16,4	G	bitumiczna
2.	1905 E	Rożniatowice -Ławy	10,7	Z	bitumiczna
3.	1909 E	Parzno - Domiechowice - Bełchatów	17,9	Z	bitumiczna
4.	1910 E	Parzno – Wola Mikorska - Adamów	4,1	Z	bitumiczna
5.	1911 E	Bełchatów - Niedyszyna	6,8	-	-
6.	1912 E	Bełchatów - Bogdanów	10,7	G	bitumiczna
7.	1913 E	Bełchatów – Zdzieszulice G. - Bogdanów	10,7	Z	bitumiczna
8.	1914 E	Bełchatów - Bukowa	8,8	Z	bitumiczna
9.	1914 E	Bukowa kol. - Parzniewice	8,8	L	bitumiczna, żwirowa
10.	1915 E	Wólka Łękawska - Zawadów	3,5	L	bitumiczna
11.	1916 E	Bogdanów – Bukowa – Zawadów - Łękawa	9	Z	bitumiczna
12.	1917 E	Chabielice – Trząs - Nowy Świat	22	Z	bitumiczna
13.	1919 E	Kaszewice -Kurnos - Bełchatów	7	Z	bitumiczna
14.	1923 E	Zawady - Dobrzelów	1,3	L	bitumiczna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Bełchatów i Powiatowego Zarządu Dróg w Bełchatowie, http://www.pzd.powiat-belchatowski.pl/index.php/nasze-drogi, http://www.pzd.powiat-belchatowski.pl/index.php/nasze-drogi/informacje-ogolne/utrzymanie-drog-zamiejskich.

Ponadto przez teren Gminy Bełchatów biegnie jedna droga krajowa nr 74 relacji Wieluń przez Zosin do granicy państwa oraz dwie drogi wojewódzkie - nr 484 Buczek-

Bełchatów - Kamieńsk oraz nr 485 Pabianice - Bełchatów. W niedalekiej odległości od gminy biegną drogi krajowe nr 12, 1 (w tym odcinek autostrady A1) i 91.

Mieszkańcy posiadający Kartę Mieszkańca Gminy Bełchatów mogą korzystać z darmowych przewozów gminną komunikacją zbiorową (obsługiwaną przez Przedsiębiorstwo Komunikacji, Transportu i Usług Komunalnych Gminy Bełchatów sp. z o.o.). Poza dniami świątecznymi autobusy kursują od poniedziałku do piątku na trasach: Janów - Oleśnik - Bełchatów, Ławy - Józefów - Bełchatów, Łękawa - Zawadów - Mokracz - Bełchatów oraz Dobrzelów - Postękalice - Bełchatów. Na każdej linii realizowane są codziennie 2 kursy: do i z Bełchatowa.

Przedsiębiorstwo Komunikacji, Transportu i Usług Komunalnych Gminy Bełchatów sp. z o.o. sprawuje nadzór nad 185,74 km sieci wodociągowej w gminie. Na terenie gminy nie występują powierzchniowe ujęcia wody, natomiast głębinowe znajdują się w miejscowościach Huta i Ławy. W Ławach dodatkowo funkcjonuje stacja uzdatniania wody, w której obniża się stężenie żelaza i mangany. Jakość wody ocenia się jako dobrą. Sumaryczna wydajność eksploatacyjna studni /ujęć wody wynosi 268 894 m^3.

Na terenie gminy nie ma podmiotów, do których wody nie dostarczano by gminną siecią. Najwięcej korzystających z sieci wodociągowej stanowią gospodarstwa domowe - 5941 gospodarstw (98,5% wszystkich korzystających z sieci). Drugim podmiotem są przedsiębiorcy/rzemieślnicy - 61 (1%). Tylko 0,5% (30) to odbiorcy komunalni. Całkowite zużycie wody w gminie wynosi 612.815 m^3, z czego 28,03 dam^3 zużywa przemysł, zaś na cele bytowo-gospodarcze w ciągu roku zużywa się 142.164 m^3 wody. Ubytki na sieci wynoszą 126.730 m^3.

Tab. 14 Odbiorcy wody w Gminie Bełchatów.

Odbiorcy	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców w % korzystających z sieci
Gospodarstwa domowe	5941	98,5%
Odbiorcy komunalni	30	0,5%
Przedsiębiorcy/rzemieślnicy	61	1,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Bełchatów.

Podmiotem zarządzającym siecią kanalizacyjną jest Gmina Bełchatów, zaś nadzór również prowadzi Przedsiębiorstwo Komunikacji, Transportu i Usług Komunalnych Gminy Bełchatów sp. z o.o. Długość wybudowanej sieci wynosi 24,9 km. Pierwsza sieć została wybudowana 15 lat temu. Podłączonych do niej jest 664 odbiorców, z czego znaczna

większość to gospodarstwa domowe (99,8% wszystkich odbiorców). Na terenie gminy jest 722 gospodarstw posiadających szambo.

Tab. 15 Użytkownicy sieci kanalizacyjnej w Gminie Bełchatów.

Użytkownik	Liczba użytkowników	Liczba użytkowników w % korzystających z sieci
Gospodarstwa domowe	662	99,8%
Odbiorcy komunalni	1	0,2%
Przedsiębiorcy/rzemieślnicy	1	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Bełchatów.

W Gminie Bełchatów znajdują się trzy oczyszczalnie ścieków - 2 oczyszczalnie w Zawadach i nowo wybudowana mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Łękawie z 2014 roku. Przepustowość oczyszczalni wynosi w przypadku oczyszczalni Polaris 53 m^3/dobę, a 12,2 m^3/dobę przy wykorzystaniu oczyszczalni ścieków typu Nebraska. Wydajność oczyszczalni w Łękawie szacowana jest na 55 m^3/dobę.

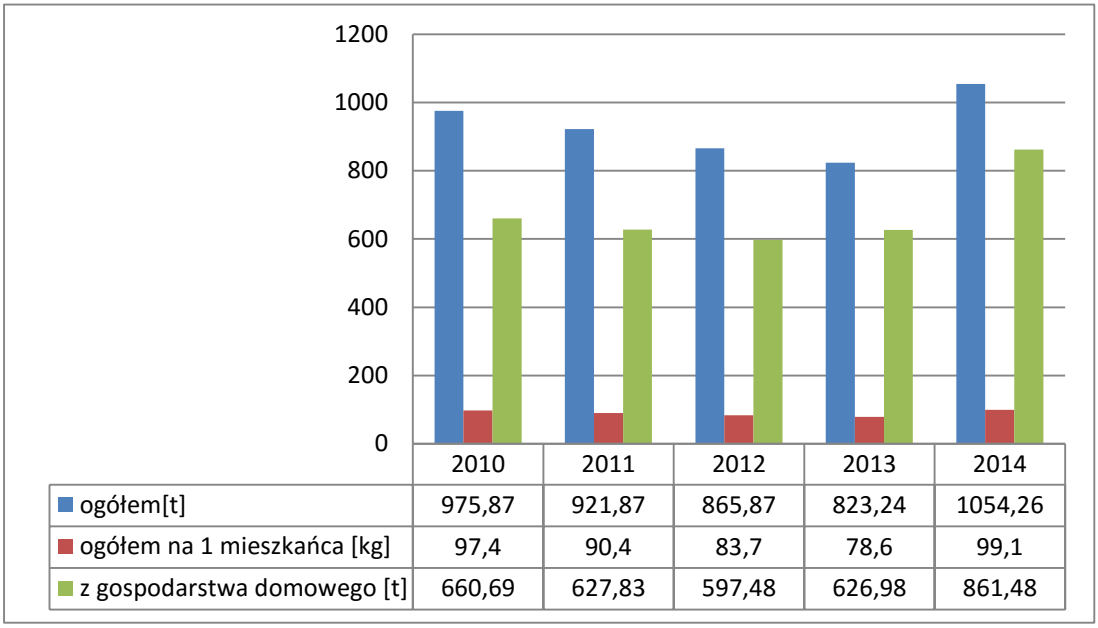
W 2016 r. gmina planuje rozbudowę sieci kanalizacyjnej o kanalizację sanitarną Ludwików Nowy Świat – etap III oraz kanalizację sanitarną w Zdzieszulicach Górnych i Ławach. W 2014 r. odprowadzono ogółem 12.955 m^3 ścieków.

Gmina posiada plany dotyczące gazyfikacji. W pierwszej kolejności spółka gazownicza zamierza zbudować sieć na terenie miejscowości Zawady i Dobrzelów.

Na terenie Gminy Bełchatów zbieraniem, transportem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych zajmuje się firma EKO-REGION Sp. z o.o., mająca siedzibę w Bełchatowie.

Do 2014 r. ilość odpadów zmieszanych zebranych w gminie w ciągu roku z gospodarstw domowych systematycznie malała. W 2014 r. zanotowano znaczny wzrost ilości odpadów zebranych z gospodarstw domowych.

Rys. 11 Odpady zmieszane zebrane w Gminie Bełchatów w ciągu roku w latach 2010-2014.

	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem[t]	975,87	921,87	865,87	823,24	1054,26
ogółem na 1 mieszkańca [kg]	97,4	90,4	83,7	78,6	99,1
z gospodarstwa domowego [t]	660,69	627,83	597,48	626,98	861,48

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS.

W Woli Kruszyńskiej od 1991 r. funkcjonowało składowisko odpadów, które obecnie poddawane jest rekultywacji. Wykorzystuje się je jeszcze jako stację przeładunkową dla odpadów, które trafiają następnie do Gminy Pajęczno. Ponadto działa tu instalacja do kompostowania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów.

Zgodnie z wymogiem ustawowym prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. Od 1 lipca 2013 r. na terenie gminy Bełchatów funkcjonuje nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi. Oparty jest na odbiorze odpadów komunalnych bezpośrednio z terenu nieruchomości zamieszkałych, selektywnej zbiórce odpadów komunalnych na terenie Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w Zawadach oraz odbiorze odpadów podczas mobilnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych. Mieszkańcy gminy mogą bezpłatnie zostawiać w nim posegregowane odpady. Czynny jest 3 dni w tygodniu, w tym w każdą sobotę miesiąca. W gminie ustalono zasady segregacji odpadów, które zakładają, że do pojemnika z żółtą klapą wyrzuca są surowce suche (w tym tworzywa sztuczne, papier, butelki PET), do pojemnika z klapą pomarańczową szkło, z klapą czerwoną - zużyte baterie, zaś pozostałe odpady trafiają do osobnego pojemnika. Pracownicy firmy odbierającej odpady prowadzą monitoring prawidłowości segregacji dokonywanej przez właścicieli nieruchomości. Ponadto 2 razy w ciągu roku organizowane są mobilne zbiórki odpadów wielkogabarytowych i elektroodpadów. W ciągu 4 dni odpady te są odbierane sprzed posesji w wyznaczonych miejscowościach przez pracowników firmy odbierającej odpady.

Tab. 16 Wymagany i osiągnięty przez Gminę Bełchatów poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia poszczególnych frakcji odpadów w 2013 r. [%].

Rodzaje odpadów	Wymagany poziom	Osiągnięty poziom
papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło	12	30,63
odpady budowlane i rozbiórkowe, inne niż niebezpieczne	36	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Analizy stanu gospodarki odpadami na terenie Gminy Bełchatów w 2014 roku.*

Gmina na bieżąco stara się likwidować tzw. dzikie wysypiska śmieci. Działania te podejmuje samodzielnie lub przy współpracy z nadleśnictwem. W 2014 r. zostały zlikwidowane nielegalne wysypiska w miejscowościach Adamów, Dobiecin, Janina, Nowy Świat, Ławy, Łękawa, Myszaki, Oleśnik, Podwody, Postękalice, Wola Mikorska, Wólka Łękawska. Uprzątnięto również tereny wokół jeziora Żółkin położonego w kompleksie leśnym między Wólką Łękawską a Zawadowem.

Podejmowane są również działania z zakresu edukacji ekologicznej, które realizuje Gminne Centrum Kultury w Zdzieszulicach Dolnych. Zorganizowało ono akcję "Sprzątamy nasz kawałek świata". W maju organizowany jest Kolorowy Jarmark, który pośrednio również promuje powtórne wykorzystanie różnych surowców. Stąd - poza wystawcami rękodzieła - można tu wymienić się ubraniami w ramach akcji "szafingu" bądź kupić odnowione metodą decoupage'u przedmioty.

Zaopatrzenie w energię elektryczną na terenie gminy Bełchatów zapewnia PGE Dystrybucja Oddział Łódź - Teren. Linie napowietrzne stanowią główny trzon sieci energetycznej, gdyż linie kablowe występują tylko w przypadkach konieczności zasilenia określonych obiektów. Stan techniczny sieci określany jest jako dobry. Istniejąca sieć energetyczna zaspokaja potrzeby mieszkańców gminy.

5. Infrastruktura społeczna

Zadania związane z edukacją i wychowaniem w Gminie Bełchatów realizują liczne placówki oświatowe. W roku szkolnym 2013/2014 na terenie gminy działało jedno przedszkole - Gminne Przedszkole w Domiechowicach z oddziałami w Łękawie,

Kurnosie Drugim i Niedyszynie. W porównaniu do lat poprzednich liczba przedszkoli nie uległa zmianie. Wyjątek stanowi rok szkolny 2009/2010, w którym na terenie gminy działały 3 placówki. Zmianie ulegają jedynie lokalizacje poszczególnym placówek.

W Gminnym Przedszkolu w Domiechowicach w roku szkolnym 2013/2014 znacznie zwiększyła się liczba dzieci (z 85 w roku szkolnym 2012/2013 do 126 w roku 2013/2014). Co za tym idzie, zwiększeniu uległa także liczba oddziałów tego przedszkola - z 4 do 6.

Tab. 17 Liczba dzieci i liczba oddziałów przedszkolnych w Gminnym Przedszkolu w Domiechowicach wraz z oddziałami.

Nazwa placówki	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Liczba dzieci	57	88	87	85	126
Liczba oddziałów	3	4	4	4	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bełchatów.

W Gminie Bełchatów działało w roku szkolnym 2013/2014 6 szkół podstawowych, do których uczęszczało łącznie 535 uczniów:

- Szkoła Podstawowa im. Marii Kownackiej w Domiechowicach (125 uczniów i 7 oddziałów),
- Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Dobrzelowie (94 uczniów i 6 oddziałów),
- Szkoła Podstawowa im. Janusza Głuchowskiego w Dobiecinie (58 uczniów i 6 oddziałów),
- Szkoła Podstawowa im. Alfonsa Brandta w Kurnosie Drugim (99 uczniów i 7 oddziałów),
- Szkoła Podstawowa im. Władysława Szafera w Janowie (76 uczniów i 6 oddziałów),
- Szkoła Podstawowa im. KEN w Łękawie (83 uczniów i 6 oddziałów).

Tab. 18 Liczba dzieci w szkołach podstawowych na terenie Gminy Bełchatów wraz z oddziałami przedszkolnymi.

Nazwa placówki	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Szkoła Podstawowa im. Marii Kownackiej w Domiechowicach	162+27	153+21	144+25	135+42	125+48
Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Dobrzelowie	92+9	81+19	96+25	93+24	94+33
Szkoła Podstawowa im. Janusza Głuchowskiego w Dobiecinie	61+10	60+11	61+15	63+16	58+17
Szkoła Podstawowa im. Alfonsa Brandta w Kurnosie Drugim	107+22	98+34	115+29	105+33	99+49
Szkoła Podstawowa im.	71+15	71+15	68+18	66+15	76+20

Władysława Szafera w Janowie					
Szkoła Podstawowa im. KEN w Łękawie	89+18	85+17	84+24	87+19	83+19

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bełchatów.

Tab. 19 Liczba oddziałów w szkołach podstawowych z terenu Gminy Bełchatów.

Nazwa placówki	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Szkoła Podstawowa im. Marii Kownackiej w Domiechowicach	9+2	10+1	7+1	7+2	7+2
Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Dobrzelowie	6+1	6+1	6+1	6+1	6+2
Szkoła Podstawowa im. Janusza Głuchowskiego w Dobiecinie	6+1	6+1	6+1	6+1	6+1
Szkoła Podstawowa im. Alfonsa Brandta w Kurnosie Drugim	6+2	7+2	8+2	7+2	7+3
Szkoła Podstawowa im. Władysława Szafera w Janowie	6+1	6+1	6+1	6+1	6+1
Szkoła Podstawowa im. KEN w Łękawie	6+1	6+1	6+1	6+1	6+1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bełchatów.

Każda z nich zapewnia uczniom szeroki wachlarz zajęć pozalekcyjnych. W Szkole Podstawowej w Domiechowicach uczniowie mogą uczęszczać na zajęcia w ramach m.in. koła polonistycznego, teatralnego, chóru, SKS-u czy gimnastyki korekcyjnej. W Szkole Podstawowej w Dobrzelowie przewidziano zajęcia pozalekcyjne, m.in.: koło plastyczne, koło wokalne, zajęcia wyrównawcze, rytmikę. Szkoła Podstawowa w Dobiecinie oferuje m.in. zajęcia w ramach kół zainteresowań - koło ekologiczne, koło plastyczne, koło wokalne, koło języka angielskiego i inne. Podobny zakres zajęć pozalekcyjnych prowadzony jest w Szkole Podstawowej w Janowie. Placówka w Kurnosie Drugim prowadzi zajęcia kompensacyjne, logopedyczne i korekcyjne. Szkoła w Łękawie oferuje zajęcia w ramach SKS, wyrównawcze czy logopedyczne. Ponadto każda z placówek posiada salę gimnastyczną (choć szkoły w Domiechowicach, Dobrzelowie, Kurnosie Drugim i Łękawie współdzielą sale gimnastyczne z gimnazjum) oraz świetlicę. Posiadają również co najmniej po 5 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu.

W kwietniu 2015 r. gmina przystąpiła do realizacji projektu "Dobre przedszkole w szkole" współfinansowanego ze środków unijnych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Nadrzędnym celem projektu jest doposażenie oddziałów przedszkolnych, w

tym zmodernizowanie placów zabaw, zakupienie wyposażenia pomagającego utrzymać czystość, wyposażenia kuchennego, mebli, sprzętu ICT, audiowizualnego, zabawek, pomocy dydaktycznych, artykułów plastycznych, kserokopiarki oraz zestawu zapewniającego bezpieczne warunki opieki nad dziećmi. Całkowita wartość projektu to 297.538 zł.

W roku szkolnym 2014/2015 do sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej podeszło w gminie Bełchatów 95 uczniów, z czego 19 uzyskało niski, 65 średni, a 11 wysoki wynik. Średni wynik, jaki uzyskali uczniowie z języka polskiego wynosił 14,60 pkt. (69,5%), a z matematyki 11,21 (56,1%). Porównując wyniki sprawdzianu w całym Powiecie Bełchatowskim można zauważyć, że średni wynik z języka polskiego jest wyższy niż w gminach Szczerców i Zelów. W pozostałych gminach średni wynik sprawdzianu z tego przedmiotu był wyższy niż w Gminie Bełchatów. Podobna sytuacja zachodzi w przypadku porównania średnich wyników sprawdzianu z matematyki. Średni wynik z matematyki w Gminie Bełchatów jest wyższy niż w gminach Rusiec i Szczerców. W pozostałych gminach średni wynik sprawdzianu z tego przedmiotu był wyższy niż w Gminie Bełchatów. Do egzaminu z języka angielskiego przystąpiło 95 uczniów, z czego 29 uzyskało niski, 63 średni i 3 wysoki wynik.

Tab. 20 Wyniki szkół ze sprawdzianu po VI klasie w 2015 r. w Gminie Bełchatów.

Szkoła	Część 1		Język polski	matematyka	Język angielski	
	Liczba zdających	Wynik [%]	Wynik [%]	Wynik [%]	Liczba zdających	Wynik [%]
Szkoła Podstawowa im. Janusza Głuchowskiego w Dobiecinie	12	69,1	75,4	62,5	12	72,3
Szkoła Podstawowa im. Marii Kownackiej w Domiechowicach	24	66,9	69,6	64,0	24	71,5
Szkoła Podstawowa im. Władysława Szafera w Janowie	11	59,0	61,0	56,8	11	51,8
Szkoła Podstawowa im. Alfonsa Brandta w Kurnosie Drugim	16	59,5	71,1	47,2	16	73,1
Szkoła Podstawowa im. KEN w Łękawie	14	56,4	69,7	42,5	14	68,0
Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Dobrzelowie	18	64,2	69,0	59,2	18	79,9

Źródło: Wyniki szkół ze Sprawdzianu 2015, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi, http://komisja.pl/pobierz/sprawdzian/raporty/2015/szkoly_wyniki.pdf.

Najlepszy wynik ze sprawdzianu w 2015 r. z języka polskiego uzyskali uczniowie ze szkoły w Dobiecinie (75,4%), zaś najniższy ze szkoły w Janowie (61,0%). W pozostałych placówkach wynik z języka polskiego oscylował w granicach od 69% do 71,1%. Uczniowie Szkoły Podstawowej w Domiechowicach uzyskali, spośród szkół funkcjonujących w gminie, najwyższy wynik ze sprawdzianu z matematyki, uzyskując wyniki 64%. Najniższy wynik z tego przedmiotu uzyskali uczniowie ze szkoły w Łękawie (42,5%). W przypadku języka angielskiego najlepsi okazali się uczniowie ze szkoły w Dobrzelowie, uzyskując wynik 79,9%. Najgorzej sprawdzian z języka obcego poszedł uczniom ze szkoły w Janowie. Uzyskali oni 51,8% .

W gminie od roku szkolnego 2011/2012 działają następujące gimnazja:

- Gimnazjum Publiczne im. Marii Skłodowskiej-Curie w Domiechowicach (53 uczniów i 3 oddziały),
- Gimnazjum Publiczne im. Arkadego Fiedlera w Dobrzelowie (77 uczniów i 4 oddziały),
- Gimnazjum Publiczne im. Jana Pawła II w Kurnosie Drugim (50 uczniów i 3 oddziały),
- Gimnazjum Publiczne w Łękawie (59 uczniów i 3 oddziały).

W roku szkolnym 2013/2014 uczęszczało do nich łącznie 239 uczniów, natomiast w roku szkolnym 2012/2013 w gimnazjach uczyło się łącznie 148 uczniów.

Tab. 21 Liczba dzieci w gimnazjach na terenie Gminy Bełchatów.

Nazwa placówki	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Gimnazjum Publiczne im. Marii Skłodowskiej-Curie w Domiechowicach	11	30	53
Gimnazjum Publiczne im. Arkadego Fiedlera w Dobrzelowie	23	47	77
Gimnazjum Publiczne im. Jana Pawła II w Kurnosie Drugim	15	36	50
Gimnazjum Publiczne w Łękawie	25	35	59

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bełchatów.

Tab. 22 Liczba oddziałów szkolnych w gimnazjach z terenu Gminy Bełchatów.

Nazwa placówki	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Gimnazjum Publiczne im. Marii Skłodowskiej-Curie w Domiechowicach	1	2	3
Gimnazjum Publiczne im. Arkadego Fiedlera w Dobrzelowie	1	2	4
Gimnazjum Publiczne im. Jana Pawła II w Kurnosie Drugim	1	2	3
Gimnazjum Publiczne w Łękawie	1	2	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bełchatów.

Każde z gimnazjów wyposażone jest w świetlicę oraz salę gimnastyczną, którą współdzieli ze szkołą podstawową. Posiadają stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu, choć wyjątkiem jest tu gimnazjum w Kurnosie Drugim. Liczba stanowisk jest różna - 1 w Łękawie, 16 w Dobrzelowie, 9 w Domiechowicach. Ponadto uczniowie mogą korzystać z bogatej oferty zajęć pozalekcyjnych proponowanych przez szkoły. W Gimnazjum w Domiechowicach organizowane są zajęcia koła języka polskiego, matematycznego i chemiczno-geograficznego oraz SKS-u; w Dobrzelowie działa koło wokalne, koło matematyczne, koło biologiczno – geograficzne oraz koło języka niemieckiego; w Kurnosie Drugim uczniowie mogą uczęszczać na SKS oraz zajęcia koła matematycznego, biologicznego, polonistycznego czy pracować na zajęciach kompensacyjnych; w Łękawie działa zespół wyrównawczy z matematyki i języka polskiego.

W roku szkolnym 2014/2015 do egzaminu gimnazjalnego przystąpiło 73 uczniów z terenu gminy: 54 zdawało egzamin z języka angielskiego na poziomie podstawowym, 53 na rozszerzonym. Ponadto 19 osób zdawało egzamin z języka niemieckiego na poziomie podstawowym i jedna na poziomie rozszerzonym.

Tab. 23 Wyniki szkół - egzamin gimnazjalny 2015 r. w gminie Bełchatów w podziale na przedmioty.

Egzamin	Szkoła	w szkole		gmina	powiat	woje-wództwo	kraj
		Liczba zdających	Wyniki egzaminów w % punktów				
Język polski	Gimnazjum Publiczne w Domiechowicach	15	63	60	63	63	62
	Gimnazjum Publiczne w Kurnosie Drugim	20	66	60	63	63	62
	Gimnazjum Publiczne	13	64	60	63	63	62

	w Łękawie						
	Gimnazjum Publiczne w Dobrzelowie	20	57	60	63	63	62
Historia i WOS	Gimnazjum Publiczne w Domiechowicach	15	65	61	62	64	64
	Gimnazjum Publiczne w Kurnosie Drugim	20	63	61	62	64	64
	Gimnazjum Publiczne w Łękawie	13	61	61	62	64	64
	Gimnazjum Publiczne w Dobrzelowie	20	60	61	62	64	64
Matematyka	Gimnazjum Publiczne w Domiechowicach	15	50	50	47	48	48
	Gimnazjum Publiczne w Kurnosie Drugim	20	53	50	47	48	48
	Gimnazjum Publiczne w Łękawie	13	46	50	47	48	48
	Gimnazjum Publiczne w Dobrzelowie	20	54	50	47	48	48
Przedmioty przyrodnicze	Gimnazjum Publiczne w Domiechowicach	15	47	45	50	50	50
	Gimnazjum Publiczne w Kurnosie Drugim	20	53	45	50	50	50
	Gimnazjum Publiczne w Łękawie	13	38	45	50	50	50
	Gimnazjum Publiczne w Dobrzelowie	20	45	45	50	50	50
Język angielski (poziom podstawowy)	Gimnazjum Publiczne w Domiechowicach	6	74	63	67	66	67
	Gimnazjum Publiczne w Kurnosie Drugim	18	66	63	67	66	67
	Gimnazjum Publiczne w Łękawie	5	96	63	67	66	67
	Gimnazjum Publiczne w Dobrzelowie	20	55	63	67	66	67
Język angielski (poziom rozszerzony)	Gimnazjum Publiczne w Domiechowicach	6	58	48	49	47	48
	Gimnazjum Publiczne w Kurnosie Drugim	18	50	48	49	47	48
	Gimnazjum Publiczne w Łękawie	5	86	48	49	47	48
	Gimnazjum Publiczne w Dobrzelowie	20	40	48	49	47	48
Język niemiecki (poziom podstawowy)	Gimnazjum Publiczne w Domiechowicach	9	53	48	47	55	57
	Gimnazjum Publiczne w Kurnosie Drugim	2	43	48	47	55	57
	Gimnazjum Publiczne w Łękawie	8	44	48	47	55	57

	Gimnazjum Publiczne w Dobrzelowie	–	–	–	–	–	–
Język niemiecki (poziom rozszerzony)	Gimnazjum Publiczne w Łękawie	1	18	18	49	44	41

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Łodzi, dane za: https://www.komisja.pl/info.php?i=24.

Organizacją życia kulturalnego w gminie zajmuje się Gminne Centrum Kultury w Zdzieszulicach Dolnych z filiami w Kurnosie Drugim, Augustynowie i Zawadach. Biblioteki są włączone w strukturę GCK. W gminie funkcjonują dwie biblioteki, w których zatrudnionych jest łącznie 3 pracowników. Biblioteka w Łękawie posiada 7900 woluminów, z których korzysta 50 czytelników. Dokonała również 225 wypożyczeń na zewnątrz. Druga biblioteka (w Kurnosie Drugim) jest mniejsza pod względem liczby woluminów, których posiada 4260, lecz korzysta z niej więcej czytelników - 85. Dokonała 198 wypożyczeń na zewnątrz. Spada liczba osób korzystających z bibliotek w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców (z 24 w 2010 r. do 18 w 2014 r.). Liczba wypożyczeń (w przeliczeniu na jednego czytelnika) również spada - z 10,2 woluminów w 2010 r. do 7,4 w 2014 roku. Są to bardzo niskie wartości, odbiegające mocno od średnich danych dla całego powiatu, gdzie wynoszą one odpowiednio 17,8 i 18,4 (dostrzec zatem można nawet niewielki wzrost).

W Gminie Bełchatów organizowanych jest wiele imprez kulturalnych o różnej tematyce i charakterze - gminnym, lokalnym, powiatowym czy nawet ogólnopolskim. Wśród nich wyróżnić można imprezy o charakterze edukacyjnym, np. *Dzień dla zdrowia z GCK* w Kurnosie Drugim organizowany we wrześniu i warsztatowym np. *Warsztaty papier-mâché* organizowane w Augustynowie, *Warsztaty Angry Birds*. Dodatkowo organizowane są obchody różnych świąt i dni, np. Dzień Dziecka w Zawadach, Dzień Kobiet w Augustynowie, Dzień Papieski w Zdzieszulicach Dolnych, Wigilia dla osób starszych i samotnych. W sierpniu corocznie dla mieszkańców gminy Bełchatów organizowane są dożynki. Jest to impreza, która ze względu na charakterystyczne położenie gminy, każdego roku organizowana jest w różnych jej częściach. W 2015 r. była to jednodniowa impreza, w której uczestniczyło ok. 4000 osób. Ponadto w gminie organizowane są wystawy (*Nie święci garnki lepią* – wystawa ceramiki oraz *Mistrz plasteliny przedstawia* – wystawa prac Johna Bookera), konkursy (konkurs plastyczny pt. *Wspomnienia z wakacji*). W trakcie wakacji oraz ferii zimowych uczniowie mogą skorzystać ze zorganizowanego czasu wolnego i uczestniczyć w przygotowanych dla nich imprezach np. półkolonie letnie, wakacyjne zagospodarowanie czasu dla dzieci - gry, zabawy, konkursy, ogniska, wycieczki rowerowe. Odbywają się

również inne imprezy - *Kolorowy Jarmark Majowy* w Zawadach oraz *Szafing pod chmurką* czy *Spotkania kobiece* – zajęcia cykliczne. W gminie organizowane są imprezy sportowe, m.in. *Gminna ZaDyszka* - jednodniowa impreza o charakterze ogólnopolskim.

Według Banku Danych Lokalnych GUS, liczba różnego rodzaju imprez jest dość mocno zróżnicowana w czasie. W 2014 r. zwiększyła się w porównaniu z rokiem 2011 (z 38 do 51), ale była niższa niż w poprzednim roku (72 w 2013 r.).

Tab. 24 Liczba imprez i ich uczestników w latach 2011-2014.

Rodzaj imprezy		2011	2012	2013	2014
seanse filmowe	liczba imprez	0	5	7	6
	liczba uczestników	0	300	200	146
wystawy	liczba imprez	2	1	3	2
	liczba uczestników	100	40	150	63
występy zespołów amatorskich	liczba imprez	3	5	4	3
	liczba uczestników	100	400	380	260
występy artystów i zespołów zawodowych	liczba imprez	2	3	4	3
	liczba uczestników	230	200	200	150
dyskoteki	liczba imprez	16	3	4	3
	liczba uczestników	800	90	240	150
prelekcje i wykłady	liczba imprez	7	20	10	10
	liczba uczestników	300	500	300	300
imprezy turystyczne i sportowo-rekreacyjne	liczba imprez	2	6	5	5
	liczba uczestników	320	230	250	260
konkursy	liczba imprez	6	15	8	2
	liczba uczestników	85	150	220	32
inne	liczba imprez	-	5	27	17
	liczba uczestników	-	200	3470	2830
razem	liczba imprez	38	63	72	51
	liczba uczestników	1935	3910	5410	4191

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W gminie Bełchatów funkcjonuje łącznie 7 świetlic wiejskich, które przeznaczone są dla 40 (Zawady, Mikorzyce, Kurnos Drugi), 70 (Augustynów, Myszaki, Oleśnik) lub 100 (Zdzieszulice Dolne) użytkowników. Ich stan określany jest jako dobry. Świetlice wyposażone są w podstawowy sprzęt typu zastawa, krzesła, stoły, kuchnie. Niektóre posiadają wyposażenie dodatkowe tj. stół do piłkarzyków (Zawady), stół do cymbergaja (Kurnos Drugi). Najwięcej sprzętów znajduje się w świetlicy wiejskiej w Zdzieszulicach Dolnych. Posiada ona na stanie (oprócz wyposażenia podstawowego): sprzęt audio-wizualny (rzutnik, laptop, kolumny nagłaśniające), 6 komputerów, X-BOX, stół bilardowy, plac zabaw dla dzieci, wiatę do grillowania, miejsce na ognisko.

W Gminie Bełchatów działają dwie orkiestry dęte przy jednostkach Ochotniczej Straży Pożarnej - w Dobrzelowie i Postękalicach, a także dziecięcy zespół muzyczno-teatralny Gminne Nutki, zespół ludowy Kurnosianki i Zespół Moderato.

Na terenie Gminy Bełchatów funkcjonuje łącznie 7 związków, klubów i stowarzyszeń w obszarze sportu i rekreacji. Prowadzą one zajęcia z różnych dyscyplin sportowych, tj. piłka nożna (3 podmioty), tenis stołowy (2 podmioty), kolarstwo (1 podmiot) oraz naukę marszu nordic walking (1 podmiot). Największym klubem sportowym jest LKS Zjednoczeni Gmina Bełchatów, do którego na zajęcia uczęszcza 100 osób.

Gmina wyposażona jest w bogatą infrastrukturę sportową, z której mogą korzystać mieszkańcy. Działa Ośrodek Sportu i Rekreacji Wawrzkowizna wyposażony w pełnowymiarowe boisko piłkarskie, boisko do koszykówki, korty tenisowe oraz zespół dwóch boisk do siatkówki. Ponadto w gminie znajdują się: boisko sportowe w Zawadowie, pełnowymiarowe boisko piłkarskie w Emilinie, boisko typu Orlik w Dobiecinie, 3 boiska wielofunkcyjne w Zdzieszulicach Górnych, Kałdunach i Augustynowie, boisko do piłki nożnej w Postękalicach oraz 4 sale gimnastyczne (SP Dobrzelów, SP, Domiechowice, SP Kurnos, SP Łękawa). Dobrze wyposażony w infrastrukturę sportową jest również Hotel Wodnik Słok, na terenie którego znajdują się: boisko piłkarskie, boisko do siatkówki plażowej, basen zamknięty, korty tenisowe.

Najliczniejszą grupą organizacji działających na rzecz bezpieczeństwa gminy Bełchatów są Ochotnicze Straże Pożarne w: Hucie, Kurnosie Drugim, Ludwikowie, Łękawie, Niedyszynie, Oleśniku, Podwodach, Postękalicach, Wielopolu i Dobrzelowie. Ich zadaniem - oprócz zapobiegania pożarom i brania udziału w akcjach ratowniczych - jest prowadzenie akcji informującej mieszkańców o zagrożeniach oraz sposobach przeciwdziałania im. Jednostki OSP dysponują bogatym wyposażeniem sprzętowym.

Tab. 25 Wybrane jednostki OSP w Gminie Bełchatów.

Jednostka	Liczba strażaków	Wyposażenie
OSP Dobrzelów	80	Samochody ze standardowym wyposażeniem strażackim: - Średni 2 szt. STAR 266 (rocznik 1987), MAN (rocznik 2012) Sprzęt łączności bezprzewodowej: Radiotelefon przenośny 2 szt., Radiotelefon samochodowy 1 szt.; Aparaty oddechowe :- X-pro TYP2 4 szt.; Detektor wielogazowy 1szt.; Ekwipunek osobisty: Ubranie specjalne ochronne 11 szt., Hełm PH-5 6 szt., Hełm ozdobny 3 szt., Hełm Calisia 11

		szt., Drabiny: Zs 2100, Wielofunkcyjna, Pożarnicza; Nagrzewnica 1 szt; Przenośna nagrzewnica elektryczna 2 szt.; Pilarka 1 szt.; Piła do betonu i stali 1 szt.; Rozdzielacz kulowy 2 szt.; Sprzęt do ratownictwa technicznego 1 szt.; Urządzenie uniwersalne CHULIGAN 1 szt.; Smok ssawny prosty 1 szt.; Zwijadło węża ciśnieniowego 1 szt.; Zestaw oświetleniowy samochodowy 1 szt.; Rozpieracz /cylinder rozpierający typ R 420 1 szt.; Zestaw ratownictwa medycznego 2 szt.; Deska pediatryczna 1 szt. Wentylator oddymiający 1 szt.; Motopompy: Pływająca 1 szt., M 8/8 1 szt., Szlamowa 1 szt., Pożarnicza TOHATSU 1 szt.; Zestaw poduszek pneumatycznych 1 szt.; Agregaty prądotwórcze : Powyżej 2,2 kVA 1 szt.; Tor przeszkód 1 szt.; Syrena alarmowa; Wyposażenie strażaków w środki ochrony indywidualnej; Mundury strażackie i wyjściowe.
OSP Huta	32	Samochody ze standardowym wyposażeniem strażackim: Średni 2 szt. STAR 244 (rocznik 1985), MAN TGL(rocznik 2014); Sprzęt łączności bezprzewodowej: Radiotelefon przewoźny 2 szt., Radiotelefon nasobny 4 szt.; Aparaty oddechowe: - Nadciśnieniowe 5 szt. ; Odzież specjalna: 10 szt.; Ekwipunek osobisty: - Hełm 12 szt., - Sygnalizator bezruchu 4 szt.; Narzędzia hydrauliczne : Nożyco-rozpieracze hydrauliczne 1 szt., Nożyce hydrauliczne 1 szt., Rozpieracze hydrauliczne 1 szt.; Pilarki do drewna 2 szt.; Piły spalinowe do cięcia stali i betonu 1 szt.; Wentylator oddymiający 1 szt.; Drabina p. pożarowa 1 szt.; Prądownica 4 szt.; Hydronetka 1 szt.; Sprężarka 1 szt.; Sprzęt do ratownictwa technicznego 1 szt.; Zestaw ratownictwa medycznego 1 szt.; Zestaw oświetleniowy samochodowy 2 szt.; Motopompy: Pływające 1 szt., Szlamowe 1 szt., Pożarnicza TOHATSU -1 szt.; Agregaty prądotwórcze: Do 2,2 kVA 2 szt.; Syrena alarmowa; Wyposażenie strażaków w środki ochrony indywidualnej;

		Mundury strażackie i wyjściowe.
OSP Ludwików 25	82	Samochody ze standardowym wyposażeniem strażackim: Lekki: Iveco Daily (rocznik 2009), Średni: Magirus Deutz (rocznik 1972); Sprzęt łączności bezprzewodowej : Radiotelefon przewoźny „Motorola”, Terminal GSM; Ubranie specjalne 9 szt.; Buty : Gumowe specjalne 2 pary; Hełm: MDP KZPT 10 szt., Hełm Calisia 6 szt.; Sprzęt ratownictwa medycznego 2 szt. R -1; Drabina nasadkowa 1 szt.; Sygnalizator bezruchu 4 szt.; Narzędzia hydrauliczne: Nożyco-rozpieracz, Agregat hydrauliczny, Rozpieracz; Rozdzielacz kulowy 1 szt; Pilarka spalinowa 1 szt.; Pilarka do betonu i stali 1 szt.; Aparaty powietrzne z maskami 4 szt.; Zestaw oświetleniowy samochodowy 1 szt.; Motopompy: M 8/8 1szt., Pompa spalinowa 1 szt., Pływająca NIAGARA 1 szt., Pożarnicza TOHATSU 1 szt.; Agregaty prądotwórcze : Do 2,2 kVA 1 szt., Powyżej 2,2 kVA 1 szt.; Syrena alarmowa; Wyposażenie strażaków w środki ochrony indywidualnej; Mundury strażackie i wyjściowe.
OSP Łękawa	85	Samochody ze standardowym wyposażeniem strażackim: Średni 1 szt. STAR MAN (rocznik 2005); Sprzęt łączności bezprzewodowej: Radiotelefon przewoźny 1 szt., Terminal GSM; Aparat powietrzny butlowy 1szt.; Ekwipunek osobisty: Odzież specjalna 6 szt., Hełm PH-5 szt. 8, Hełm Calisia 6 szt.; Sprzęt ratownictwa medycznego 1 szt.; Drabina 3-częściowa 1 szt.; Prądowniczka do hydronetki 1 szt.; Przełącznik 52/25 1 szt.; Tarcza lizak 2 szt.; Rozdzielacz kulowy 1 szt.; Prądownica: Uniwersalna 1 szt., Wodna 1 szt.; Motopompy: M8/8 1 szt., Pożarnicza TOHATSU 1 szt.; Agregat prądotwórczy: Powyżej 2,2 kVA 1 szt.; Syrena alarmowa; Wyposażenie strażaków w środki ochrony indywidualnej; Mundury strażackie i wyjściowe.
OSP Niedyszyna	47	Samochody ze standardowym wyposażeniem strażackim:

		Lekki 1 szt. ŻUK (rocznik 1994), Średni 1 szt. Renault Midliner (rocznik 1995); Sprzęt łączności bezprzewodowej: Radiotelefon przewoźny 1 szt.; Radiotelefon bazowy 1 szt.; Ubrania: Chroniące przed promieniowaniem cieplnym i ogniem 6 szt.; Odzież specjalna: Kombinezon do usuwania os i szerszeni 2 szt; Hełm Calisia 8 szt.; Sprzęt ratownictwa medycznego 1szt. R -1 ; Drabina przenośna nasadkowa 1 szt.; Zestaw do zabezpieczenia miejsca zdarzenia: Lampy ostrzegawcze 4 szt.; Pilarki do drewna 1 szt. Motopompy: M 8/8 2 szt. , Pływające 1 szt., Pożarnicza TOHATSU Agregaty prądotwórcze: Powyżej 2,2 kVA 1 szt.; Syrena alarmowa; Wyposażenie strażaków w środki ochrony indywidualnej; Mundury strażackie i wyjściowe.
OSP Podwody	38	Samochody ze standardowym wyposażeniem strażackim: Lekki 1 szt. Iveco Daily (rocznik 2010); Sprzęt łączności bezprzewodowej: Radiotelefon przewoźny 1 szt., Radiotelefon nasobny 1 szt., Radiotelefon bazowy 1 szt.; Aparaty oddechowe: Podciśnieniowe 4 szt.; Ekwipunek osobisty: Odzież specjalna 10 szt., Hełm 10 szt., Szelki bezpieczeństwa 2 szt., Sygnalizator bezruchu 4 szt.; Drabina przenośna nasadkowa 3 szt.; Zestaw do zabezpieczenia miejsca zdarzenia 2 szt.; Narzędzia hydrauliczne: Nożyco-rozpieracze 1 szt.; Pilarki do drewna 2 szt.; Zestaw oświetleniowy samochodowy 1 szt.; Motopompy: Pływające 1 szt., Szlamowe 1 szt., pożarnicza TOHATSU; Agregaty prądotwórcze: Do 2,2 kVA 1 szt.; Syrena alarmowa; Wyposażenie strażaków w środki ochrony indywidualnej; Mundury strażackie i wyjściowe.
OSP Postękalice	46	Samochody ze standardowym wyposażeniem strażackim: - Średni 1 szt. STAR 244 (rocznik 1987); Sprzęt łączności bezprzewodowej: Radiotelefon przenośny 1 szt., Radiotelefon Motorola 1 szt.; Ekwipunek osobisty: Odzież specjalna 4 szt., Hełm PH-5 8 szt., Pilarka spalinowa 1 szt.; Prądownica prosta 1 szt.; Prądownica TURBO 1 szt.; Rozdzielacz kulowy 1 szt.; Sprężarka powietrza 1szt.;

		Motopompy: M 8/8 1 szt., Pożarnicza TOHATSU 1 szt.; Syrena alarmowa; Wyposażenie strażaków w środki ochrony indywidualnej; Mundury strażackie i wyjściowe.
OSP Zawadów 106	54	Samochody ze standardowym wyposażeniem strażackim: Lekki 1 szt. FORD TRANSIT (rocznik 2007); Sprzęt łączności bezprzewodowej : - Radiotelefon nasobny; Ekwipunek osobisty: Hełm bojowy ZS-09 10 szt.; Drabina strażacka 1 szt.; Piła do drewna 1 szt.; Rozdzielacz kulowy 1 szt.; Motopompy: M 8/8 1 szt., Pływająca 1 szt., Pożarnicza TOHATSU 1 szt.; Agregaty prądotwórcze: Powyżej 2,2 kVA 1 szt.; Syrena alarmowa; Wyposażenie strażaków w środki ochrony indywidualnej; Mundury strażackie i wyjściowe.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Bełchatów.

Odrębną kwestią, o której należy wspomnieć pisząc o infrastrukturze społecznej, jest pomoc społeczna. Wśród wydatków na utrzymanie pensjonariuszy w domach pomocy społecznej obserwuje się wzrost związany ze zwiększeniem się liczby osób korzystających z pobytu. W 2010 r. gmina dofinansowywała pobyt 18 osób (co kosztowało ją 278.156 zł), natomiast w 2014 r. w DPS-ach przebywały już 32 osoby. W 2014 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wydał 4.290,00 zł na wydatki związane z ochroną zdrowia w Rozdziale 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi. Za te pieniądze w punkcie konsultacyjnym dla osób uzależnionych i ich rodzin został zatrudniony specjalista. Mieszkańcy mogli korzystać z jego porad w każdy wtorek miesiąca, 2 godziny popołudniowo. Między lutym a grudniem 2014 r. udzielono 100 porad dla 48 rodzin. Od 2013 r. GOPS odpowiada za działania mające na celu wspieranie rodziny, co zostało zrealizowane poprzez zatrudnienie asystenta rodziny. W 2014 r. opiekował się on 13 rodzinami. Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane były w 2012 i 2013 r. przede wszystkim w formie doszkalania pracowników Ośrodka z tej tematyki. W 2014 r. pomocą z tego tytułu objęto 30 rodzin; powstało 118 grup roboczych.

Tab. 26 Wydatki na pomoc społeczną w Gminie Bełchatów w latach 2012-2014 [zł].

	2012	2013	2014
wydatki	4.164.441,94	4.557.137,31	4.831.312,28
% wykonania planu	96,67	93	97,3
Domy pomocy społecznej	476.085,87	522.851,87	599.828,17
Rodziny zastępcze	8.199,72	45.084,90	87.853,59
Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	707,12	1.888,15	1.000,00
Wsparcie rodziny	-	9.476,54	31.960,59
rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	2.335.289,96	2.337.374,24	2.428.124,26
Składki na ubezpieczenia zdrowotne	30.530,59	32.329,72	35.437,15
Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	284.449,07	393.813,50	366.346,46
Zasiłki stałe	309.098,20	385.676,79	426.706,39
Ośrodki pomocy społecznej	515.291,64	562.548,74	586.827,54
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	-	-	2.040,00
Pozostała działalność	207.789,77	236.092,86	260.898,13

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Sprawozdań z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bełchatowie w roku 2012* i lat kolejnych (2013, 2014).

W 2011 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej złożył w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Łodzi wniosek o dofinansowanie projektu "Aktywni z przyszłością", dofinansowanego w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Program szkoleń obejmował zagadnienia z technik sprzedaży i obsługi klienta, obsługi kas fiskalnych czy wózków widłowych. Dodatkowo kursy praktyczne uzupełniono warsztatami z zakresu kompetencji społecznych i doradztwa zawodowego. W projekcie brało udział 14 osób, w tym 2 niepełnosprawne i 12 kobiet. Dla beneficjentów zorganizowano również wycieczkę krajoznawczą.

W 2012 r. za kwotę 319.953 zł szesnastu mieszkańców gminy wzięło udział w warsztatach doradztwa zawodowego, kompetencji wychowawczych, stylizacji i wizażu, kompetencji psychospołecznych, indywidualnego poradnictwa psychologicznego i doradztwa zawodowego oraz badaniach medycyny pracy. Beneficjenci brali też udział w kursie

komputerowym, bukieciarstwa i spawacza metodą MAG-TIG. W ramach działań środowiskowych uczestniczyli w wycieczce kulturalnej do Łodzi. Koszt całkowity projektu wyniósł 317.374,93 zł.

Projekt "Aktywni z przyszłością" kontynuowano także w kolejnych latach. W 2013 r. za kwotę 195.221,28 zł przeszkolono 18 bezrobotnych (w tym 16 kobiet). Osoby te uczestniczyły w zajęciach z zakresu kompetencji społecznych, prowadzonych przez psychologa, warsztatach doradztwa zawodowego oraz kursach na opiekunkę środowiskową i spawacza. W 2014 r. projekt kosztował 225.881 zł, a udział wzięło w nim 23 bezrobotnych (w tym 19 kobiet), ukończyły zaś 22 osoby. Poza zajęciami zwiększającymi potencjał społeczno-zawodowy, uczestnicy brali udział w kursach "pracownik małej gastronomii - kucharz/kelner", "sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej" oraz "spawacz metodą MAG". Ponadto zorganizowano wycieczkę do Sandomierza.

Na terenie Gminy Bełchatów znajduje się ogółem 3800 prywatnych budynków mieszkalnych. Do gminy w 2015 r. należało 27 lokali, w tym 7 zlokalizowanych w szkołach. W stosunku do 2010 r. nastąpił duży wzrost liczby lokali komunalnych, a warto tu dodać, że w 2009 r. ich liczba wynosiła zaledwie 13. Średnia powierzchnia mieszkania to 50 m^2.

Tab. 27 Mieszkaniowe zasoby komunalne w Gminie Bełchatów w latach 2010-2014.

	2010	2011	2012	2013	2014
liczba budynków mieszkalnych	9	10	10	10	10
liczba lokali mieszkalnych	20	22	24	26	27
powierzchnia lokali mieszkalnych	1014,18	1094,8	1218,8	1340,8	1372,47
przeciętna powierzchnia mieszkania	50,71	49,76	50,78	51,57	50,83

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bełchatów.

Większość gminnego zasobu mieszkaniowego to budynki, w których dawniej mieściły się szkoły. Z tego względu często wymagają napraw i adaptacji, w szczególności wymiany okien oraz termomodernizacji. Prace te są prowadzone w miarę posiadanych przez gminę środków.

Poziom opłat dostosowano do możliwości finansowych mieszkańców. Na koniec listopada 2015 r. wartość bazowa czynszu wynosiła 1,2 zł za 1 m^2. Wartość ta jest

normowana przez czynniki podwyższające lub obniżające wartość użytkową lokalu, m.in. wyposażenie dodatkowe, konstrukcję budynku.

Na mieszkania komunalne oczekuje obecnie 41 osób (stan na grudzień 2015 roku). Z tego względu gmina ma plany budowy nowego bloku mieszkalnego, jednak ze względu na duże koszty takiej inwestycji, może być ona zrealizowana w dłuższej perspektywie czasu.

6. Zarządzanie

W 2014 r. dochody Gminy Bełchatów wyniosły ok. 39,1 mln zł, z czego 35,8 mln zł stanowiły dochody bieżące (91,5%). Wydatki były wyższe od uzyskanych dochodów, z tego względu budżet gminy odnotował deficyt w wysokości ponad 3,9 mln zł. Prawie 4,7 mln zł wynoszą kredyty i pożyczki zaciągnięte przez gminę[7].

[7] Dane z *Rb-NDS Kwartalne sprawozdanie o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego*, http://www.e-bip.pl/Start/56/Information/223291.

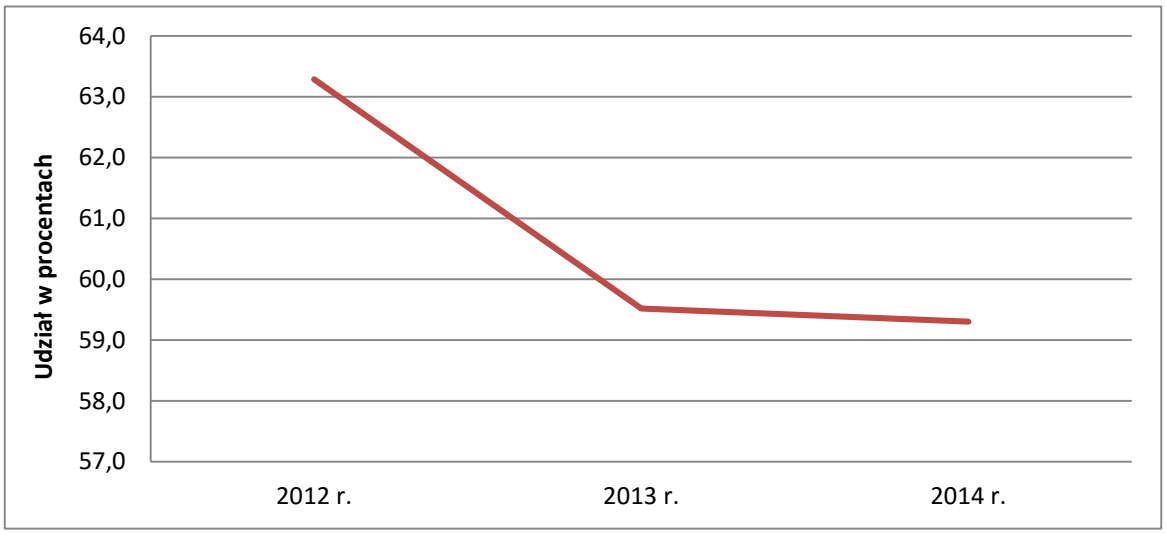
Tab. 28 Budżet Gminy Bełchatów w latach 2010-2014 [zł].

	2010	2011	2012	2013	2014
Dochody	**26 897 762,00**	**27 112 087,95**	**29 583 326,27**	**34 525 214,28**	**39 127 508,13**
bieżące	25 867 297,00	25 033 538,13	29 052 520,01	31 265 456,10	35 810 623,37
majątkowe	1 030 465,00	2 078 549,82	530 806,26	3 259 758,18	3 316 884,76
Wydatki	**23 965 908,00**	**25 936 700,78**	**37 049 193,82**	**44 070 346,55**	**43 055 030,29**
bieżące	19 553 565,00	21 792 835,42	27 371 779,88	30 250 200,08	33 543 510,45
majątkowe	4 412 343,00	4 143 865,36	9 677 413,94	13 820 146,47	9 511 519,84
Nadwyżka/ deficyt	**2 931 854,00**	**1 175 387,17**	**- 7 465 867,55**	**-9 545 132,27**	**- 3 927 522,16**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Bełchatów.

Podstawowym wskaźnikiem dochodowym jest stosunek dochodów budżetowych ogółem do liczby mieszkańców danej jednostki samorządowej. Świadczy on o stopniu zamożności mieszkańców gminy. W latach 2010 - 2014 wskaźnik ten charakteryzował się trendem wzrostowym, co świadczy o szybkim wzroście gospodarczym w gminie i wzroście zamożności jej mieszkańców. Szczególnie silny wzrost odnotowano pomiędzy 2012 a 2014 r., gdy wyniósł 29,1%.

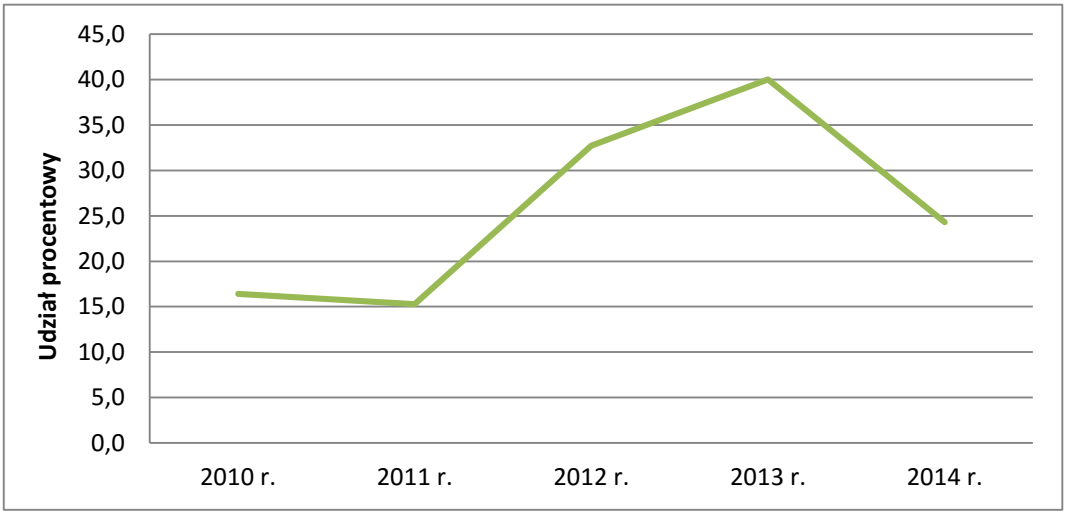
Rys. 12 Stosunek dochodów własnych Gminy Bełchatów do dochodów ogółem w latach 2012-2014 [%].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bełchatów.

Wskaźnik stosunku dochodów własnych do dochodów ogółem określa samodzielność finansową budżetu danej jednostki samorządu terytorialnego oraz poziom niezależności finansowej jednostki od budżetu państwa. Podstawowym źródłem dochodów własnych gminy jest udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa oraz dochody z podatków lokalnych. Wskaźnik ten powinien być jak najwyższy. W omawianym okresie badany wskaźnik posiadał tendencje zniżkową i wynosił w latach 2012-2014 odpowiednio 63,3%, 59,5% oraz 59,3%.

Rys. 13 Relacja wydatków inwestycyjnych do dochodów ogółem Gminy Bełchatów w latach 2010-2014 [%].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bełchatów.

Udział wydatków inwestycyjnych w dochodach ogółem świadczy o działaniach prorozwojowych prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz określa kierunki rozwoju analizowanego podmiotu. Wysoki poziom wskaźnika świadczy także o dużym "rozmachu" inwestycyjnym jednostki samorządu terytorialnego. Poziom tego wskaźnika w latach 2010-2014 wykazywał ogólnie tendencję wzrostową i w analizowanym okresie wynosił odpowiednio 16,4%, 15,3%, 23,7% i 40%. Jednak w ostatnim roku analizy udział wydatków inwestycyjnych w dochodach ogółem spadł znacząco do poziomu 24,3% dochodów ogółem.

Tab. 29 Udział wybranych działów klasyfikacji budżetowej w budżecie Gminy Bełchatów w latach 2010-2014 [%].

Działy klasyfikacji budżetowej	2010	2011	2012	2013	2014
Rolnictwo i łowiectwo	5,0	1,9	6,0	9,6	6,5
Transport i łączność	7,6	7,8	6,9	5,0	10,0
Gospodarka mieszkaniowa	0,1	0,1	1,1	1,2	1,1
Administracja publiczna	12,6	15,6	12,8	10,9	10,4
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,5	1,5	2,8	2,2	1,9
Oświata i wychowanie	41,7	38,9	37,7	39,1	36,8
Ochrona zdrowia	0,2	0,3	0,4	0,3	0,3
Pomoc społeczna	14,8	15,1	12,0	10,9	11,7
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	12,4	9,0	12,0	10,2	8,1
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,8	1,4	4,9	4,1	4,9
Kultura fizyczna i sport	0,7	6,5	0,6	0,7	1,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bełchatów.

Struktura wydatków budżetowych Gminy Bełchatów na przestrzeni ostatnich lat nie ulega znaczącym zmianom. Wśród działów, których proporcjonalny udział w wydatkach budżetowych gminy spadał, wymienić można oświatę i wychowanie (4,9 punktu procentowego) oraz administrację publiczną (spadek o 2,2 pp.). Wzrastał zaś proporcjonalny udział kultury i ochrony dziedzictwa narodowe (o 3,1 pp.) czy transportu i łączności (1,5 pp.).

Tab. 30 Prognozowany budżet Gminy Bełchatów w latach 2015-2022 [zł].

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Dochody	**40 755 428,02**	**41 931 182,00**	**39 936 265,42**	**40 556 000,00**	**40 748 402,05**	**41 523 388,82**	**42 723 780,00**	**42 888 999,00**
bieżące	38 523 055,08	41 931 182,00	39 936 265,42	40 556 000,00	40 748 402,05	41 523 388,82	42 723 780,00	42 888 999,00
majątkowe	2 232 372,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wydatki	**44 498 149,35**	**40 441 000,00**	**38 246 395,42**	**38 410 112,00**	**38 615 625,05**	**39 390 611,82**	**40 091 000,00**	**40 256 198,00**
bieżące	36 368 939,70	33 125 187,00	31 045 482,00	31 160 000,00	31 250 000,00	31 440 405,00	32 106 000,00	32 276 199,00
majątkowe	8 129 209,65	7 315 813,00	7 200 913,42	7 250 112,00	7 365 625,05	7 950 206,82	7 985 000,00	7 979 999,00
Nadwyżka / deficyt	**-3 742 721,33**	**1 490 182,00**	**1 689 870,00**	**2 145 888,00**	**2 132 777,00**	**2 132 777,00**	**2 632 780,00**	**2 632 801,00**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z *Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bełchatów* z dnia 24.09.2015 r.

Na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej przygotowanej przez Urząd Gminy Bełchatów można wnioskować, iż do 2022 r. dochody gminy będą systematycznie rosły, a jej wydatki malały. Pomiędzy 2015 a 2022 r. dochody gminy mają wzrosnąć o 5,2%, zaś wydatki zmniejszyć się o 9,5% Szczególnie silnie wzrosnąć mają dochody bieżące (o 11,3%). Między rokiem 2015 a 2022 budżet gminy notować ma znaczące nadwyżki. Planowana jest znaczna poprawa finansów gminy i przejście z deficytu budżetowego, w 2015 r. wynoszącego 9,2% całkowitych dochodów gminy, do nadwyżki w 2022 r. (6,1% dochodów).

Uchwałą Rady Gminy Bełchatów w maju 2010 r. przyjęto Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2010-2020. We wrześniu 2011 r. gmina posiada Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bełchatów. Sołectwa posiadają uchwalone Plany Odnowy Miejscowości; w 2014 r. w drodze uchwał Rady Gminy przyjęto Plany dla miejscowości Oleśnik, pozostałe przyjęto w 2011 roku.

Gmina Bełchatów przystąpiła w 2015 r. do opracowania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej, który ma się przysłużyć do stworzenia warunków do ochrony i poprawy jakości powietrza oraz zmniejszenia zużycia energii. Podstawą opracowania Planu jest inwentaryzacja zużycia energii oraz wynikającej z niej emisji dwutlenku węgla. Dla mieszkańców i podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy zostały przygotowane ankiety, które pozwolą na przeprowadzenie procesu inwentaryzacji źródeł zanieczyszczeń.

Mieszkańcy Gminy Bełchatów mogą podejmować różnego rodzaju działania jako społeczeństwo obywatelskie. Umożliwiają im to działające na terenie gminy organizacje pozarządowe, charakteryzujące się różnym profilem działalności. Wśród nich można wskazać instytucje działające w obszarze zdrowia i pomocy osobom niepełnosprawnym (Stowarzyszenie „Strapate Ranczo”), upowszechniania wiedzy o historii i tradycji (Stowarzyszenie Grupa Rekonstrukcji Historycznej 84. Pułku Strzelców Poleskich), rozwoju społeczno-gospodarczego gminy (Stowarzyszenie Mieszkańców Gminy Bełchatów, Stowarzyszenie „Zielony Zakątek”, Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich „Wieś i My”) i innym (Stowarzyszenie Mieszkańców i Miłośników Wsi Postękalice). Organizacje te zrzeszają od 5 do 7 członków. Gmina nie organizuje żadnych konkursów (np. grantowych) dla organizacji pozarządowych.

Generalnie w wyborach frekwencja jest jedną z wyższych spośród gmin na terenie powiatu[8]. W wyborach parlamentarnych w 2011 r. wyniosła 48,57% (powiat: 49,37%). W

[8] Dane z Państwowej Komisji Wyborczej. www.pkw.gov.pl.

wyborach 2015 r. wyniosła 55,38% (powiat: 54,76%). W wyborach prezydenckich frekwencja w gminie była wyższa niż w powiecie: 57,51% w 2010 r. (w powiecie - 57,04%) i 55,88% w pierwszej turze w 2015 r. (w powiecie 53,02%) oraz 62,46% w drugiej turze (w powiecie - 59,67%). W wyborach samorządowych również udział mieszkańców był bardzo wysoki: w 2010 r. frekwencja wyniosła 56,68% (dla powiatu 51,3%), a w 2014 r. 53,83 % (powiat: 45,76%).

Od kilku lat gmina otrzymuje certyfikaty w ramach konkursu "Gmina Fair Play" - w 2015 r. był to certyfikat "Złota lokalizacja biznesu". W latach 2013-2014 r. uzyskała certyfikat "Gmina Fair Play ". Oprócz tego w 2015 r. gmina otrzymała certyfikat "Przyjazna Polska" w sekcji "eGmina" - za rozbudowę infrastruktury internetowej i przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu. Oba tytuły przyznaje Instytut Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym. Należy tu nadmienić, że gmina - w celu przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu - w latach 2013-2015 realizowała 2 projekty pn.: "Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w Gminie Bełchatów - szansą na lepsze jutro" oraz „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w Gminie Bełchatów – szansą najlepsze jutro – II edycja”. Pierwszy projekt zakładał zakup 192 zestawów komputerowych (w tym 100 dla wytypowanych gospodarstw domowych) oraz wyposażenie 7 jednostek publicznych w 92 zestawy komputerowe. W czasie trwania drugiego projektu zakupiono 180 zestawów komputerowych (w tym 100 dla gospodarstw domowych oraz 80 dla jednostek podległych gminie). Sprzęt ten (wzbogacony o oprogramowanie) został zainstalowany w gospodarstwach domowych i urzędach, a także został podłączony do internetu. Całkowita wartość pierwszego projektu to 1.684.980,00 zł, a drugiego - 1.155.580,00 zł.

Gmina aktywnie pozyskuje środki finansowe z Unii Europejskiej. Poza wymienionymi w części diagnostycznej projektami, realizowała także następujące:

Tab. 31 Przedsięwzięcia realizowane przez Gminę Bełchatów ze środków unijnych.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia
1.	**"Blisko do przedszkola, bliżej do Europy"** Priorytet: IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach Działanie: 9.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty. Poddziałanie: 9.1.1 Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej. Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013
2.	**„Akademia kompetencji kluczowych”**

	Priorytet: IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach. Działania: 9.1. Wyrównanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty. Poddziałania 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszenie różnic w jakości usług edukacyjnych. Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013
3.	**Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkół podstawowych prowadzonych na terenie Gminy Bełchatów - „Chcę to wiedzieć”** Priorytetu: IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach. Działania: 9.1. Wyrównanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty. Poddziałania 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszenie różnic w jakości usług edukacyjnych. Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013
4.	**„Aktywni z przyszłością”** Priorytet VII Promocja integracji społecznej. Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji. Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013
5.	**Zagospodarowanie terenu wokół świetlicy wiejskiej w Augustynowie** PROW – LGD Odnowa i rozwój wsi. W ramach LGD „BUD-UJ RAZEM”
6.	**Utworzenie wiejskiego centrum rekreacji i wypoczynku w Postękalicach - Utwardzenie terenu, budowa boiska do piłki nożnej i placu zabaw** PROW – Odnowa i rozwój wsi. W ramach LGD „BUD-UJ RAZEM”
7.	**Utworzenie wiejskiego centrum rekreacji i wypoczynku w Zdzieszulicach Górnych** PROW – Odnowa i rozwój wsi. W ramach LGD „BUD-UJ RAZEM”
8.	**Piknik edukacyjno-rekreacyjny „Bezpieczny powrót do szkoły” szansą na aktywizację dzieci i podniesienie poziomu wiedzy z zakresu ruchu drogowego oraz wychowania w trzeźwości** PROW – Małe projekty. W ramach LGD „BUD-UJ RAZEM”
9.	**PRZEBUDOWA TARGOWISKA GMINNEGO W ZAWADACH** PROW – Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej
10.	**Budowa placu zabaw we wsi Janów** PROW – Małe projekty. W ramach LGD „BUD-UJ RAZEM”
11.	**Poprawa warunków życia mieszkańców miejscowości Łękawa poprzez budowę sieci kanalizacyjnej wraz z oczyszczalnią ścieków.** PROW – Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej

12.	**Budowa świetlicy wiejskiej w Myszakach** PROW – Odnowa i rozwój wsi. W ramach LGD „BUD-UJ RAZEM”
13.	**Budowa kanalizacji sanitarnej w Ludwikowie i Nowym Świecie – Etap I oraz rozbudowa kanalizacji sanitarnej w Dobrzelowie** PROW – Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej
14.	**Budowa chodnika w miejscowości Oleśnik, gm. Bełchatów** PROW – Odnowa i rozwój wsi
15.	**Budowa boiska sportowego przy Szkole Podstawowej w Janowie** PROW – Odnowa i rozwój wsi. W ramach LGD „BUD-UJ RAZEM”
16.	**Organizacja konkursów dla dzieci oraz organizacja imprezy promującej postawy ekologiczne pn. „Dzieci żyją bez śmieci”** PROW – Małe projekty. W ramach LGD „BUD-UJ RAZEM”
17.	**Organizacja seminariów dotyczących segregacji odpadów oraz organizacja imprezy „I love eco Gmina Bełchatów” promującej postawy ekologiczne wśród mieszkańców Gminy Bełchatów** PROW – Małe projekty. W ramach LGD „BUD-UJ RAZEM”

Źródło: dane Urzędu Gminy Bełchatów.

Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- aktywni sołtysi i mieszkańcy (powstają nowe stowarzyszenia), - bezpłatna komunikacja (wybrany kurs), - łatwy dostęp do szkół dla dzieci i młodzieży (spora liczba szkół podstawowych i gimnazjów na terenie gminy, co sprawia, że uczniowie nie muszą dojeżdżać do miasta), - szeroka oferta kulturalna, - opieka nad dziećmi w godzinach pracy rodziców, - rozbudowana infrastruktura sportowa, - korzystnie rozlokowana sieć przedszkoli gminnych, - silne OSP, - bezpieczeństwo na wysokim poziomie, - bieżące likwidowanie dzikich wysypisk śmieci, - wysoki poziom recyklingu, - nowa władza, bardziej nastawiona na inwestycje na terenie gminy, - bliskość dużych zakładów pracy (kopalnia i elektrownia), - wsparcie rzeczowe i finansowe dla biednych.	- zbyt mała aktywność urzędnika wspierającego organizacje pozarządowe, pomagającej w wyszukiwaniu możliwości finansowania, - ukształtowanie powierzchni gminy, które utrudnia pełną integrację (w ramach całej gminy, nie tylko w ramach poszczególnych miejscowości), - zbyt mała liczba połączeń transportem zbiorowym (poza bezpłatnym kursem), - zły stan techniczny dróg powiatowych, - zły stan rowów melioracyjnych, - brak ścieżek rowerowych i połączenia np. ze ścieżkami wychodzącymi z miasta, - brak poboczy lub nieoczyszczone pobocza, - duże niezagospodarowane tereny porolnicze, które teraz zarastają i stanowią m.in. zagrożenie pożarowe, - niski poziom skanalizowania gminy, - niski poziom zaangażowania młodzieży, - brak oferty dla dzieci i młodzieży: zajęcia tylko w świetlicach w większych miejscowościach, brak trenerów i animatorów, - brak punktów aptecznych, lekarz tylko w Bełchatowie, - spora liczba dzikich wysypisk śmieci.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
- środki finansowe z nowej perspektywy programów unijnych, - środki finansowe z programów krajowych,	- rosnące wymagania względem kopalni i elektrowni (ekologiczne), - obłożenie administracji samorządowej zbyt dużą liczbą zadań bez

- napływ nowych mieszkańców z Bełchatowa, - inwestycje w rozwój elektrowni, - współpraca z miastem np. w zakresie komunikacji zbiorowej, rozwoju sieci ścieżek rowerowych, - droga krajowa nr 74.	przekazywania środków finansowych, - ograniczenie liczby zatrudnionych w elektrowni, - zróżnicowanie w poziomie życia mieszkańców Gminy Bełchatów i gmin ościennych, np. Kleszczów, - ograniczenie wysokości środków unijnych w sferach istotnych z punktu widzenia rozwoju Gminy Bełchatów, - odsunięcie drogi ekspresowej S8 od terenu gminy, co może powodować brak zainteresowania inwestorów.

Misja i wizja strategii

Misja to kierunek, który wyznaczyć sobie musi sobie każda organizacja w trakcie procesu planowania strategicznego. Misję stanowi zwięzłe i realistyczne określenie filozofii, celów i zasad, jakimi kierować się będzie organizacja w procesie samorozwoju. W ramach jej tworzenia dokonuje się także pewnego wyboru pomiędzy różnymi opcjami. Misja musi uwzględniać potencjalne zmiany w otoczeniu, jak i pojawiające się podczas realizacji strategii utrudnienia, dlatego też powinna być dość ogólnie sformowana i dawać możliwość zmian. Musi odzwierciedlać również specyficzną, rolę jaką odgrywa samorząd względem mieszkańców i powszechnie akceptowane w społeczności lokalnej wartości.

Misją Gminy Bełchatów jest:

Aktywizacja i integracja mieszkańców sprzyjająca kształtowaniu tożsamości lokalnej poprzez rozwój społeczno - ekonomiczny gminy.

Gmina Bełchatów powinna pobudzać i wspierać różnego rodzaju formy oddolnej inicjatywy podejmowane przez mieszkańców. Dzięki społecznej aktywności kształtować się będzie lokalna tożsamość i kapitał społeczny niezbędne do zrównoważonego rozwoju gminy. Zrównoważonego, a więc po pierwsze inkluzyjnego, włączającego możliwie jak największą liczbę mieszkańców, po drugie zaś proekologicznego, sprzyjającego koegzystencji człowieka ze środowiskiem. Tak rozumiany rozwój przełoży się na wzrost zamożności gminy i jej mieszkańców.

W wypadku tego dokumentu wizja to planowany przyszły obraz gminy powstały m.in. w wyniku realizacji założeń strategii. To także wyraz aspiracji wspólnoty lokalnej i jej władz. Dotyczy wykorzystania atutów własnych i szans pochodzących z otoczenia, eliminacji zagrożeń oraz ograniczania znaczenia problemów rozwojowych o charakterze wewnętrznym. Wizja Gminy Bełchatów brzmi:

Gmina Bełchatów aktywnie wspiera inicjatywy społeczne swoich mieszkańców i stanowi miejsce atrakcyjne do zamieszkania.

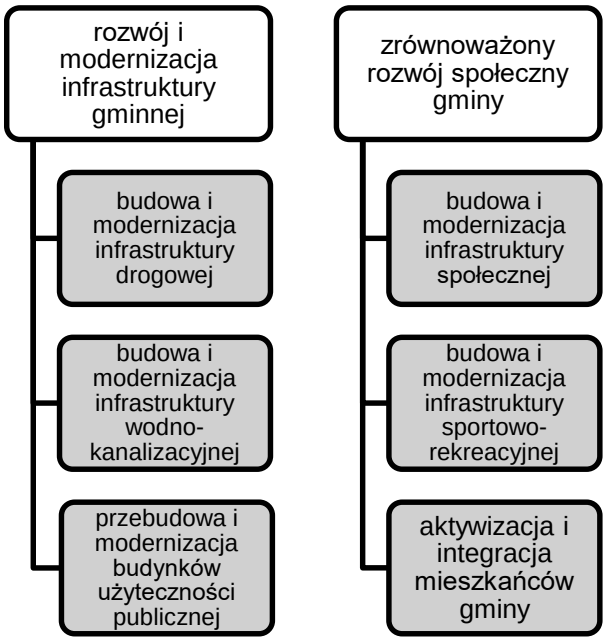
Obszary priorytetowe dla rozwoju Gminy Bełchatów

W wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz zebrania wniosków dotyczących najważniejszych przedsięwzięć, jakie powinny zostać zrealizowane w Gminie Bełchatów w nadchodzących latach, wydaje się zasadne skoncentrowanie się na dwóch zasadniczych aspektach działania, stanowiących jednocześnie cele strategiczne strategii.

Pierwszy cel to **rozwój i modernizacja infrastruktury gminy**. Ze względu na wysokie koszty związane z tworzeniem, utrzymaniem i modernizowaniem infrastruktury, stanowi ona największy problem w wielu jednostkach samorządowych. Jednocześnie dbałość o infrastrukturę techniczną jest niezbędna do zapewnienia warunków rozwoju gospodarczego i społecznego gminy.

Drugi cel strategiczny to **zrównoważony rozwój społeczny gminy**. Pobudzenie aktywności mieszkańców gminy sprzyjać będzie wzrostowi poziomu bezpieczeństwa, ograniczeniu patologii, większemu zaangażowaniu mieszkańców i poczuciu współodpowiedzialności za to, co dzieje się z przestrzenią publiczną. Należy też pamiętać, że Gmina Bełchatów w naturalny sposób przejmuje część mieszkańców miasta Bełchatowa. Nie można zatem dopuścić do tego, aby stała się jedynie "sypialnią". Jedynie włączenie nowych osadników w życie społeczne spowoduje, że zaczną się utożsamiać z gminą i zaczną działać na jej rzecz.

Rys. 14 Cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Bełchatów na lata 2015-2022.

Źródło: opracowanie własne.

Cel strategiczny: Rozwój i modernizacja infrastruktury gminnej

Cel operacyjny	**Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej**
Opis	Przez teren Gminy Bełchatów przebiega dość gęsta sieć dróg powiatowych. Generuje to problemy w przypadku pojawienia się potrzeby modernizacji tych dróg, ponieważ gmina nie ma w tej sytuacji zbyt dużego pola manewru. Można wnioskować do władz powiatu, wnosząc nawet swój wkład np. finansowy, w wykonanie remontu, jednak ostateczna decyzja leży w gestii Starostwa Powiatowego i jego jednostek organizacyjnych. Z kolei w związku z większą prędkością, z jaką poruszają się pojazdy po tego rodzaju drogach, istotnym problemem wydaje się być kwestia zapewnienia pieszym i rowerzystom możliwość bezpiecznego przemieszczania się. W wielu przypadkach (zarówno jeśli chodzi o drogi gminne, wewnętrzne, jak i powiatowe) zakres prac nie jest skomplikowany i ogranicza się do wymiany asfaltu na nowy. Ponadto długość odcinków, na których te prace powinny zostać przeprowadzone, to zwykle ok. 1 km. Dodatkowo w niektórych miejscach niezbędna jest budowa chodnika, co pozwoli zwiększyć komfort i bezpieczeństwo poruszania się mieszkańców. Montaż oświetlenia z kolei przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa pieszych, jak i ogólnego poziomu bezpieczeństwa (w odniesieniu np. do ochrony przed kradzieżami). Ciągi pieszo-rowerowe są istotne zwłaszcza w tych miejscach gminy, gdzie natężenie ruchu jest największe. Ale również tam, gdzie z dróg korzystają dzieci. Należy pogłębić również współpracę z miastem i "podłączać" się pod jego inwestycje w tym zakresie. Ma to na celu zapobiegnięcie sytuacji, w których ścieżka rowerowa zostaje poprowadzona do granicy miasta i nagle urywa się. Zapewnienie spójności sieci dróg rowerowych i ich kompleksowości przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności terenów gminy.
Propozycje działań	Przebudowa dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych.
	Budowa ciągów pieszo-rowerowych przy najbardziej ruchliwych i niebezpiecznych drogach.
	Budowa chodników wzdłuż dróg.
	Montaż oświetlenia wzdłuż dróg.

Cel operacyjny	**Budowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej**
Opis	W Unii Europejskiej zagadnienia gospodarki wodnej i infrastruktury technicznej (w tym wodno-kanalizacyjnej) stanowią dużą część kwestii związanych z ochroną środowiska naturalnego. Jednym z głównych założeń jest łączenie kwestii zaopatrywania mieszkańców w wodę z rozwiązaniami w zakresie odprowadzania ścieków. W tej materii niestety Polska posiada spore opóźnienia, zwłaszcza na obszarach wiejskich, gdzie udało się nieraz wybudować sieć wodociągową, brakuje jednak kanalizacji. Infrastruktura wodno-ściekowa obejmuje takie elementy, jak: ujęcia i stacje uzdatniania wody, sieci zbiorowe (przewody przesyłowe i rozdzielcze), przyłącza wodociągowe, zbiorcze i indywidualne oczyszczalnie ścieków, kanały ciekowe i przykanaliki, łączące kanały ściekowe z gospodarstwami domowymi bądź rolnymi. Problem braku kompleksowej i pełnej sieci kanalizacyjnej dotyczy również Gminy Bełchatów. Konieczne jest wybudowanie jej fragmentów w wielu miejscowościach. Gmina posiada oczyszczalnie ścieków, jednak niezbędna jest ich modernizacja i rozbudowa. Można również rozważyć możliwość podłączenia gminnej sieci kanalizacyjnej do sieci miasta Bełchatów. Choć sieć wodociągowa liczy ponad 180 km, to trzeba przeznaczyć środki również na jej rozbudowę.
Propozycje działań	Budowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy.
	Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków.
	Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie gminy.

Cel operacyjny	**Przebudowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej**
Opis	Gmina Bełchatów dysponuje przynajmniej kilkunastoma różnego typu budynkami użyteczności publicznej. Składają się na nie budynki Urzędu, remizy OSP czy filie Gminnego Centrum Kultury i biblioteki gminne. Niemniej wskazana jest ciągła dbałość o istniejącą infrastrukturę poprzez systematyczne remonty i modernizację. Ograniczy to zużycie istniejącej bazy oraz jednostkowe koszty występujące w przypadku kapitalnych remontów. Do większych modernizacji obiektów użyteczności publicznej należy zaliczyć termomodernizację m. in. budynku szkoły z salą gimnastyczną w Domiechowicach i budynku OSP w Hucie. Przyczyni się to do dłuższej trwałości elewacji wspomnianych obiektów, jak i obniżenia zużycia energii potrzebnej na ich ogrzanie. To zaś przełoży się do wymiernych oszczędności w związku z użytkowaniem tych budynków i do zwiększenia ochrony środowiska. Oszczędności można przeznaczyć na inne inwestycje. Dodatkowo wydaje się wskazane dokonanie termomodernizacji w przeciągu kilku najbliższych lat, dopóki dostępne są na ten cel środki z UE. Poza wspomnianą termomodernizacją należy dokonać remontów lub przebudowy niektórych obiektów. Chodzi tu głównie o dostosowanie ich do aktualnych potrzeb i nowych wymogów technicznych. Dotyczy to m.in. budynku Filii Gminnego Centrum Kultury w Zawadach.
Propozycje działań	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.
	Remont istniejących budynków użyteczności publicznej.

Cel strategiczny: Zrównoważony rozwój społeczny gminy

Cel operacyjny	**Budowa i modernizacja infrastruktury społecznej**
Opis	Gmina Bełchatów posiada dość specyficzny układ przestrzenny, w jej centrum znajduje się miasto Bełchatów - odrębna gmina. Zarówno w związku z tym, jak i z lokalizacją głównych zakładów pracy, urzędów (w tym Urzędu Gminy Bełchatów) czy sklepów, centrum gminy stanowi niejako miasto Bełchatów. Nie sprzyja to integracji społecznej mieszkańców Gminy Bełchatów i wykształceniu się lokalnej tożsamości. By przeciwdziałać temu negatywnemu zjawisku, gmina powinna rozwijać sieć świetlic wiejskich. Budowa lub modernizacja świetlic wiejskich zapewni w pierwszej kolejności warunki umożliwiające spotkanie się mieszkańcom. W obecnych czasach ludzie coraz rzadziej mają okazje się spotkać i porozmawiać. Dotyczy to także terenów wiejskich, gdzie w wyniku postępu technicznego i zmniejszania się liczby gospodarstw rolnych, zanikają tradycyjne formy spotkań związane z pracami w polu czy domu. Dodatkowo w poszczególnych miejscowościach Gminy Bełchatów osiedla się coraz więcej „nowych" mieszkańców, którzy przeprowadzili się z miasta. Świetlice wiejskie są więc w wielu wypadkach jedynym miejscem, gdzie wszyscy mieszkańcy mogą się spotkać i integrować. Budowa nowych obiektów musi nastąpić na terenie należącym do gminy. Nie chodzi tu o duże budynki, raczej parterowe pawilony. Ważne, by w budynku mieściła się przynajmniej jedna duża sala mieszcząca kilkadziesiąt osób, osobne pomieszczenie kuchenne i sanitarne. Jeśli byłaby taka możliwość, świetlica wiejska może posiadać także dodatkową, mniejszą salę (np. na zajęcia z dziećmi), a także zadaszoną wiatę lub werandę umożliwiającą organizację imprez plenerowych. Wskazane, by przy obiekcie powstało kilka miejsc postojowych. W przypadku modernizacji istniejących obiektów, należy dostosować je do aktualnych potrzeb i zmniejszyć koszty ich użytkowania (np. przez wymianę okien). Niewykorzystywane pomieszczenia szkolne czy Gminnego Centrum Kultury można dostosować tak, aby mogli w nich przyjmować lekarze, przynajmniej z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. Lekarz mógłby przyjmować w wybrane dni tygodnia w 4 miejscowościach, aby umożliwić w miarę równy dostęp mieszkańcom. Jednocześnie - aby zagwarantować pomoc medyczną w sytuacjach kryzysowych, mógłby on świadczyć usługi związane z ratownictwem medycznym. Dzięki temu

	mieszkańcy nie musieliby za każdym razem jeździć do Bełchatowa, aby uzyskać prostą konsultację lekarską.
Propozycje działań	Budowa nowych świetlic wiejskich na terenie Gminy Bełchatów.
	Modernizacja istniejących świetlic wiejskich na terenie Gminy Bełchatów.
	Przystosowanie niewykorzystywanych pomieszczeń w budynkach szkolnych, świetlicach czy centrach kultury na gabinety lekarza POZ.

Cel operacyjny	**Budowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej**
Opis	Sport i rekreacja to w obecnych czasach coraz ważniejszy obszar działalności gmin w Polsce. Wiąże się to po pierwsze z pewną ogólną modą i wzrostem aktywności fizycznej wśród mieszkańców. Po drugie, wynika to z potrzeb generowanych przez szersze zmiany cywilizacyjne. Coraz większym problemem społecznym staje się m.in. otyłość, szczególnie dostrzegana wśród najmłodszego pokolenia. Inną kwestią jest aktywność fizyczna osób starszych, zwłaszcza w kontekście starzenia się społeczeństwa. Gmina Bełchatów posiada warunki do rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Ważne jest, by dostosować ją do pojawiających się nowych potrzeb i oczekiwań mieszkańców. By zachęcić zwłaszcza młodzież do aktywnego spędzania wolnego czasu, należy zapewnić jej infrastrukturę o odpowiednio wysokim standardzie. Obecna różnorodność form spędzania wolnego czasu, jaką daje m.in. internet, tworzy sporą „konkurencję" dla bardziej aktywnych form. Dodatkowo od lat wzrastają formalne wymogi dotyczące np. bezpieczeństwa na placach zabaw. Modernizacja i budowa nowych obiektów zwiększy niewątpliwie bezpieczeństwo dzieci. Prawne wymogi wzrastają także co do boisk piłkarskich. By lokalna drużyna mogła grać w okręgowej lidze, jej boisko musi posiadać odpowiednią infrastrukturę. Budowa i modernizacja nowej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej musi obejmować tworzenie nowych boisk piłkarskich. Chodzi tu o budowę takich obiektów przy szkołach oraz na gminnych terenach w miejscowościach. Niezbędna jest także modernizacja już istniejących boisk poprzez budowę szatni i łazienek. Należy budować nowe i modernizować istniejące place zabaw dla najmłodszych. Z myślą m.in. o seniorach powinny powstawać zewnętrzne siłownie, ułatwiające aktywność fizyczną przy zmniejszonym ryzyku kontuzji i urazów.
Propozycje działań	Budowa placów zabaw.
	Budowa siłowni zewnętrznych.
	Budowa boisk przy szkołach.
	Rozbudowa zaplecza sportowego przy boiskach.

Cel operacyjny	**Aktywizacja i integracja mieszkańców gminy**
Opis	Na terenie Gminy Bełchatów intensywnie osiedlają się nowi mieszkańcy, w szczególności z miasta Bełchatów. W większości wypadków są to osoby, które dotąd nie posiadały związków z tą gminą i nie są w niej „zakorzenione”. Dodatkowo gmina posiada dość specyficzną strukturę przestrzenną, która sprawia, iż jej mieszkańcom często łatwiej dotrzeć do miasta niż do sąsiedniej miejscowości. Uwarunkowania te nie sprzyjają szerszej integracji i aktywizacji mieszkańców. Gmina musi podjąć działania mające na celu wzrost integracji mieszkańców w ramach miejscowości, w których mieszkają, jak i szerzej - w kontekście całej gminy, zwłaszcza między położonymi blisko siebie miejscowościami. Budowa lokalnej tożsamości i oddolnej aktywności jest bowiem ważnym czynnikiem wspomagającym rozwój społeczno-ekonomiczny jednostek samorządu terytorialnego. Część działań z tego obszaru można powierzyć organizacjom pozarządowym działającym na terenie gminy. Przyczyni się to do obniżenia kosztów prowadzonych działań i do wzmocnienia tych organizacji, które są przejawem oddolnej inicjatywy samych mieszkańców. Działania z tej grupy powinny być rozwijane w oparciu o istniejącą i rozwijaną bazę świetlic wiejskich oraz wskazywane w ustawach formy zlecania zadań publicznych organizacjom pozarządowym. W ramach aktywizacji i integracji mieszkańców gmina może rozpisać konkurs dla organizacji pozarządowych na prowadzenie zajęć w świetlicach wiejskich. Mogłyby być to różnego rodzaju zajęcia kierowane zarówno do dzieci, jak i osób starszych, z różnych "dziedzin", np. artystyczne, językowe, sportowe, taneczne. Poszczególne granty nie muszą być wysokie, jednak ważne, aby działania w ramach poszczególnych projektów odbywały się w różnych świetlicach. Dodatkowo Urząd Gminy może na swojej stronie internetowej prowadzić kalendarz tych wydarzeń, dzięki któremu mieszkańcy będą wiedzieli, co będzie się obywało w danej świetlicy. Funkcjonowałby on na takiej samej zasadzie jak obecnie działa kalendarz imprez na stronie internetowej Gminnego Centrum Kultury. Gmina może wspomagać organizacje pozarządowe, udostępniając świetlice na spotkania ich członków. Należy także rozszerzyć nieco kompetencje i zakres zadań pracownika wspierającego organizacje pozarządowe. Jego wsparcie mogłoby też objąć (zwłaszcza w przypadku nowych organizacji) pomoc w aplikowaniu o środki na różnego rodzaju działania aktywizujące i integrujące mieszkańców. Wsparcie obejmowałoby przede

	wszystkim kwestie formalne, a dyżury takiego pracownika odbywałyby się np. raz w tygodniu. Formą aktywizacji mieszkańców może być także system mikrograntów kierowanych do młodzieży. Ubiegać mogłyby się o nie grupy nieformalne złożone z minimum trzech osób, uczęszczające do gimnazjum lub liceum. Granty to stosunkowo niewielkie kwoty - max 500 zł - przeznaczane na działania aktywizacyjne, ukierunkowane do rówieśników grantobiorców. Przyznawać można je raz do roku na podstawie oceny projektów przez specjalnie powołaną przez Wójta komisję, składającą się z przedstawicieli Urzędu, szkół i młodzieży. Działaniem skierowanym do młodzieży jest również stworzenie świetlicy środowiskowej w Wielopolu. W tym celu należy dokończyć remont i wyposażyć znajdujący się tam budynek należący do gminy. Dodatkowo konieczne jest zrewitalizowanie otoczenia budynku. Po modernizacji świetlicę środowiskową mogłaby prowadzić jedna z organizacji pozarządowych. Celem działania tej instytucji byłoby wsparcie lokalnej społeczności w procesie wychowywania dzieci i młodzieży.
Propozycje działań	Organizacja konkursów dla organizacji pozarządowych na prowadzenie zajęć w świetlicach wiejskich.
	Rozszerzenie zakresu zadań urzędnika pomagającego organizacjom pozarządowym z terenu gminy.
	Mikrogranty kierowane do młodzieży na działania aktywizacyjne.
	Stworzenie świetlicy środowiskowej w Wielopolu.

Monitoring i zarządzanie strategią

Monitoring i ewaluacja dokumentów strategicznych to bardzo ważny wymóg, który jest nakładany na organy przyjmujące strategie. Proces ten dotyczy weryfikacji postępów we wdrażaniu zapisanych zadań i w konsekwencji – poziomie realizacji założonych celów strategicznych. Polega ona na gromadzeniu użytecznych informacji odnośnie stopnia osiągania założonych w dokumencie celów, wspierania procesu koordynacji polityki rozwojowej na terenie gminy oraz wzrostu efektywności osiągania założonych celów.

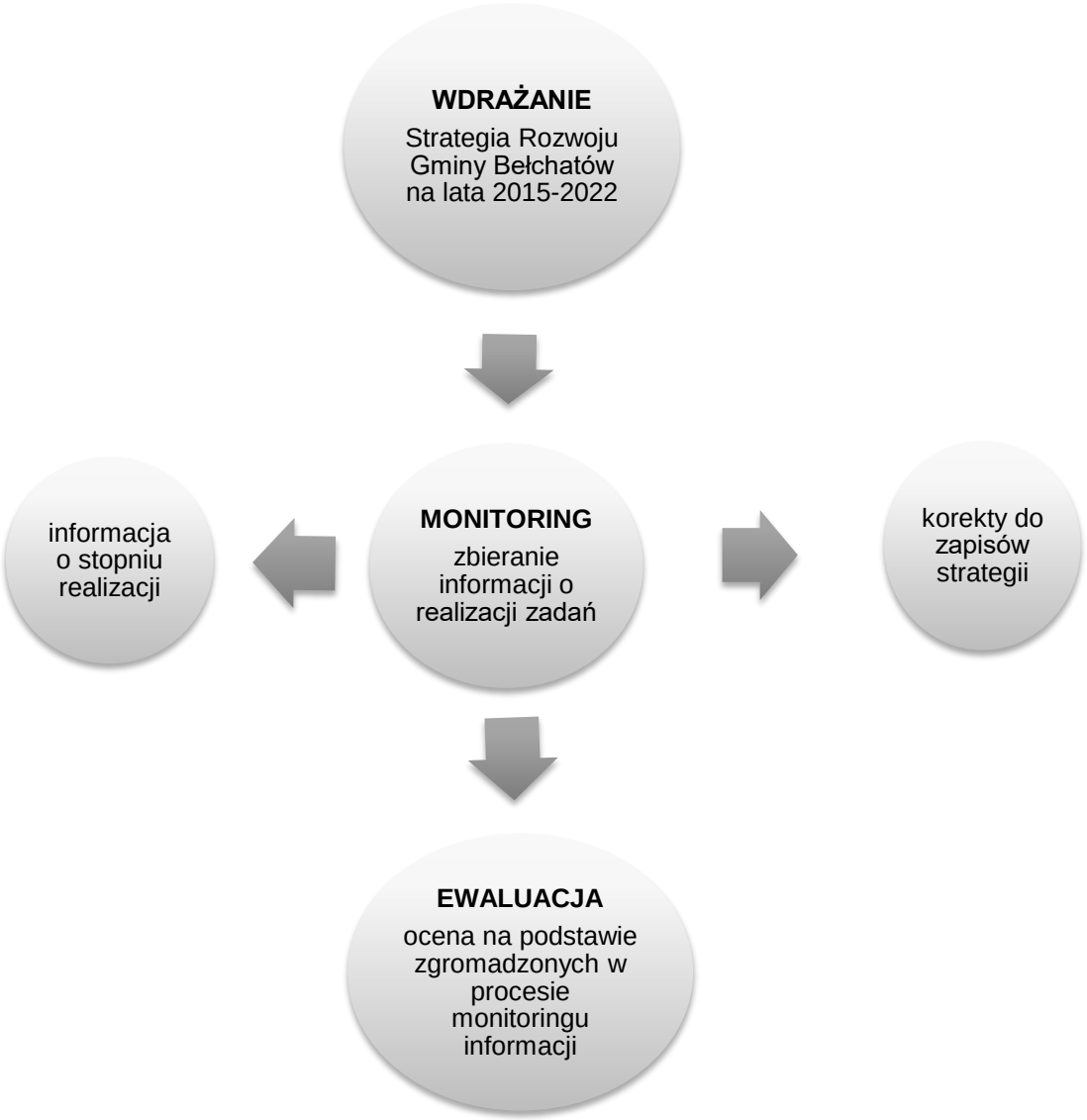
Monitoring zakłada gromadzenie informacji dotyczących sytuacji panującej wewnątrz gminy oraz w przestrzeni zewnętrznej. Bieżące przyglądanie się zmianom, jakie zachodzą w otoczeniu pozwoli na „wyłapywanie" pojawiających się nowych możliwości, które gmina może wykorzystać dla swojego rozwoju. Jednocześnie należy także reagować na wszelkie niekorzystne wydarzenia, których przewidzenie w momencie konstruowania strategii nie było możliwe, a które mogą przeszkodzić lub poważnie ograniczyć realizację zakładanych celów.

Ewaluacja zaś powinna obejmować analizę już zrealizowanych i właśnie realizowanych zadań, o których mowa w strategii. Powinny one zostać poddane ocenie w zakresie:

- trafności – w jakim stopniu cele i zadania odpowiadają potrzebom gminy; czy przyczynią się do wyeliminowania lub ograniczenia problemów;
- skuteczności – w jakim stopniu realizowane zadania przyczyniają się do realizacji celów strategicznych oraz rozwoju gminy;
- efektywności – jaki jest stosunek zasobów i nakładów do podejmowanych działań i osiąganych efektów; czy można w inny sposób osiągnąć te same efekty, przy zmniejszeniu kosztów;
- użyteczności – czy osiągnięte efekty są użyteczne; czy „użytkownicy" (mieszkańcy i inne podmioty) rzeczywiście będą z nich korzystać; czy pojawiły się jakieś nieprzewidziane negatywne efekty;
- trwałości – czy korzyści z osiągniętych efektów będą trwałe i będzie można z nich korzystać w długim okresie.

Przygotowywane na podstawie tego procesu raporty sprzyjać będą podejmowaniu racjonalnych decyzji przez władze w sprawach związanych z realizacją strategii Gminy Bełchatów.

Rys. 15 System zarządzania realizacją strategii rozwoju

Źródło: opracowanie własne.

Strategia Rozwoju Gminy Bełchatów na lata 2015 – 2022 r. przyjęta zostanie przez Radę Gminy w drodze uchwały. Podmiotem odpowiedzialnym za osiąganie zapisanych w dokumencie celów jest Wójt Gminy Bełchatów, który jednocześnie pełni funkcję koordynatora działań podejmowanych przez jednostki organizacyjne gminy. Wspomniane organy są

również odpowiedzialne za budowę partnerstwa i współpracę różnych podmiotów działających na terenie gminy: mieszkańców, podmiotów gospodarczych, instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych. Współpraca ta powinna obejmować nie tylko poziom wykonawczy, dotyczący realizacji konkretnych projektów, ale również powinna dotyczyć etapu planowania, przygotowywania harmonogramów prac czy szukania źródeł finansowania poszczególnych zadań.

Za wdrażanie poszczególnych zadań, a co się z tym wiąże ocenę stopnia realizacji celów strategicznych, odpowiedzialny będzie Zespół ds. Realizacji, Monitoringu i Oceny Planu. W skład Zespołu wchodzi Wójt, zastępca, kierownicy komórek organizacyjnych urzędu odpowiedzialni za realizację poszczególnych celów oraz kierownicy jednostek organizacyjnych gminy. Zespół ten będzie zbierał się do pracy przy tworzeniu projektów dotyczących realizacji poszczególnych zadań inwestycyjnych. Wówczas skład będzie ograniczony jedynie do osób odpowiedzialnych merytorycznie za ich realizację. Nie należy wykluczać włączania do tego grona reprezentantów podmiotów niezwiązanych bezpośrednio z jednostką samorządową, np. organizacji pozarządowych.

Dodatkowo Zespół będzie co rok opracowywał raport z realizacji planu, który na pierwszej sesji nowego roku będzie przedkładany Radzie Gminy. Raporty te będą publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej, aby mogli się z nim zapoznać mieszkańcy jak i przedstawiciele organizacji pozarządowych. Dokument powinien zawierać we wstępie opis realizacji zadań inwestycyjnych, które zostały zrealizowane zgodnie z harmonogramem, przy uwzględnieniu źródeł finansowania, jakie wykorzystano. Następnie należy przedstawić zakres zgromadzonych danych, wskazać, w jakim okresie dokonywano monitoringu oraz jakimi metodami uzyskano dane. Poza zaprezentowaniem wskaźników liczbowych, należy dokonać ich analizy jakościowej, uwzględniając odniesienie się do założonych efektów realizacji danego zadania. Zespół odpowiedzialny jest również za opracowanie ewentualnych propozycji korekt do dokumentu w strategii. Będą one traktowane jako element raportu i jako takie – wraz z nim przedkładane Radzie Gminy. W przypadku negatywnych wyników ewaluacji, konieczne będzie pogłębienie analiz samych wskaźników statystycznych o analizę procedur przepływu informacji, sposobów podejmowania decyzji, procesów planowania czy procedur zarządczych.

Poniżej zaprezentowano proponowane wskaźniki oceny stopnia realizacji zapisów Strategii w odniesieniu do poszczególnych jej celów. Należy pamiętać jednak, że w przypadku infrastruktury społecznej mierzalność tych wskaźników jest ograniczona, bowiem nie ma punktu odniesienia. Przykładowo, można podać konkretną długość sieci kanalizacyjnej, jaka powinna zostać wybudowana w gminie, ale nie jesteśmy w stanie

stwierdzić, jakiej wysokości granty czy ile grantów należy przyznać młodzieży, aby można było mówić o stopniu realizacji celu polegającego na aktywizacji młodych ludzi. Wskaźniki w sferze społecznej przede wszystkim więc pozwalają stwierdzić, czy podejmowane są działania w tym zakresie.

Tab. 32 Proponowane wskaźniki oceny stopnia realizacji Strategii Rozwoju Gminy Bełchatów na lata 2015 - 2022.

Cele operacyjne	Wskaźniki
Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej	Liczba kilometrów nowych/przebudowanych dróg/chodników/ścieżek rowerowych/ciągów pieszo-rowerowych; Liczba porozumień z innymi jednostkami samorządowymi w zakresie modernizacji infrastruktury drogowej; Poziom wydatków przeznaczanych na infrastrukturę, Liczba zamontowanych lamp.
Budowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	Liczba kilometrów wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej; Liczba mieszkańców/gospodarstw korzystających z sieci kanalizacyjnej; Liczba oczyszczalnych ścieków; Liczba kilometrów zmodernizowanej/wybudowanej sieci wodociągowej; Liczba mieszkańców/gospodarstw podłączonych do sieci wodociągowej; Wysokość nakładów na rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej/wodociągowej.
Przebudowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej	Liczba ułatwień dla osób niepełnosprawnych zamontowanych w budynkach użyteczności publicznej; Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z usług publicznych; Liczba wyremontowanych obiektów użyteczności publicznej należących do gminy; Wysokość środków przeznaczonych na remonty budynków użyteczności publicznej.
Budowa i modernizacja infrastruktury społecznej	Liczba nowo wybudowanych świetlic; Liczba miejsc w nowo wybudowanych/zmodernizowanych świetlicach.
Budowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	Liczba wybudowanych placów zabaw; Liczba nowo powstałych siłowni zewnętrznych; Liczba boisk funkcjonujących przy szkołach; Liczba zbudowanych obiektów zaplecza sportowego; Wysokość wydatków na rozbudowę i modernizację infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.
Aktywizacja i integracja	Liczba konkursów zorganizowanych dla organizacji pozarządowych przez gminę;

mieszkańców gminy	Liczba przyznanych grantów; Liczba porozumień podpisanych z organizacjami pozarządowymi; Liczba mikrograntów przyznanych młodzieży; Liczba projektów zrealizowanych za mikrogranty dla młodzieży; Liczba porad udzielonych przez urzędnika wspierającego organizacje pozarządowe; Liczba dzieci korzystających ze świetlicy środowiskowej; Liczba godzin pracy świetlicy środowiskowej i poszczególnych zajęć.

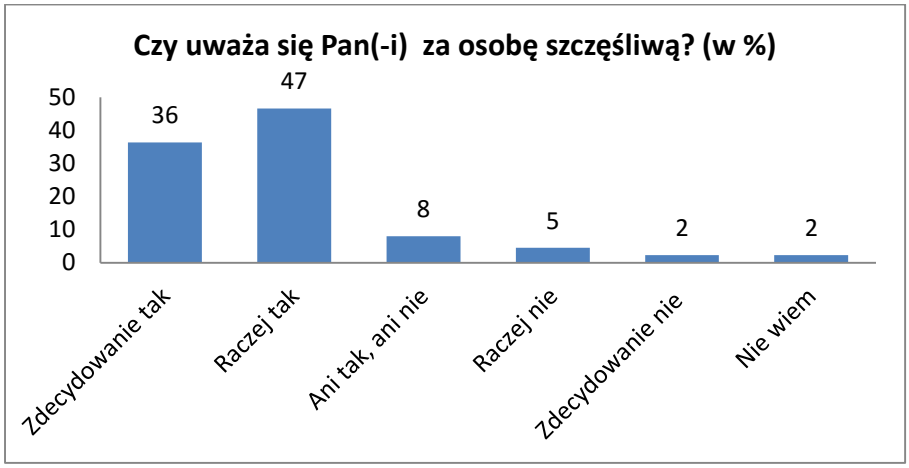
Źródło: opracowanie własne.

Załącznik nr 1

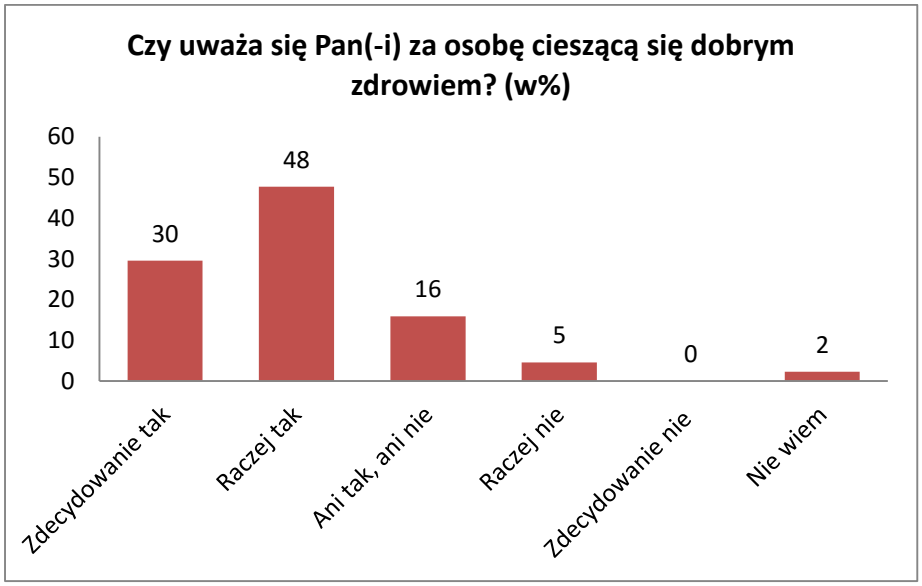
Raport z Badania Jakości życia w Gminie Bełchatów 2015

Samorząd Gminy Bełchatów w związku z opracowywaniem Strategii Rozwoju Gminy Bełchatów na lata 2015-2022 przeprowadził wśród mieszkańców gminy badania ankietowe. Głównym ich celem było poznanie stopnia zadowolenia mieszkańców z życia na terenie gminy. Przy wykorzystaniu kwestionariusza ankiety, mieszkańcy – 86 osoby – anonimowo odpowiadali na pytania odnoszące się do następujących aspektów życia i funkcjonowania w gminie: infrastruktura (społeczna i techniczna), estetyka miejsca zamieszkania, usługi publiczne, zarządzanie gminą, transport, bezpieczeństwo. Niniejszy materiał jest raportem prezentującym wyniki przeprowadzonych badań.

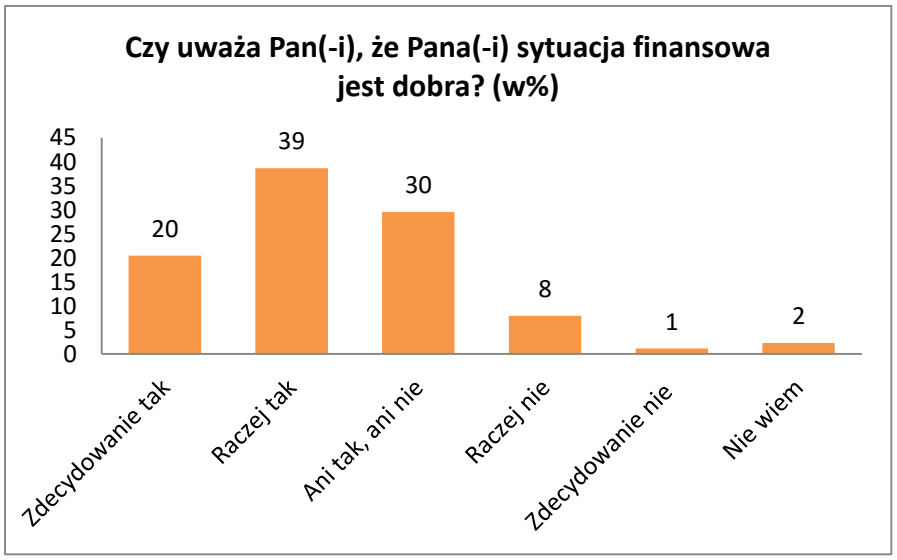
Perspektywa indywidualna

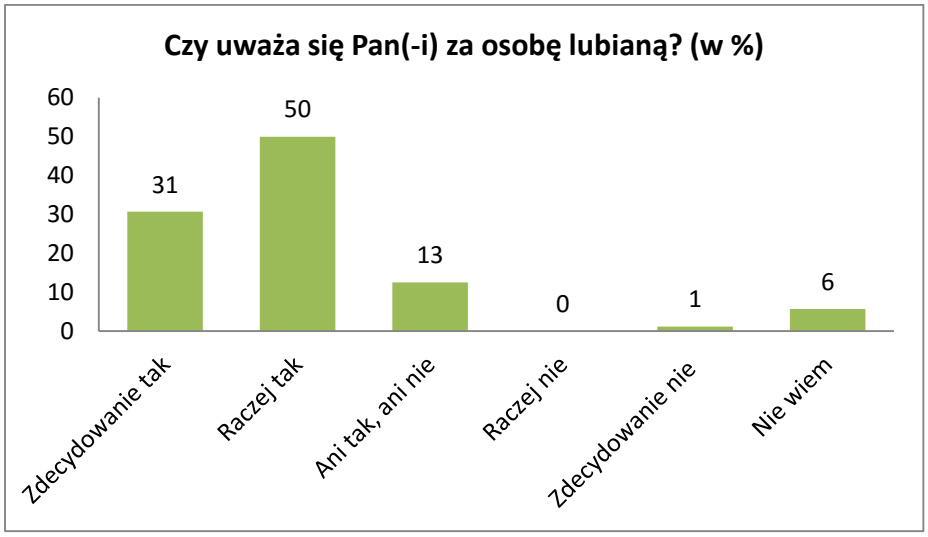
Mieszkańcy Gminy Bełchatów w znacznej większości uważają się za osoby szczęśliwe. 47% respondentów odpowiedziało, że są raczej szczęśliwi, a 36% jest zdecydowanie szczęśliwych. 2% ankietowanych uznało, że są zdecydowanie nieszczęśliwi. Tyleż samo badanych nie umiało odpowiedzieć na to pytanie. Raczej nieszczęśliwych jest tylko 5% respondentów.

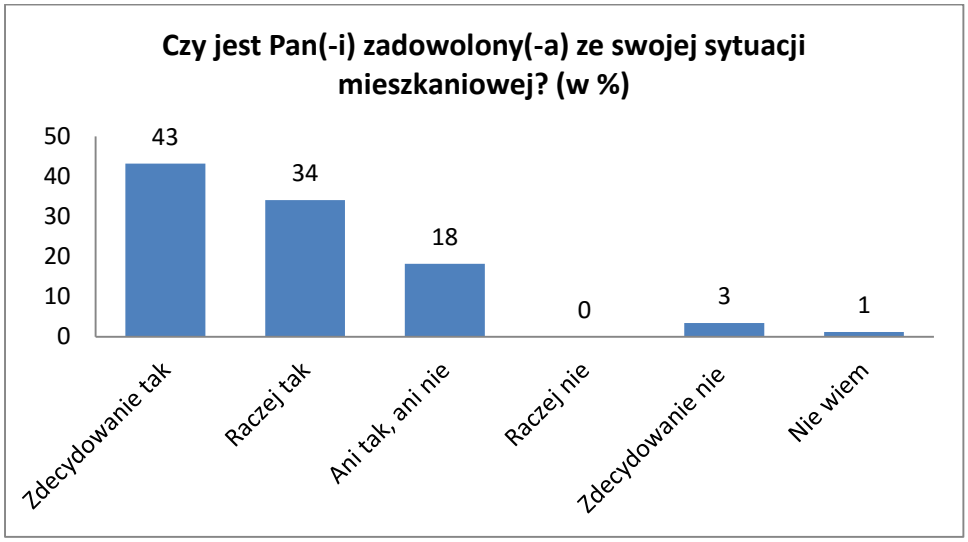
Ponad połowa mieszkańców gminy uważa się za osoby cieszące się dobrym zdrowiem - 48% respondentów wskazało odpowiedź „raczej tak", a 30% „zdecydowanie tak". Odpowiedź „ani tak, ani nie" wskazało 16% ankietowanych. Raczej niezadowolonych ze stanu swojego zdrowia jest 5% ankietowanych, zaś 2% wskazało, że nie wie czy cieszy się dobrym zdrowiem. Żaden z respondentów nie wskazał, że zdecydowanie nie cieszy się dobrym zdrowiem.

39% mieszkańców Gminy Bełchatów jest raczej zadowolonych ze swojej sytuacji finansowej, a 20% zdecydowanie zadowolonych. Przeciwnego zdania jest 8% ankietowanych, którzy są raczej niezadowoleni. 30 % uważa, że ich sytuacja finansowa jest neutralna wskazując odpowiedź „ani tak, ani nie". 1% respondentów stwierdziło , że ich sytuacja finansowa jest zdecydowanie zła, a 2% nie umiało jej ocenić.

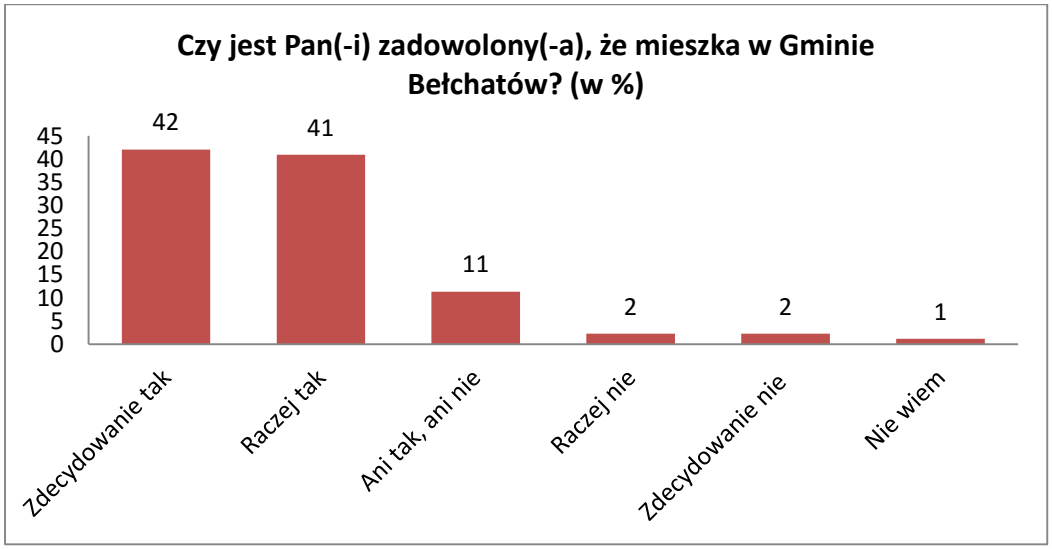

Ankietowani na pytanie czy uważają się za osoby lubiane najczęściej wskazywali odpowiedz „raczej tak" (50%). Za zdecydowanie lubianych uważa się 31% mieszkańców gminy. Żaden respondent nie wskazał, że raczej nie jest lubiany. Jednocześnie 13% udzieliło odpowiedzi „ani tak, ani nie", zaś 6% wskazało, że nie wie czy są osobami lubianymi.

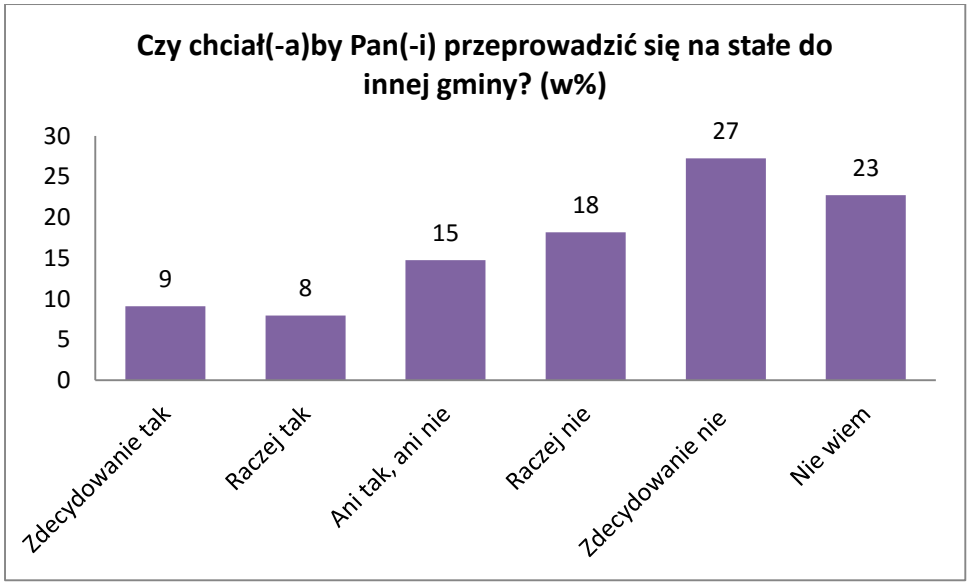

Mieszkańcy gminy w zdecydowanej większości są zadowoleni ze swojej sytuacji mieszkaniowej (43% udzieliło odpowiedzi „zdecydowanie tak", 34% „raczej tak"). Zdecydowanie niezadowolonych ze swojej sytuacji mieszkaniowej jest jedynie 3% respondentów. Żadna z osób wypełniających formularz nie wskazała w tym pytaniu odpowiedzi „raczej nie". Neutralnie swoją sytuację mieszkaniową ocenia 18% respondentów (odpowiedź „ani tak, ani nie"), zaś 1% nie wie jak ją ocenić.

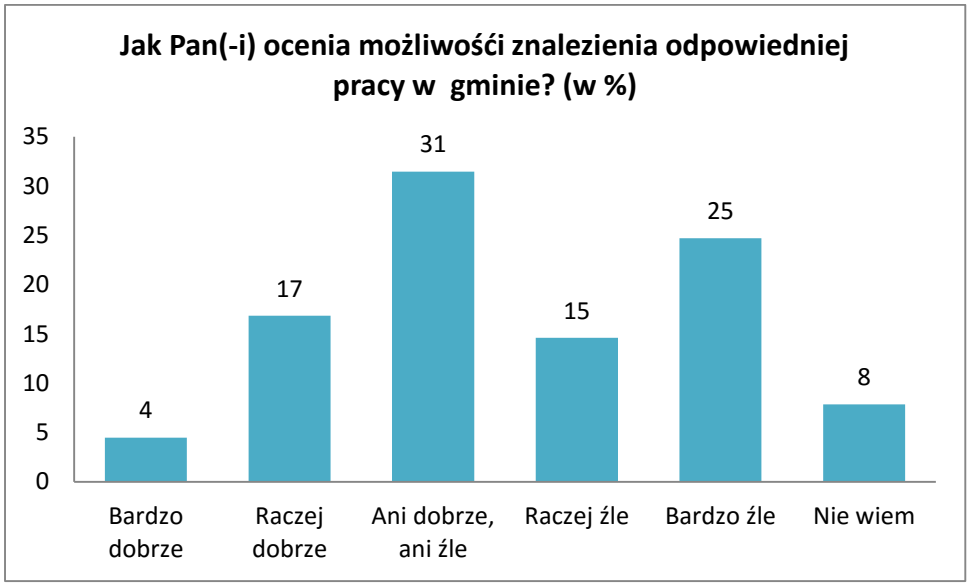
Ogólna ocena gminy

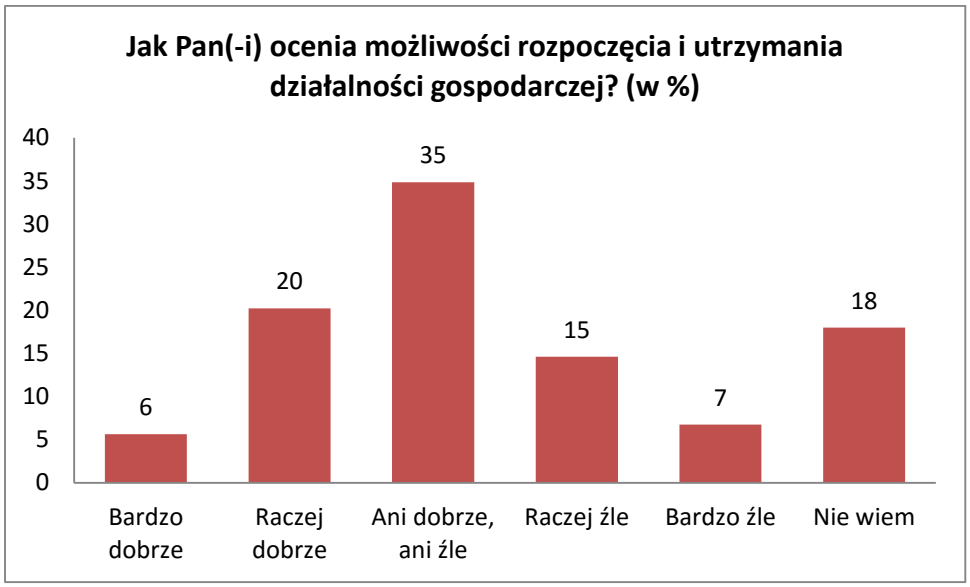
Mieszkańcy Gminy Bełchatów w zdecydowanej większości są zadowoleni z faktu zamieszkiwania na terenie gminy (42% wskazało odpowiedź „zdecydowanie tak", a 41% „raczej tak"). Zdecydowanie niezadowolonych i raczej niezadowolonych z faktu zamieszkiwania w gminie jest po 2% respondentów. Jednocześnie 11% wybrało odpowiedź „ani tak, ani nie".

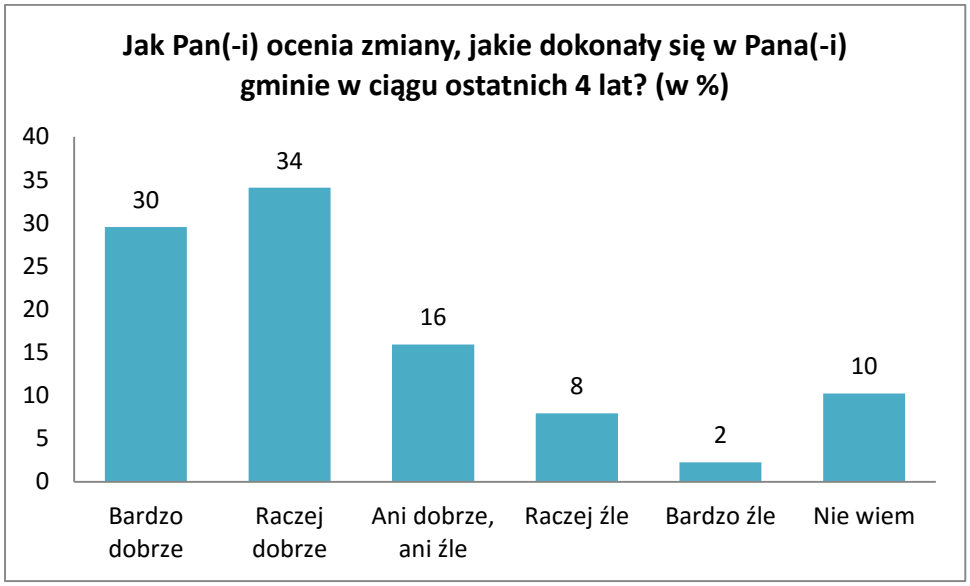
Najczęściej udzielaną odpowiedzią na pytanie o chęć przeprowadzenia się na stałe do innej gminy była odpowiedź „zdecydowanie nie". Wskazało ją 27% respondentów. Na stałe gotowych przeprowadzić się do innej gminy jest łącznie 17% badanych - 9% wskazało odpowiedź „zdecydowanie tak" i 8 % „raczej tak". 18% jest przeciwnych przeprowadzce i wskazało odpowiedź „raczej nie", a 15% wskazało odpowiedź „ani tak, ani nie".

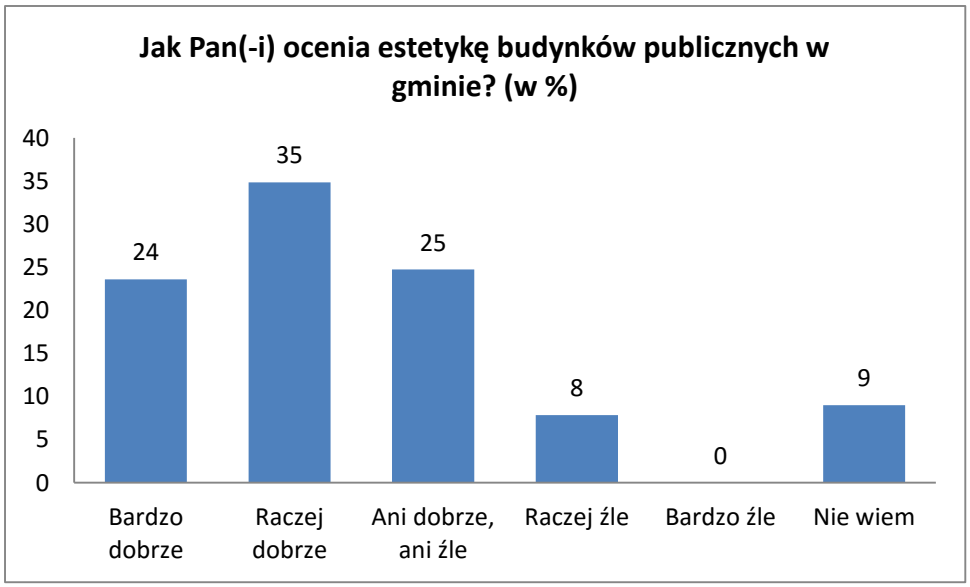
25% mieszkańców Gminy Bełchatów bardzo źle ocenia sytuację na rynku pracy na terenie gminy, a 15% raczej źle. Raczej dobrze ocenia rynek pracy 17% respondentów, a 4% bardzo dobrze. Najczęściej respondenci wybierali odpowiedź „ani dobrze, ani źle".

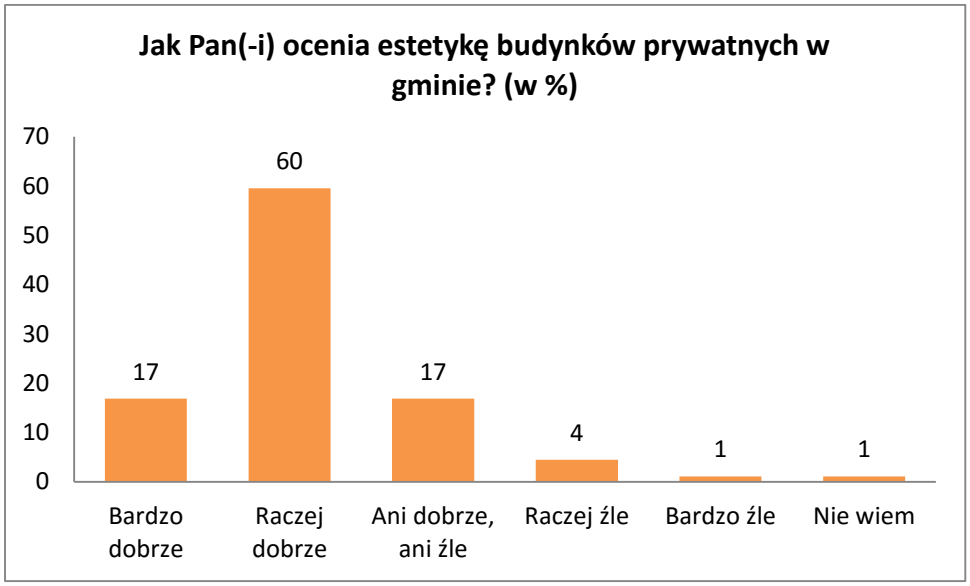
Mieszańcy Gminy Bełchatów oceniają możliwość rozpoczęcia i utrzymania działalności gospodarczej bardzo dobrze i raczej dobrze - odpowiednio 6% i 20% wskazań. Jednocześnie 18% respondentów nie wiedziało jak ocenić tę możliwość, zaś 35% wybrało odpowiedź „ani tak, ani nie". Raczej źle i bardzo źle możliwość rozpoczęcia i utrzymania działalności gospodarczej w gminie ocenia odpowiednio - 15% i 7% respondentów.

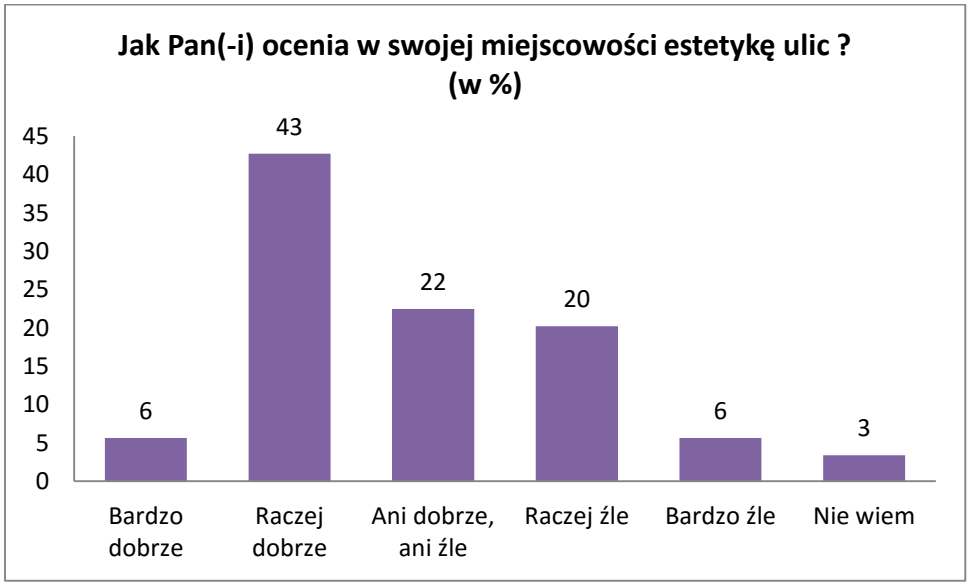
Najczęściej respondenci oceniali zmiany zachodzące w gminie w ciągu ostatnich 4 lat raczej dobrze (34%) i bardzo dobrze (30%). Kolejną najczęściej wybraną odpowiedzią była odpowiedź „ani dobrze,, ani źle", którą wskazało 16% respondentów. Jedynie 10% badanych ocenia zmiany negatywnie - 8% wybrało odpowiedź „raczej źle", a 2 „bardzo źle". 10% nie umiało ocenić zmian w gminie i wskazało odpowiedź „nie wiem".

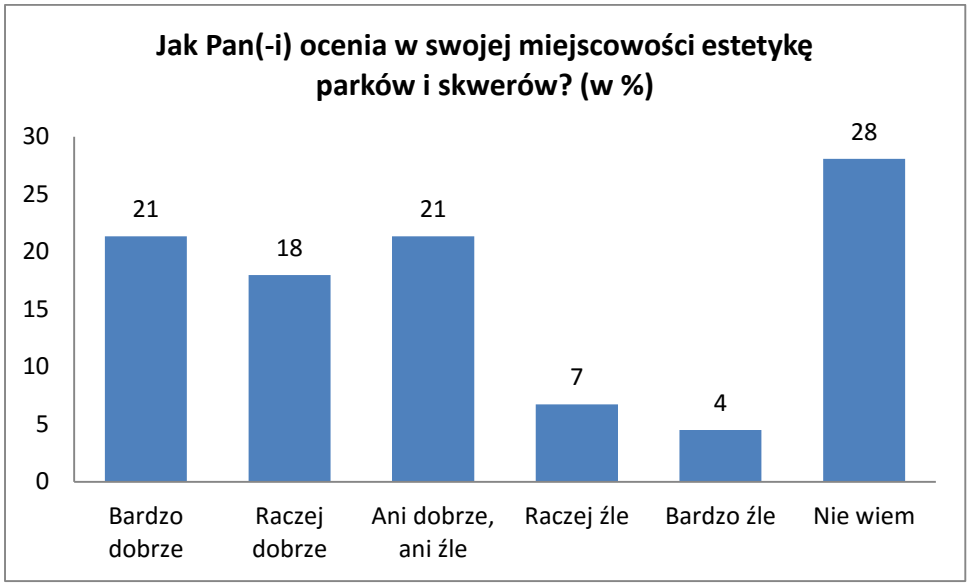
Mieszkańcy Gminy Bełchatów oceniają estetykę budynków publicznych raczej dobrze i bardzo dobrze - odpowiednio 35% i 24%. Raczej źle ocenia ją 8% badanych, zaś 25% wskazuje odpowiedź „ani dobrze, ani źle". Nikt z ankietowanych nie ocenił estetyki budynków publicznych bardzo źle.

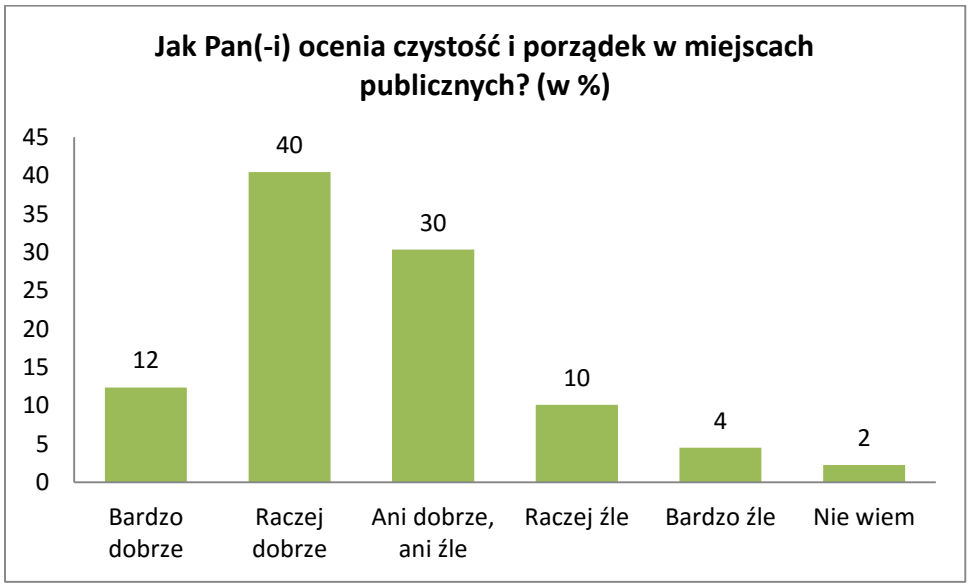
Estetykę budynków prywatnych w gminie pozytywnie ocenia 77% ankietowanych. 60% z nich wskazało odpowiedź „raczej dobrze", a 17% „bardzo dobrze". Neutralnie ocenia ją 17% ogółu badanych, zaś raczej źle i bardzo źle odpowiednio - 4% i 1% respondentów.

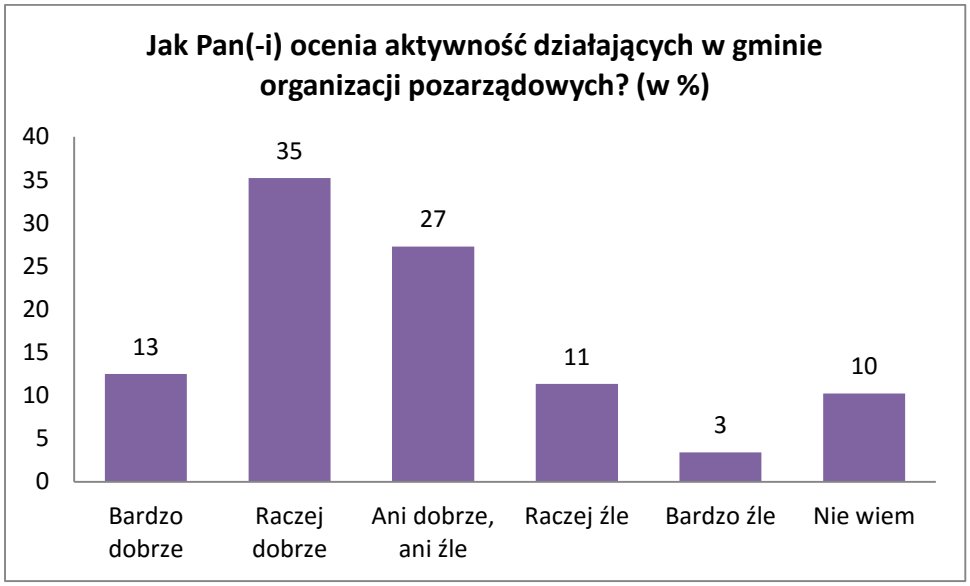
Mieszkańcy Gminy Bełchatów w zdecydowanej większości pozytywnie oceniają estetykę ulic w swojej gminie. 43% respondentów ocenia ją raczej dobrze, a 6% bardzo dobrze. Przeciwnego zdania jest zaledwie 26% badanych, którzy wskazali odpowiedz „raczej źle"(20%) i „bardzo źle" (6%). Ponadto 22% respondentów ocenia estetykę ulic „ani dobrze, ani źle".

Mieszkańcy Gminy Bełchatów w większości nie umieli ocenić estetyki parków i skwerów w swojej gminie. 28% respondentów wskazało bowiem odpowiedź „nie wiem", a 21% „ani dobrze, ani źle". Bardzo źle estetykę parków i skwerów ocenia 4% respondentów, a raczej źle 7%. Przeciwnego zdania jest 18% badanych, którzy wybrali odpowiedź „raczej dobrze" - 18% i 21% ankietowanych, którzy oceniaja ją bardzo dobrze.

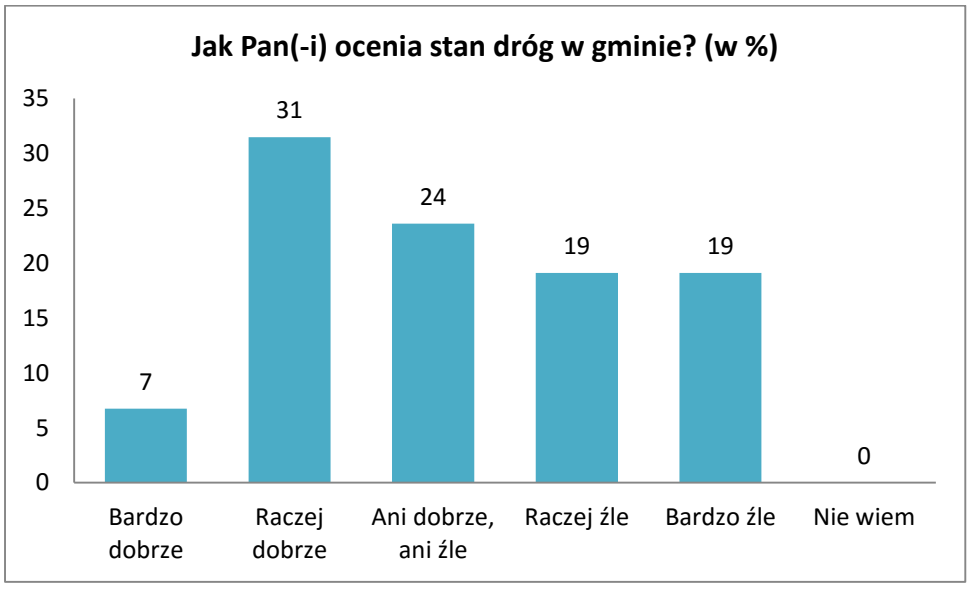

Czystość i porządek w miejscach publicznych został przez mieszkańców gminy oceniony zdecydowanie pozytywnie. Raczej dobrze ocenia go 40% badanych, a bardzo dobrze 12%. Przeciwnego zdania jest jedynie 14% badanych wskazujących w ankiecie odpowiedź „raczej źle" (10%) i „bardzo źle"(4%). Liczna grupa ankietowanych ocenia czystość i porządek w miejscach publicznych neutralnie - 30% odpowiedzi „ani dobrze, ani źle".

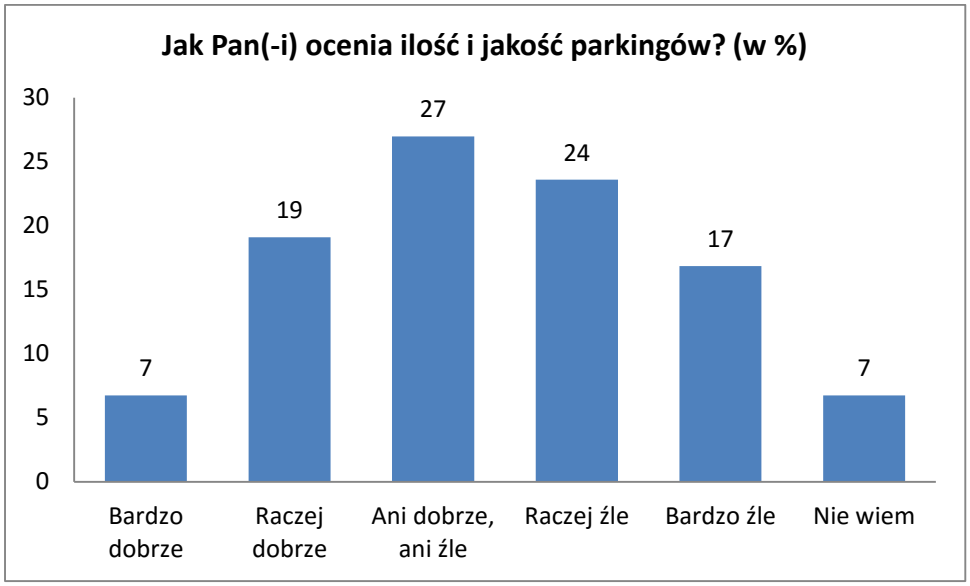

Mieszkańcy Gminy Bełchatów pozytywnie oceniają aktywność organizacji pozarządowych w gminie. 35% z nich ocenia ją raczej dobrze a 13% bardzo dobrze. Jedynie 14% badanych uważa inaczej i wskazało odpowiedź „raczej źle”(11%) i „bardzo źle”(3%). 10% badanych nie umiało ocenić aktywności organizacji pozarządowych („nie wiem”).

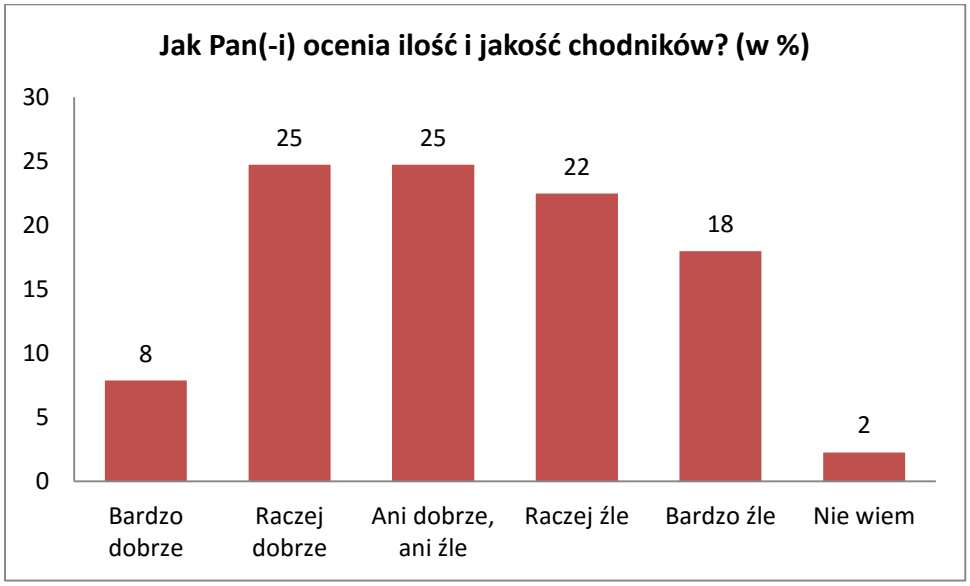
Infrastruktura gminna

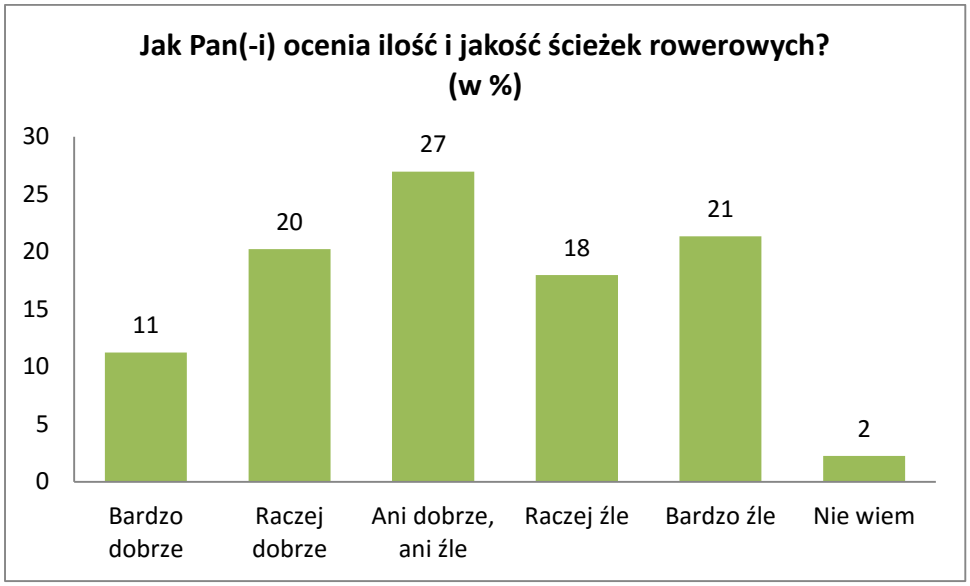
Bardzo dobrze stan dróg ocenia 31% branych, a 7% ocenia go bardzo dobrze. Bardzo źle i raczej źle ocenia go 19% badanych. 24% ankietowanych pozostało w swojej ocenie neutralnych i wskazało odpowiedź „ani dobrze, ani źle”.

Ilość i jakość parkingów w Gminie Bełchatów została przez respondentów oceniona raczej negatywnie. 24% ankietowanych zaznaczyło odpowiedź „raczej źle", a 17% „bardzo źle". Przeciwnego zdania było 26% respondentów, którzy wskazali odpowiedzi „raczej dobrze" i „bardzo dobrze" - odpowiednio 19% i 7%. Najczęściej w tym pytaniu badani wybierali odpowiedź „ani dobrze, ani źle".

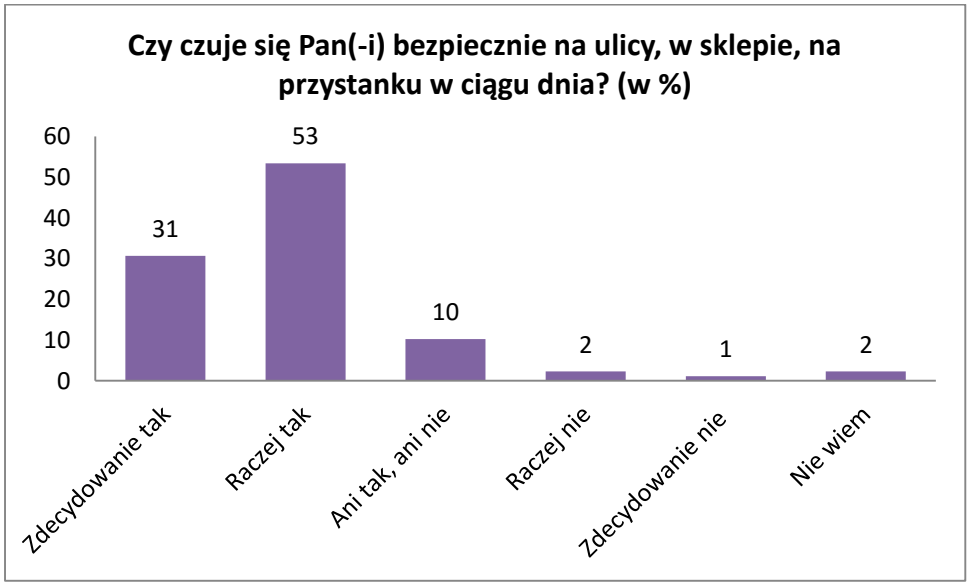

40% badanych negatywnie ocenia ilość i jakość chodników w gminie wskazując odpowiedzi „bardzo źle" (18%) i „raczej źle" (22%). Przeciwnego zdania jest 33% badanych, którzy oceniają je raczej dobrze (25%) i bardzo dobrze (8%). Neutralnie oceniło ilość i jakość chodników 25% respondentów (odpowiedź „ani tak, ani nie").

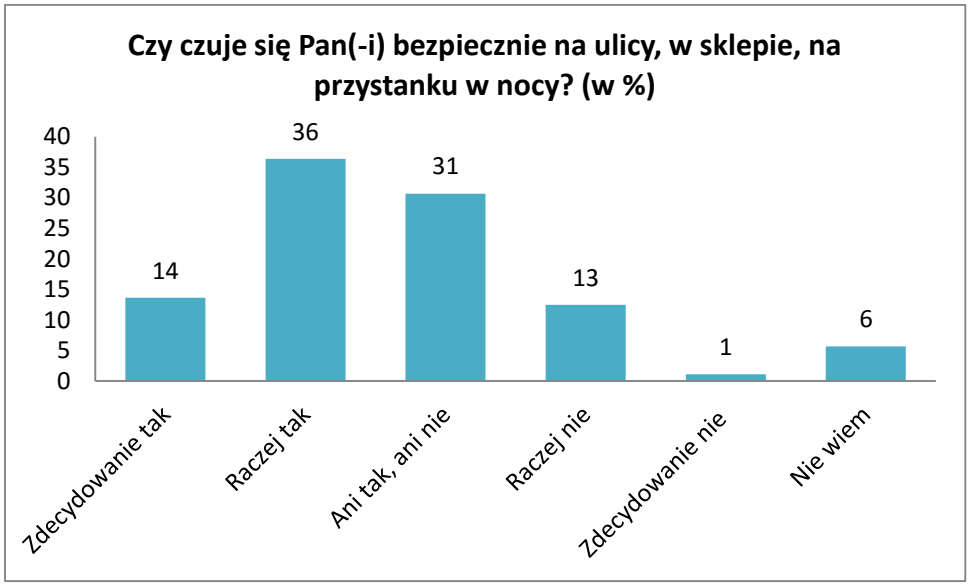

27% mieszkańców Gminy Bełchatów ocenia ilość i jakość ścieżek rowerowych neutralnie (odpowiedź „ani dobrze, ani źle"). 20% ocenia je raczej dobrze, a 11% bardzo dobrze. Odmiennego zdania jest 39% respondentów, wśród których 18% wskazuje odpowiedź „raczej źle", a 21% bardzo źle.

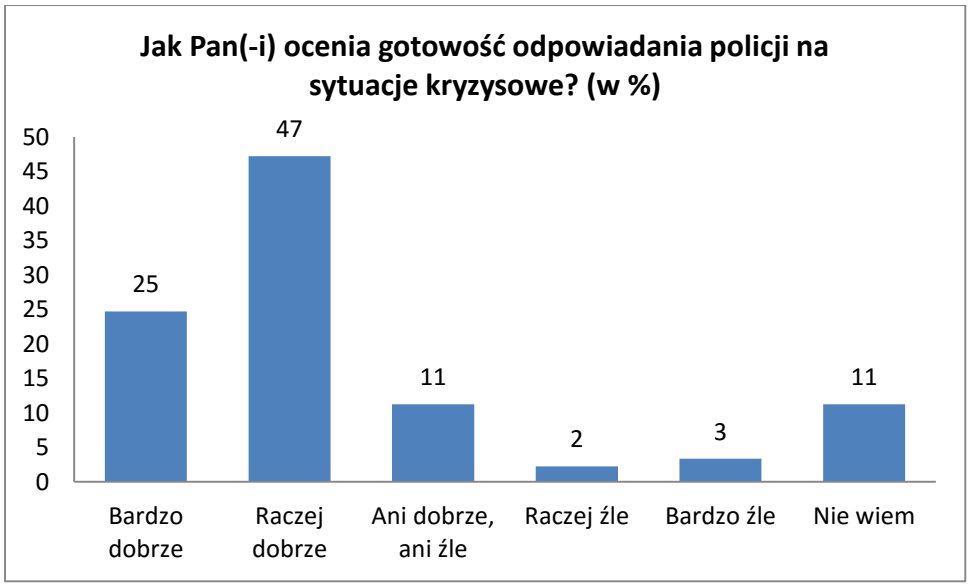
Bezpieczeństwo

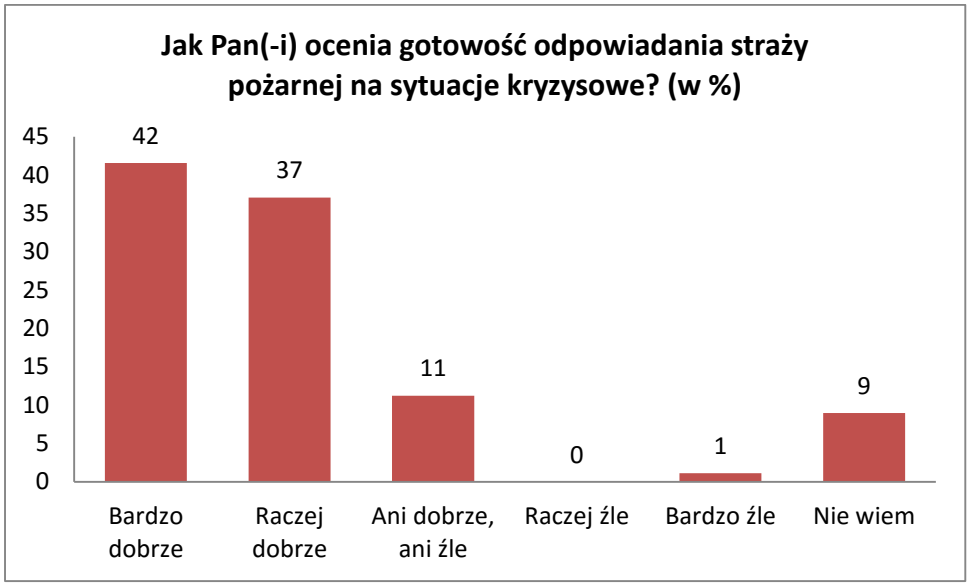
Ankietowani w ciągu dnia w przeważającej większości czują się raczej bezpiecznie (53%). Zdecydowanie bezpiecznie czuje się 31% badanych. Jednocześnie 2% ankietowanych raczej nie czuje się bezpiecznie, a 1% zdecydowanie nie czuje bezpiecznie w ciągu dnia w swojej gminie. 10% respondentów wskazuje, że ani nie czuje się bezpiecznie, ani nie czuje się niebezpiecznie w swojej gminie w ciągu dnia.

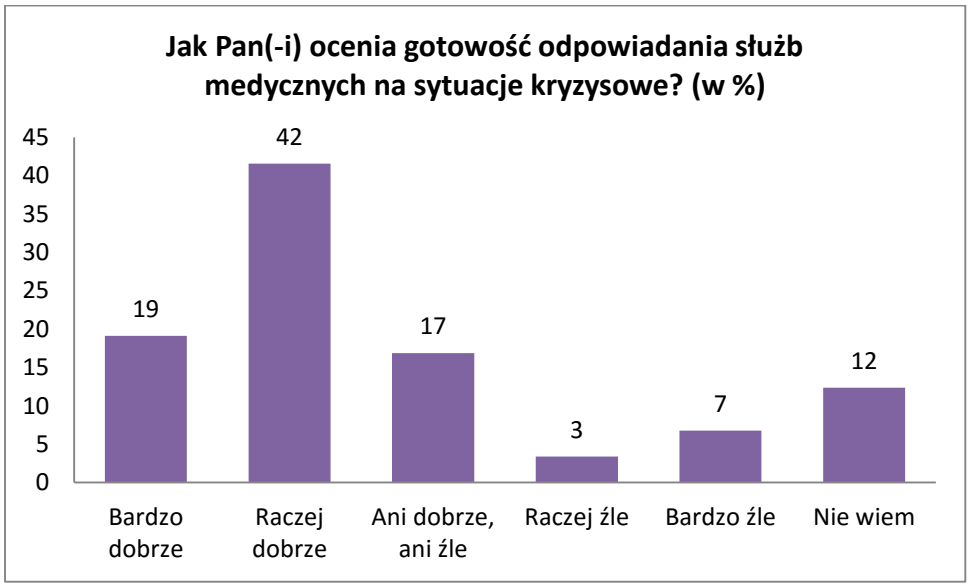
W przypadku poczucia bezpieczeństwa w nocy odsetek osób wskazujących, że czują się raczej bezpiecznie i bardzo bezpiecznie zmalał w stosunku do wskazań poczucia bezpieczeństwa za dnia i wynosi odpowiednio 36% i 14%. Wzrósł za to odsetek osób, które raczej nie czują się bezpiecznie w nocy w swojej gminie - 13%. Zwiększyła się, w porównaniu do poprzedniego pytania, również liczba respondentów wskazujących odpowiedź „ani tak, ani nie" (31%). Bez zmian pozostała liczba respondentów czujących się zdecydowanie niebezpiecznie w nocy w Gminie Bełchatów i wynosi 1%.

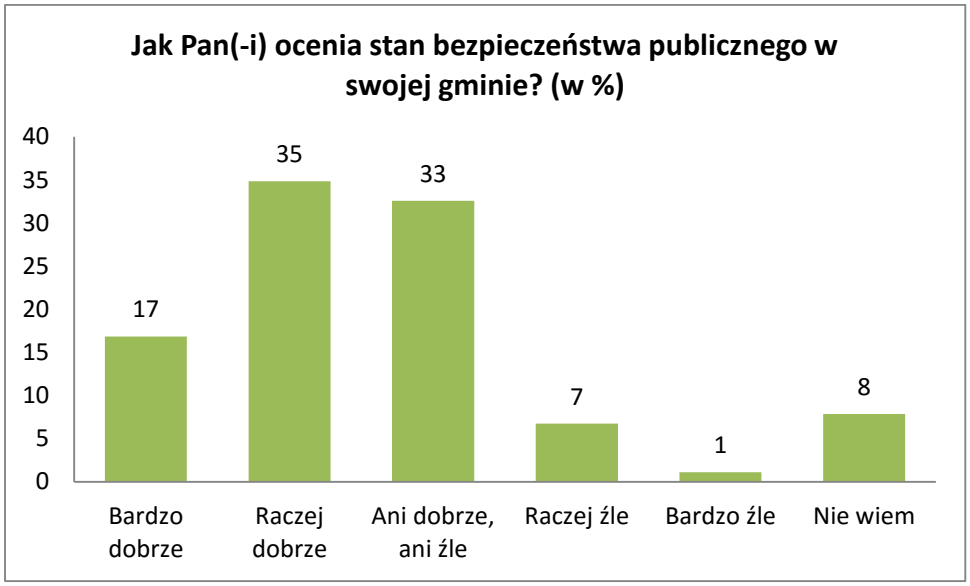
47% mieszkańców raczej dobrze, a 25% bardzo dobrze ocenia reakcje policji na sytuacje kryzysowe. Przeciwnego zdania jest 5% respondentów, którzy wskazali odpowiedzi „raczej źle" (2%) i „bardzo źle"(3%). 11% badanych nie wiedziało, jak ocenić gotowość policji na sytuacje kryzysowe. Tyle samo respondentów wybrało odpowiedź „ani dobrze, ani źle".

Ankietowani najlepiej ze wszystkich służb ocenili gotowość straży pożarnej na sytuacje kryzysowe. 42% respondentów oceniło ją bardzo dobrze, zaś 37% raczej dobrze. Niewielki był odsetek osób oceniających ich pracę negatywnie. Jedynie 1% respondentów wskazało odpowiedź „bardzo źle". Żaden z respondentów nie wskazał odpowiedzi „raczej źle".

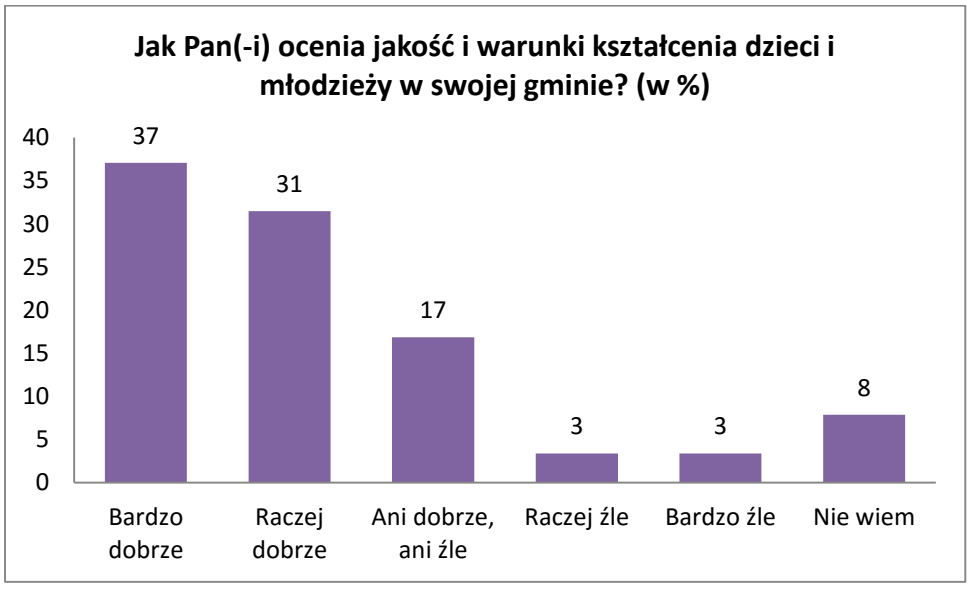

Mieszkańcy Gminy Bełchatów w 61% pozytywnie oceniają gotowość służb medycznych na sytuacje kryzysowe. 42% badanych ocenia je raczej dobrze, zaś 19% bardzo dobrze. Przeciwnego zdania jest 7% i 3% badanych, którzy wybrali odpowiednio odpowiedź „bardzo źle" i „raczej źle". Niezdolnych do oceny gotowości służb medycznych było 17% ankietowanych, którzy wskazali odpowiedź „ani dobrze, ani źle", zaś 12 wskazało odpowiedź „nie wiem".

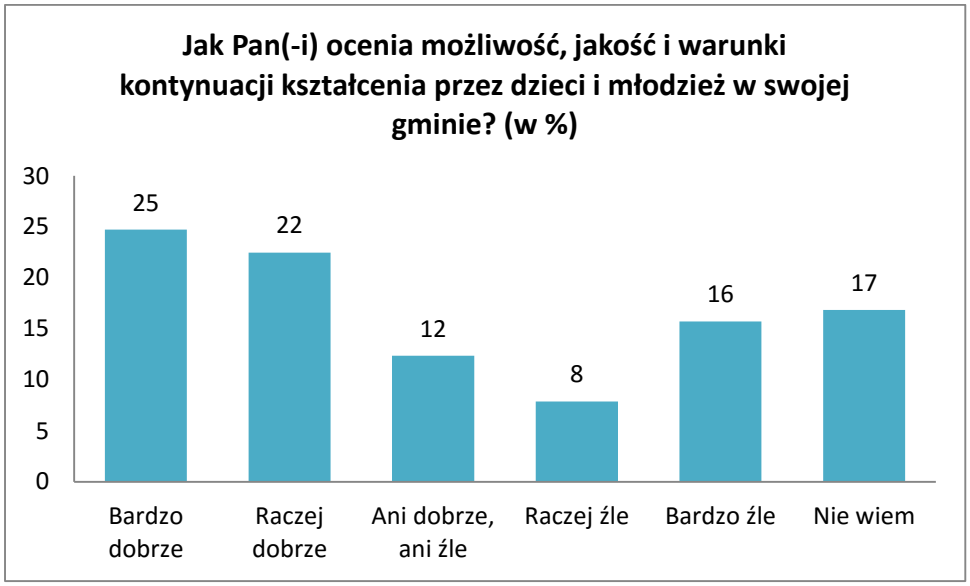

W pytaniu o stan bezpieczeństwa publicznego w Gminie Bełchatów najczęściej wybieraną odpowiedzią była odpowiedź „raczej dobrze", którą wskazało 35% badanych. Jednocześnie 17% respondentów bardzo dobrze ocenia stan bezpieczeństwa w swojej gminie. Raczej źle ocenia go 7% badanych, a tylko 1 % bardzo źle.

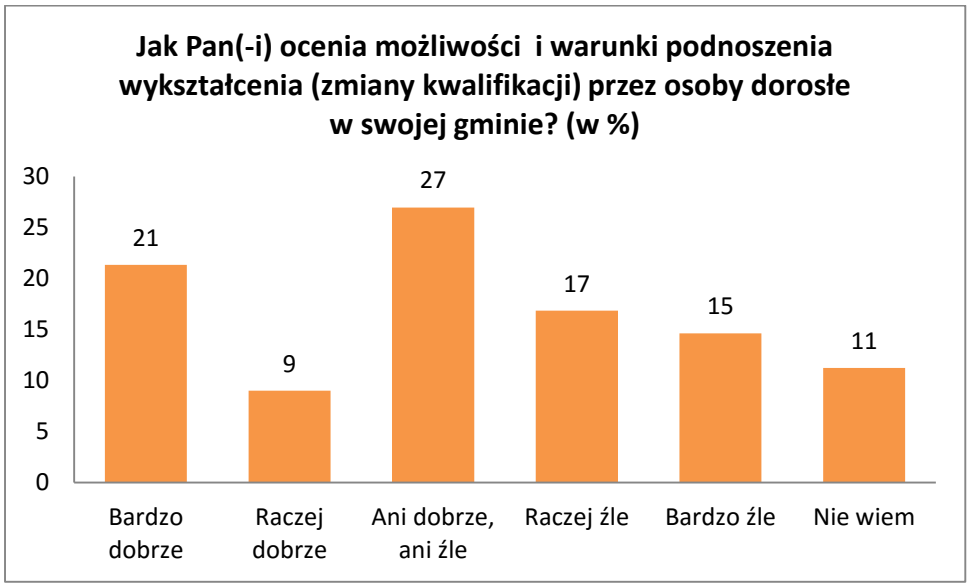
Edukacja

Większość respondentów ocenia jakość i warunki kształcenia dzieci i młodzieży w swojej gminie bardzo dobrze lub raczej dobrze – odpowiednio 37% i 31%. Jedynie po 3% respondentów bardzo źle i raczej źle ocenia tę możliwości. 17% wskazało odpowiedź „ani dobrze, ani źle".

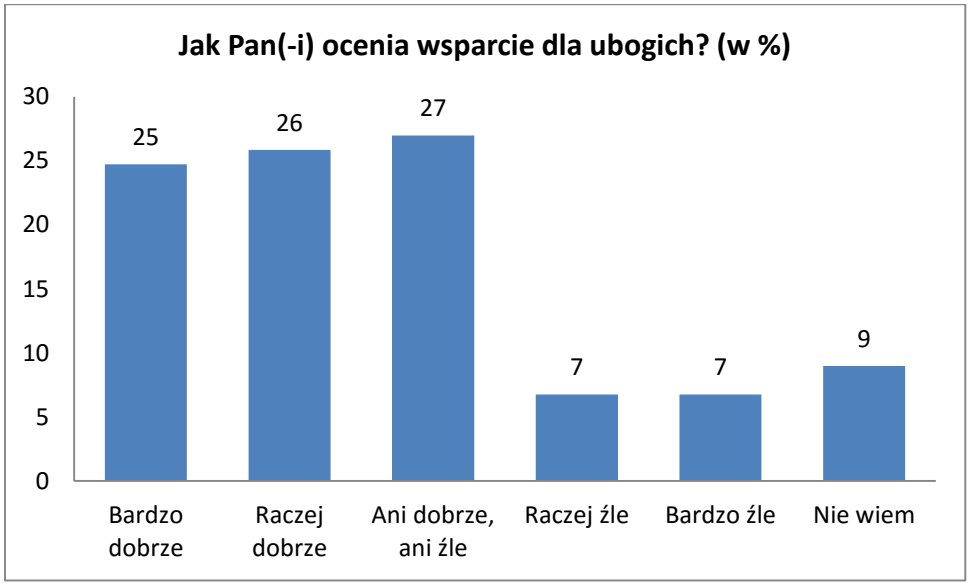

25% respondentów na pytanie o ocenę możliwości, jakości i warunków kontynuacji kształcenia przez dzieci i młodzież w swojej gminie odpowiedziało - bardzo dobrze, a 22% raczej dobrze. Przeciwnego zdania było 24% ankietowanych, którzy wskazali odpowiedź bardzo źle (16%) i raczej źle (8%). Ani dobrze, ani źle oceniło tę możliwość 12% badanych.

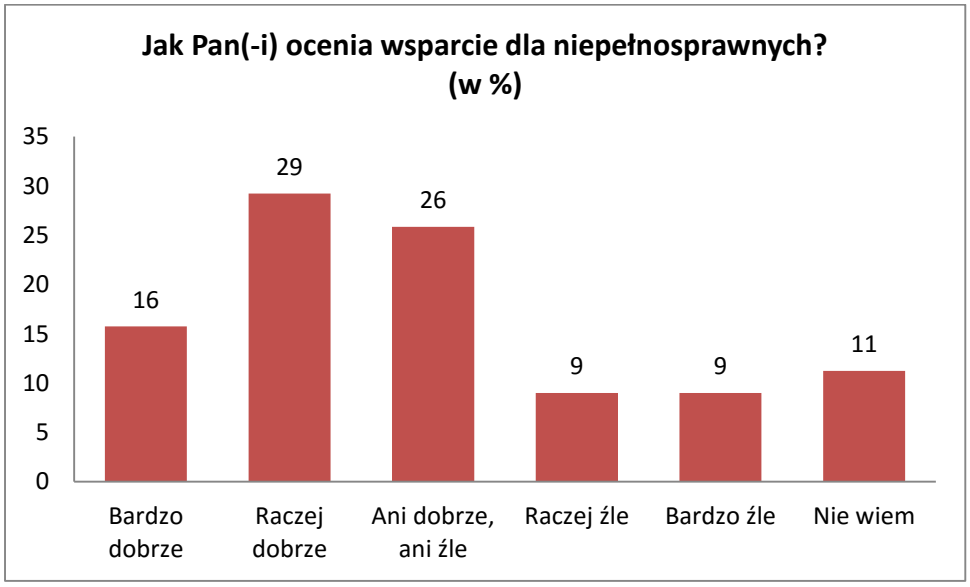

Respondenci w pytaniu o ocenę możliwości i warunków podnoszenia poziomu wykształcenia przez osoby dorosłe w swojej gminie najczęściej wybierali odpowiedź „ani dobrze, ani źle" (27%). Wysoki był również odsetek osób oceniających tę możliwość bardzo dobrze - 21% i raczej dobrze - 9%. Raczej źle i bardzo źle ocenia możliwość i warunki podnoszenia wykształcenia przez osoby dorosłe w gminie Bełchatów odpowiednio 17% I 15% badanych.

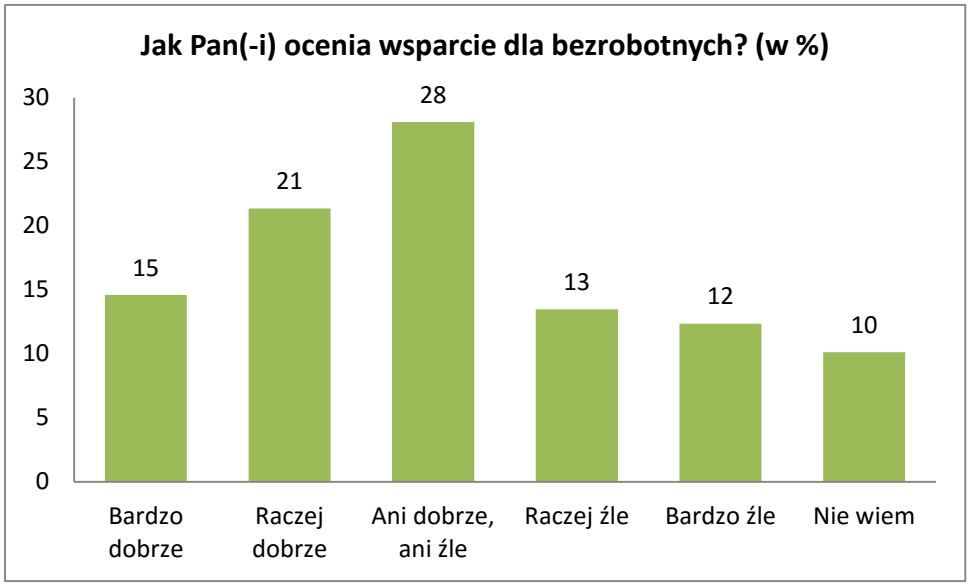
Opieka społeczna

Mieszkańcy gminy Bełchatów pozytywnie oceniają wsparcie dla ubogich. Bardzo dobrze i raczej dobrze ocenia je ponad 50% badanych - odpowiednio 25% i 26%. Równie często ankietowani wybierali odpowiedź „ani tak, ani nie" (27%). Po 7% badanych oceniło wsparcie dla ubogich raczej źle i bardzo źle.

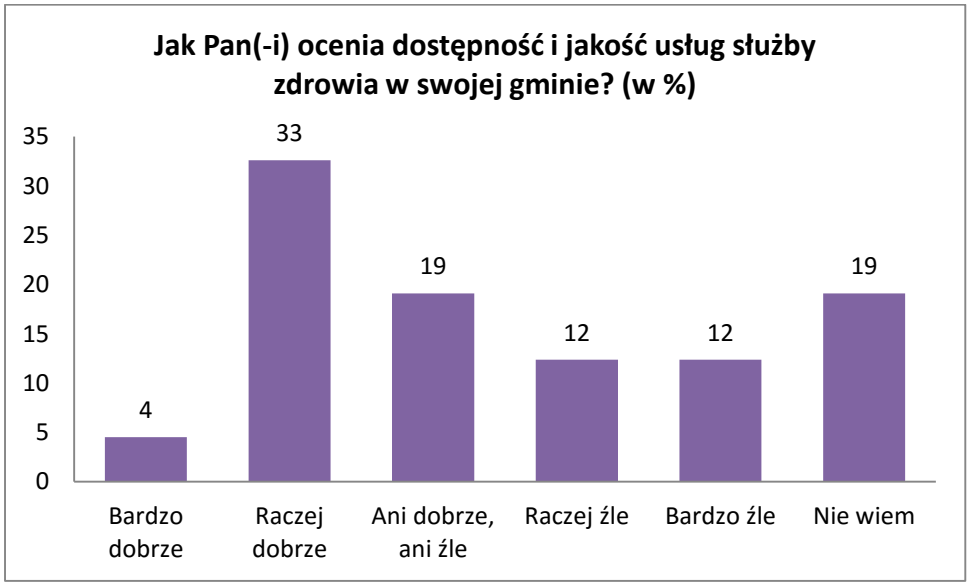

29% badanych raczej dobrze, a 16% bardzo dobrze ocenia wsparcie dla osób niepełnosprawnych. Przeciwnego zdania jest po 9 % ankietowanych, którzy oceniają je raczej źle i bardzo źle. 11% respondentów nie ma w tej kwestii zdania (odpowiedź „nie wiem"), zaś 26% wybrało odpowiedź „ani dobrze, ani źle".

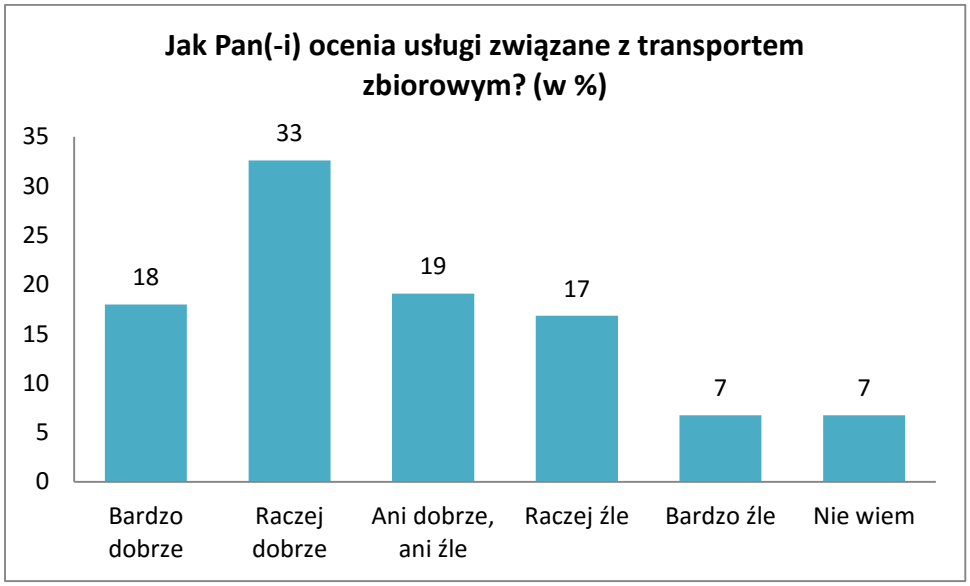

Przy ocenie wsparcia dla bezrobotnych mieszkańcy gminy Bełchatów najczęściej wskazywali odpowiedź „ani dobrze, ani źle". 21% badanych raczej dobrze, a 15% bardzo dobrze ocenia wsparcie dla bezrobotnych. Bardzo źle i raczej źle ocenia je odpowiednio 12% i 13% badanych.

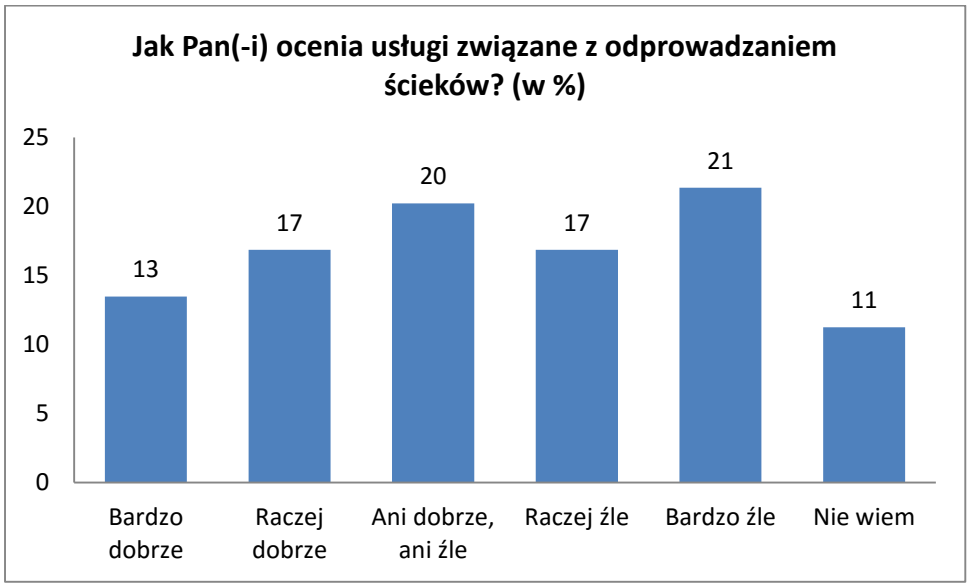
Jakość i dostępność usług

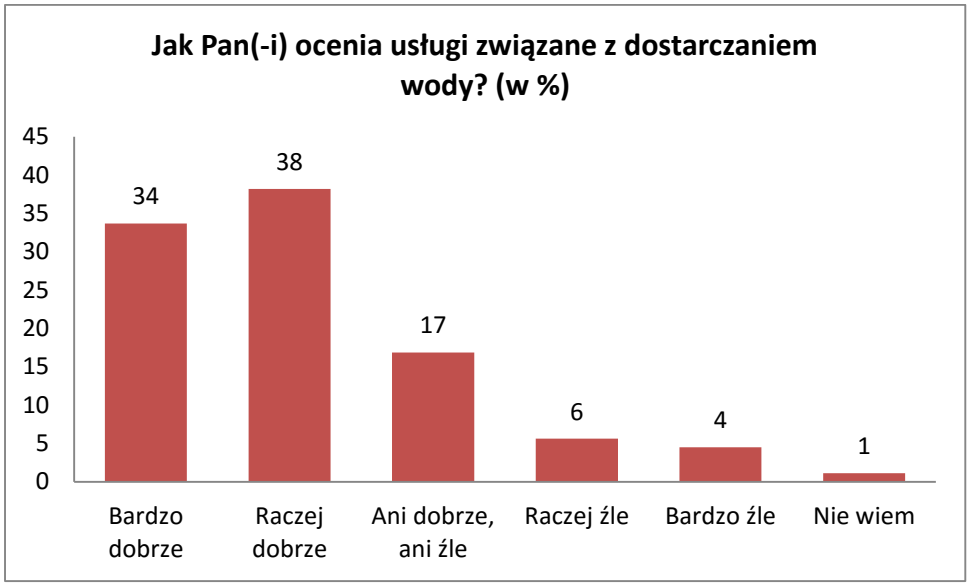
Ankietowani najczęściej wskazywali, że dostępność i jakość usług służby zdrowia jest w gminie Bełchatów raczej dobra (33%). Jedynie 4% badanych ocenia ją bardzo dobrze. Raczej źle i bardzo źle ocenia funkcjonowanie służby zdrowia w gminie po 12% respondentów. Po 19% badanych wybrało odpowiedź „ani dobrze, ani źle" i „nie wiem".

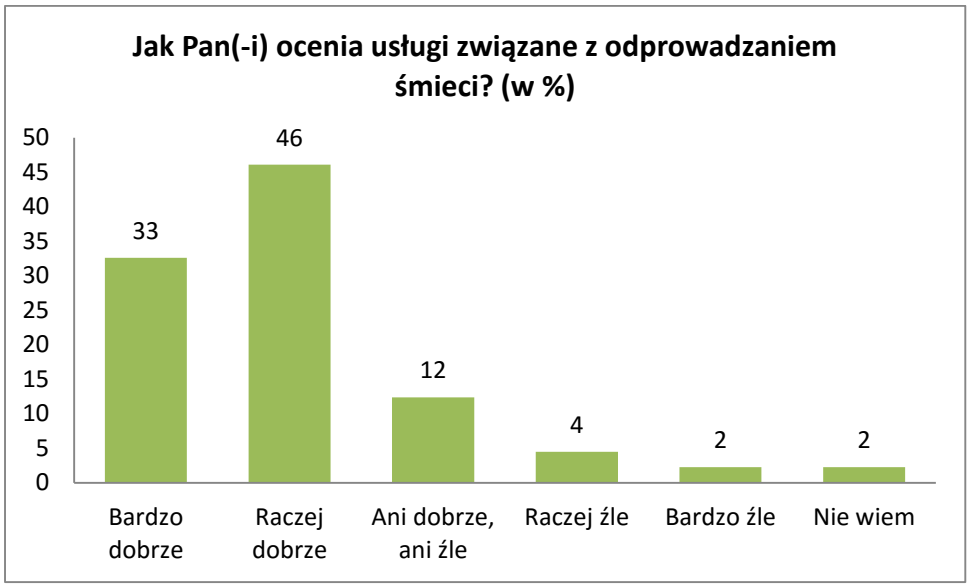
Mieszkańcy gminy Bełchatów pozytywnie oceniają usługi związane z transportem zbiorowym. Raczej dobrze ocenia je 33% badanych, zaś bardzo dobrze 18%. 17% i 7% respondentów jest przeciwnego zdania i oceniają je odpowiednio raczej źle i bardzo źle. Również 7% badanych wskazało w tym pytaniu odpowiedź „nie wiem".

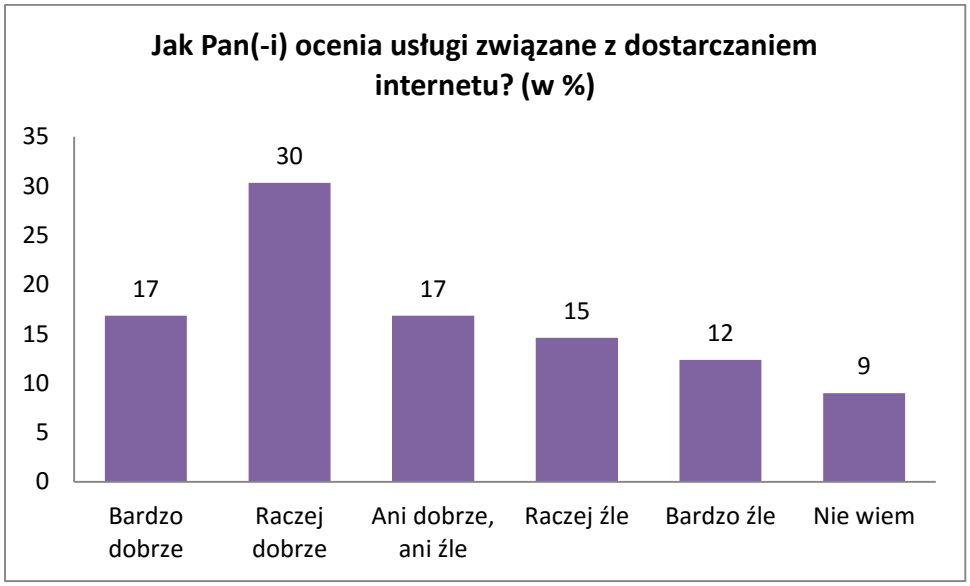
Bardzo dobrze lub raczej dobrze ocenia usługi związane z odprowadzaniem ścieków odpowiednio 13% i 17% badanych. 38% respondentów jest niezadowolonych z tych usług i wybrało odpowiedź raczej źle i bardzo źle - odpowiednio 17% i 21%. Neutralnie usługi związane z odprowadzaniem śmieci oceniło 20% respondentów wybierając odpowiedź „ani dobrze, ani źle".

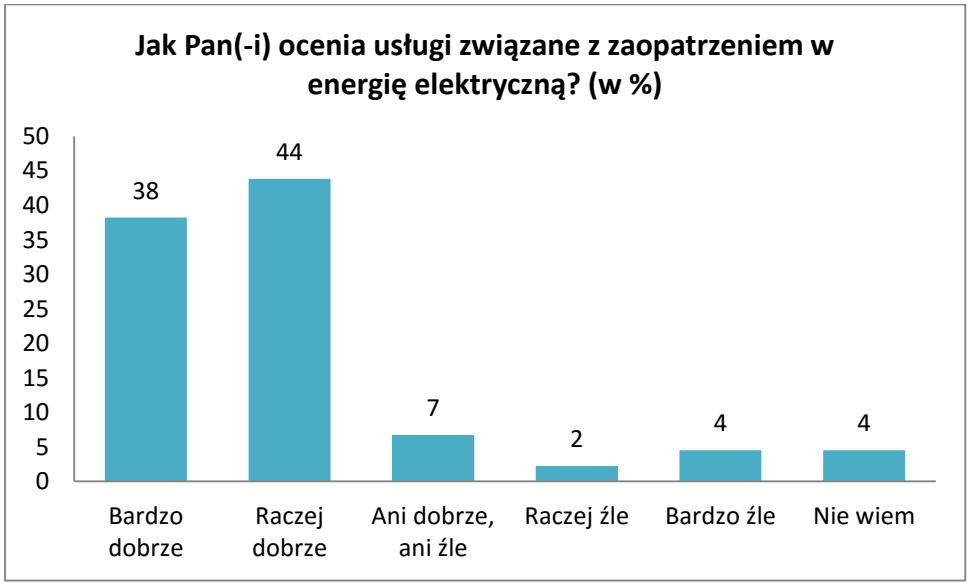
Mieszkańcy gminy są raczej zadowoleni i bardzo zadowoleni z usług związanych z dostarczaniem wody - odpowiednio 38% i 34%. Zaledwie 6% ocenia te usługi raczej źle i 4% bardzo źle. Neutralnych pozostało 17% ankietowanych.

Respondenci w zdecydowanej większości raczej dobrze oceniają usługi związane z odprowadzaniem ścieków (46%). Bardzo dobrze ocenia je 33% badanych. Przeciwnego zdania jest jedynie 6% ankietowanych, którzy ocenili je raczej źle (4%) i bardzo źle (2%).

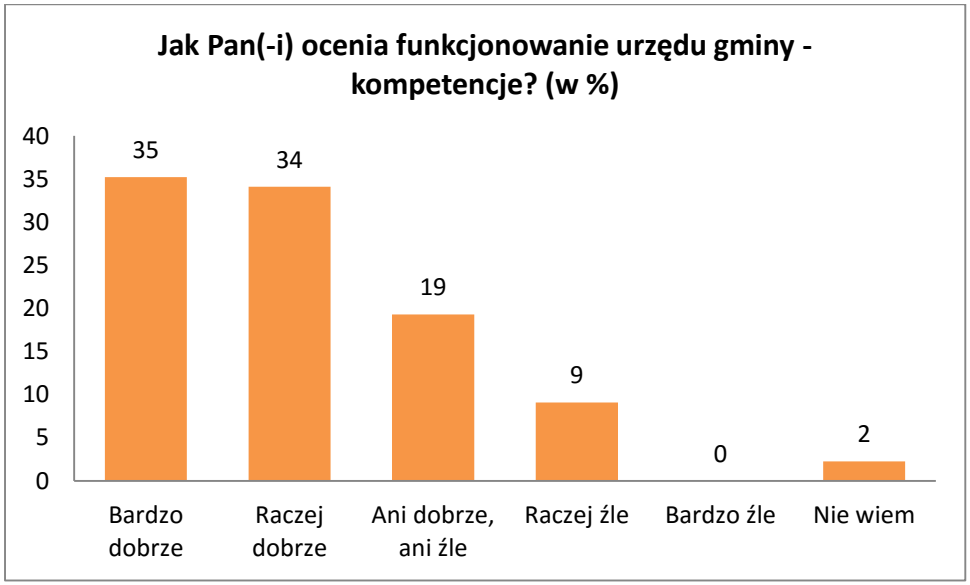

Mieszkańcy gminy Bełchatów raczej dobrze i bardzo dobrze ocenili usługi związane z dostarczaniem Internetu - odpowiednio 30% i 17% badanych. Odmiennego zdania było 27% badanych, którzy wskazali w ankiecie odpowiedzi raczej źle (15%) i bardzo źle (12%). Neutralnie oceniło usługi związane z dostarczaniem Internetu 17% badanych („odpowiedź „ani dobrze, ani źle).

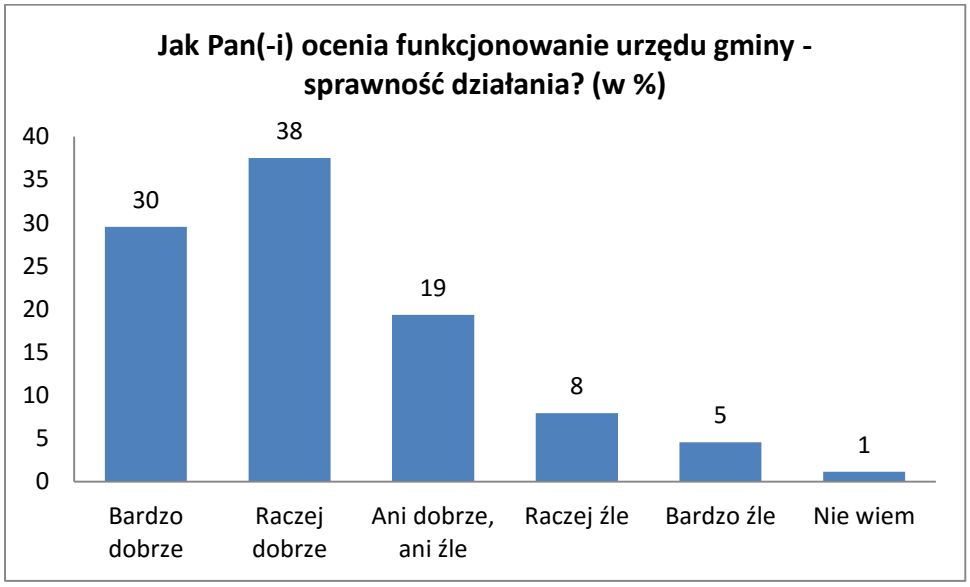

Usługi związane z zaopatrzeniem w energię elektryczną zostały przez mieszkańców gminy Bełchatów ocenione w zdecydowanej większości raczej dobrze (44%). Bardzo dobrze ocenia je 38% mieszkańców. Negatywnie usługi związane z zaopatrzeniem w energię elektryczną ocenia w sumie 6% respondentów, którzy wskazali odpowiedź „bardzo źle” (4%) i „raczej źle” (2%).

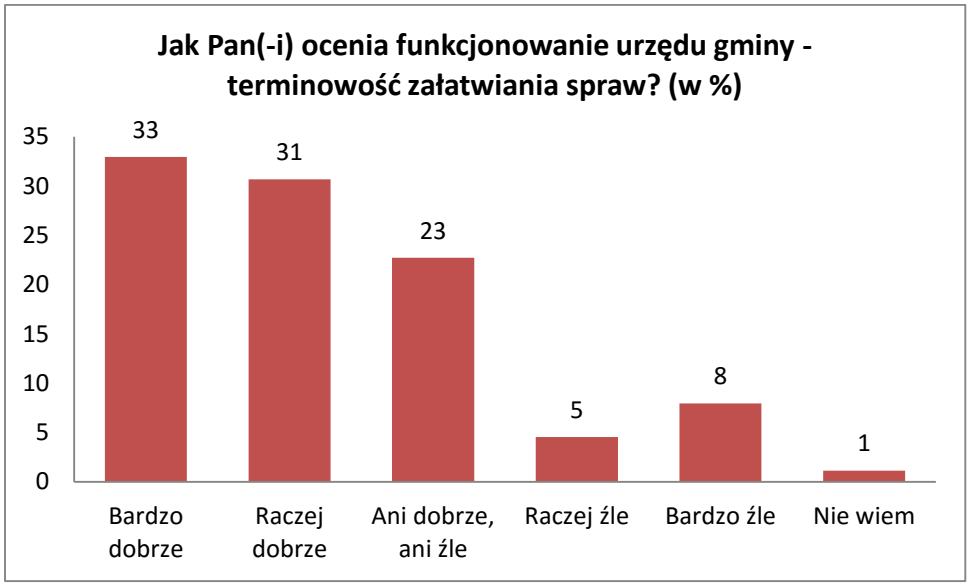
Zarządzanie gminą

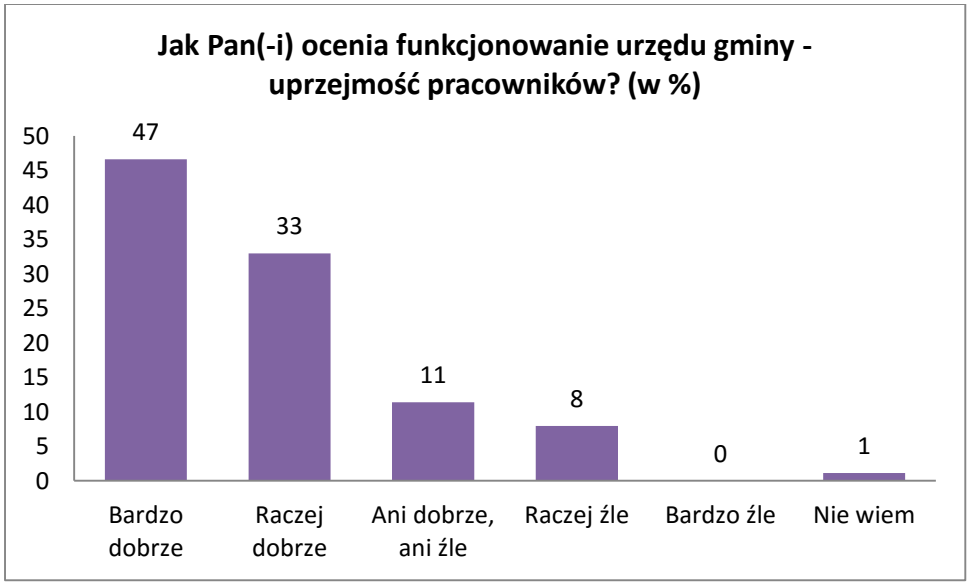
Ankietowani w zdecydowanej większości pozytywnie oceniają kompetencje pracowników urzędu gminy. 34% jest zdania, że są one raczej dobre, a 35% że bardzo dobre. Przeciwnego zdania jest 9% ankietowanych, którzy raczej źle oceniają tę sferę funkcjonowania urzędu. Nikt nie wskazał oceny bardzo źle.

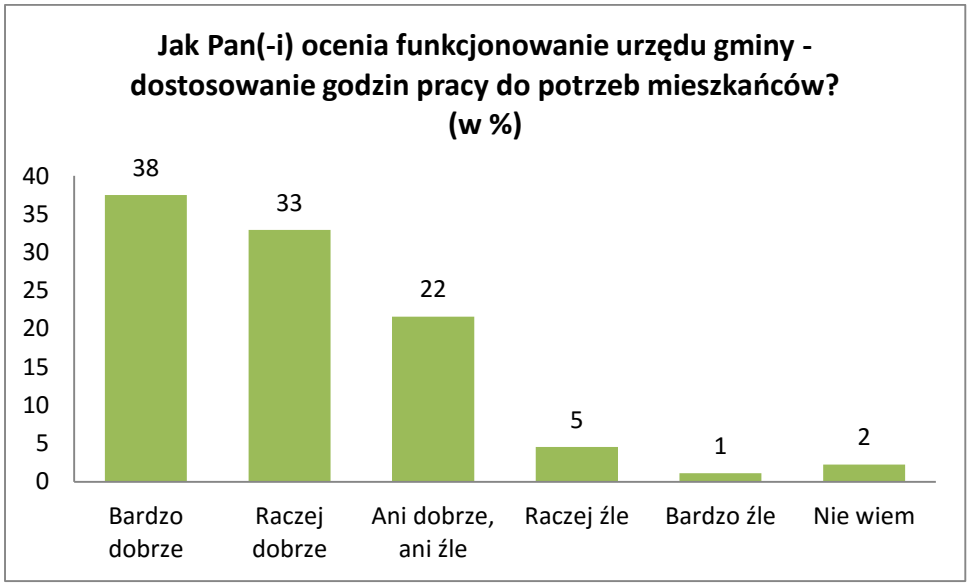
Sprawność działania w opinii 38% respondentów oceniana jest raczej dobrze, zaś w 30% bardzo dobrze. Tylko 13% respondentów w sumie ocenia sprawność działania urzędu gminy negatywnie wskazując na odpowiedź raczej źle (8%) i bardzo źle (5%).

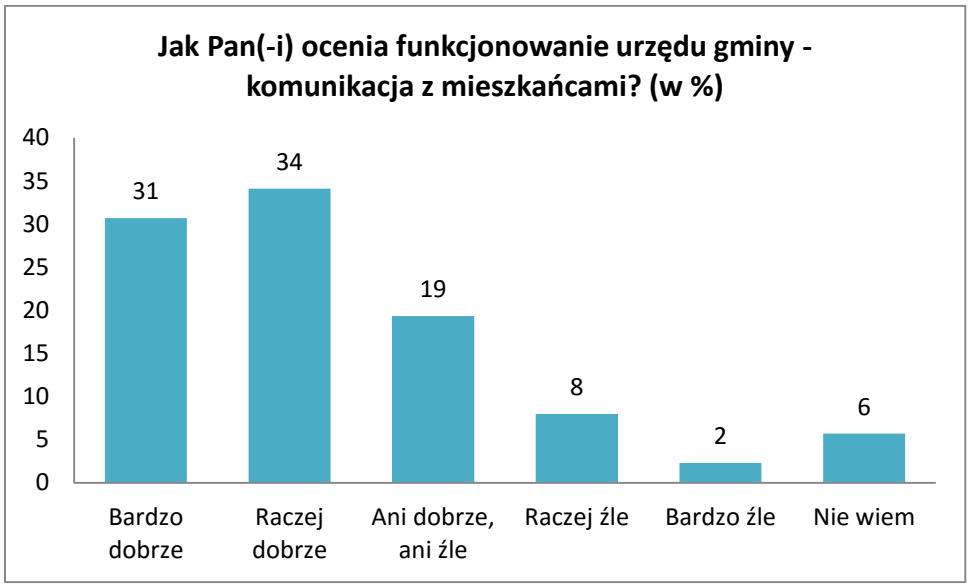
Mieszkańcy gminy Bełchatów na pytanie o ocenę funkcjonowania urzędu gminy pod względem terminowości załatwiania spraw najczęściej odpowiedź „bardzo dobrze" (33%) i raczej dobrze (31%). Przeciwnego zdania jest w sumie 13% badanych - 5% wskazało odpowiedź „raczej źle" a 8% bardzo źle.

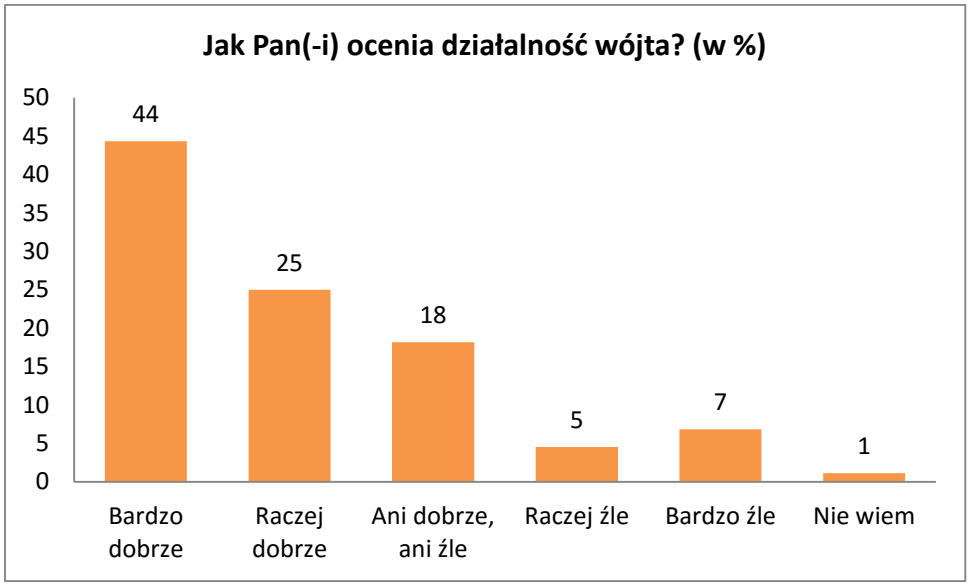
Mieszkańcy gminy Bełchatów w zdecydowanej większości pozytywnie oceniają uprzejmość pracowników urzędu gminy. 47% ocenia ją bardzo dobrze, zaś 33% raczej dobrze. Tylko 8% badanych raczej źle ocenia uprzejmość pracowników. Nikt z ankietowanych nie stwierdził, że jest ona bardzo zła.

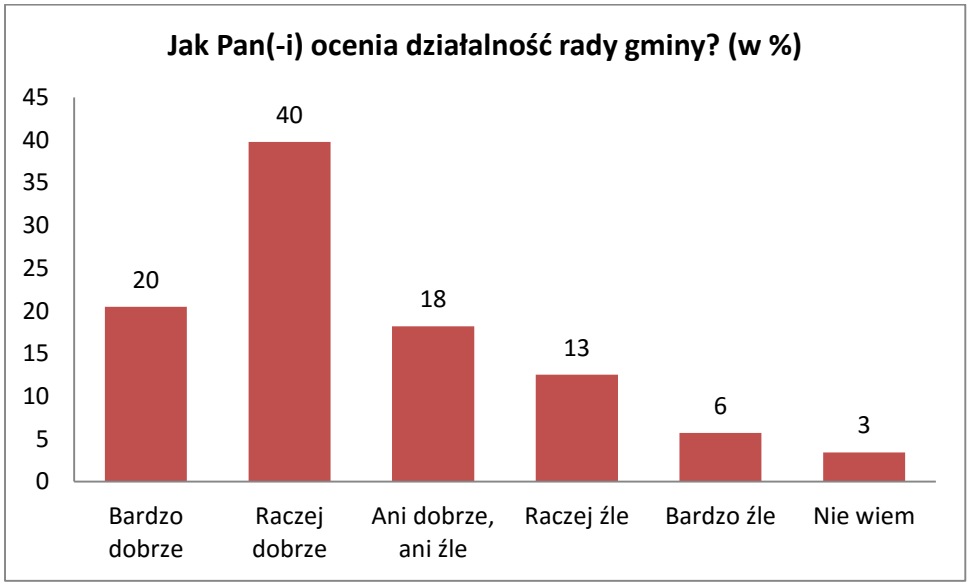
38% respondentów ocenia, że godziny pracy urzędu gminy są bardzo dobrze dostosowane do potrzeb mieszkańców. Niewiele mniejszy odsetek badanych (33%) wskazuje, że są on raczej dobre. Jedynie 6% badanych w sumie jest niezadowolonych z godzin pracy urzędu.

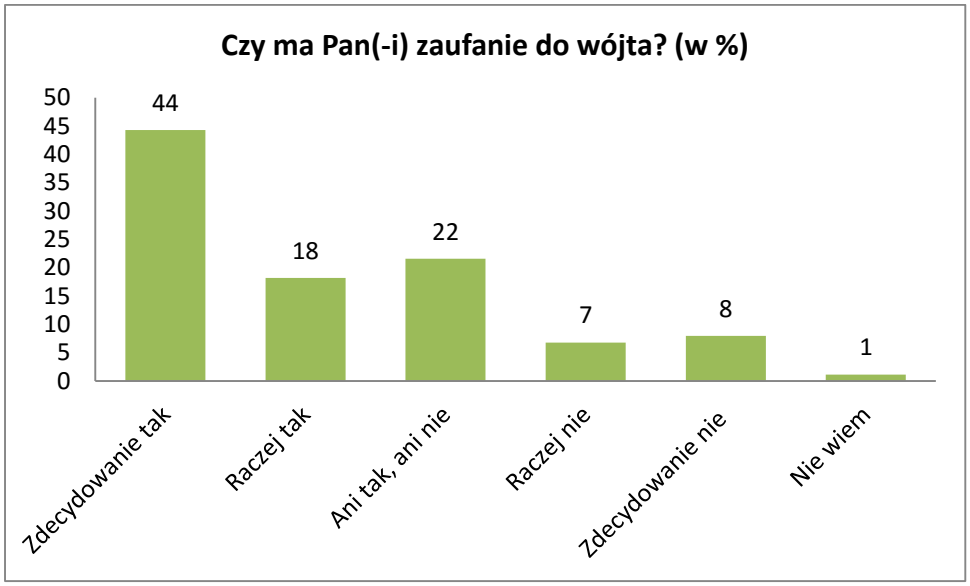
Mieszkańcy gminy Bełchatów są wyraźnie zadowoleni z komunikacji pomiędzy nimi a urzędnikami urzędu gminy. Potwierdza to ilość wskazań odpowiedzi „bardzo dobrze" - 31% i raczej dobrze - „34%". Niezadowolonych jest 8% badanych wskazujących odpowiedź „raczej źle" i 2% ankietowanych wybierających odpowiedź „raczej źle". 19% ocenia tę komunikację neutralnie („odpowiedź ani dobrze, ani źle").

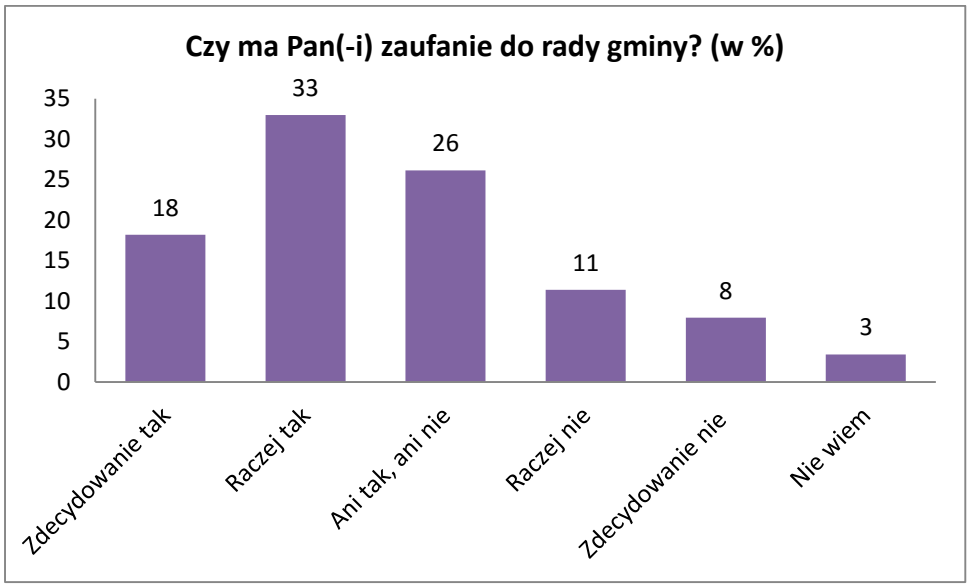
Działalność wójta została pozytywnie oceniona przez mieszkańców gminy Bełchatów. 44% badanych oceniło ją bardzo dobrze, zaś 25% raczej dobrze. Przeciwnego zdania było w sumie 12% mieszkańców, którzy ocenili działalność wójta raczej źle - 5% i bardzo źle - 7%. 18% mieszkańców gminy ocenia ją neutralnie wybierając odpowiedź „(ani dobrze, ani źle").

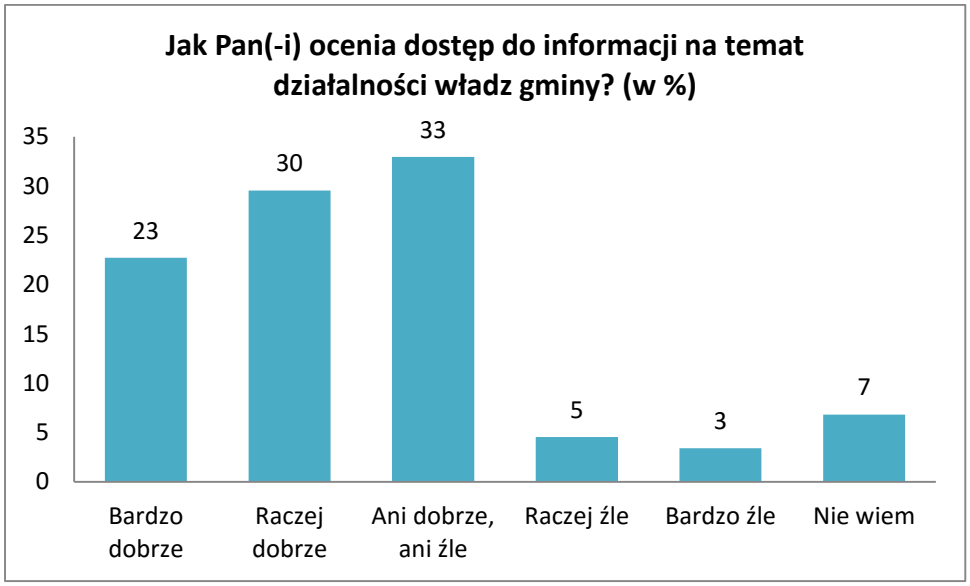
Najczęściej udzielaną odpowiedzią na pytanie o ocenę działalności rady gminy była odpowiedź raczej dobrze - 40% . Bardzo dobrze pracę rady ocenia 20% badanych. Bardzo źle ocenia ją 6% badanych, a 13% wskazuje, że jest ona raczej zła. 18% mieszkańców gminy ocenia ją neutralnie wybierając odpowiedź „(ani dobrze, ani źle").

Na pytanie „czy ma Pan(-i) zaufanie do wójta?" ankietowani odpowiadali „zdecydowanie tak" (44%), zaś 18% raczej ufa wójtowi. Jedynie 8% mieszkańców gminy Bełchatów zdecydowanie nie ufa wójtowi, a 7% raczej nie ufa. 22% badanych pozostaje neutralnych.

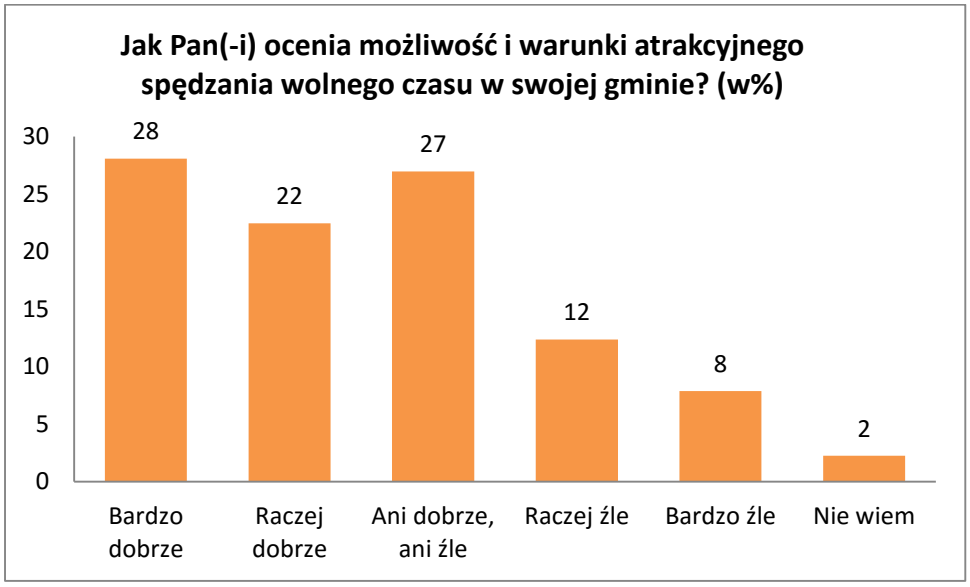

Na pytanie „czy ma Pan(i) zaufanie do rady gminy?" badani odpowiadali najczęściej, że raczej tak (33%). Zdecydowanie ufających radzie gminy jest w gminie Bełchatów 18% mieszkańców. Odmiennego zdania jest w sumie 19% respondentów, którzy raczej nie ufają (11%) i bardzo nie ufają (8%) radzie gminy. 26% badanych pozostała w swojej ocenie neutralna.

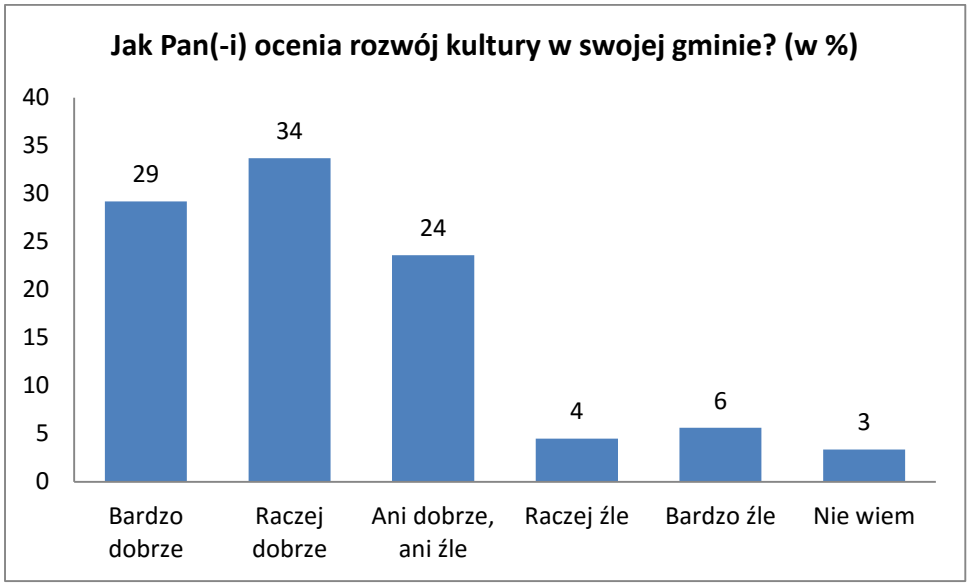

Zdecydowana większość respondentów w pytaniu o ocenę dostępu do informacji na temat działalności władz gminy wskazała odpowiedź „ani dobrze, ani źle" - 33%. Raczej dobrze ocenia dostęp 30% badanych, zaś bardzo dobrze 23%. 3% ankietowanych wskazuje, że bardzo źle ocenia dostęp do informacji, zaś raczej źle ocenia go 5% ankietowanych.

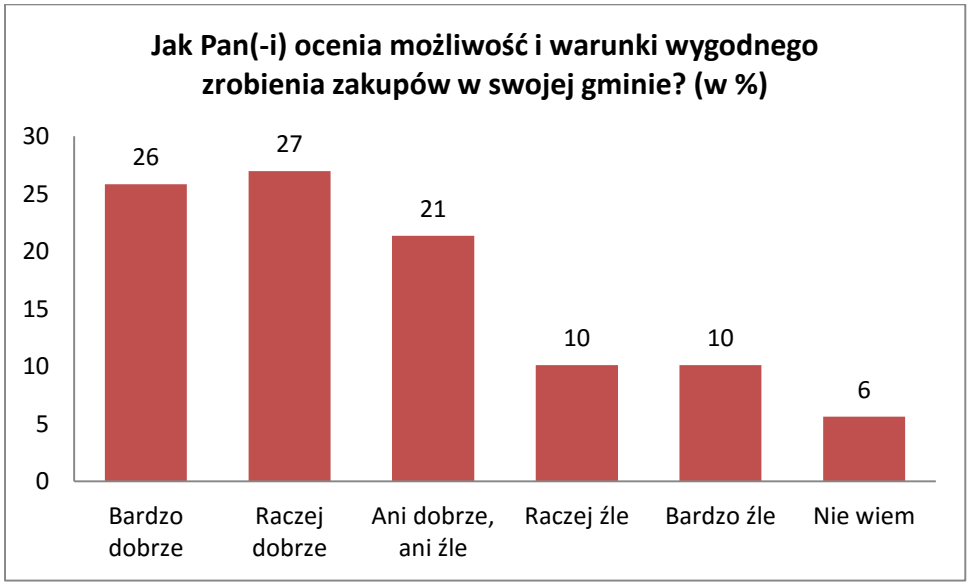
Kultura i rozrywka

Ankietowani w większości oceniali możliwość i warunki atrakcyjnego spędzania wolnego czasu wskazując odpowiedź bardzo dobrze - 28%. Zaledwie 1% mniej mieszkańców ocenia możliwość i warunki atrakcyjnego spędzania czasu ani dobrze, ani źle. Raczej dobrze ocenia tę możliwość 22% ankietowanych, zaś 2% mieszkańców gminy nie wiedziała jak ją ocenić. Pozostałe 20% ankietowanych ocenia tę możliwość raczej źle i bardzo źle - odpowiednio 12% i 8%.

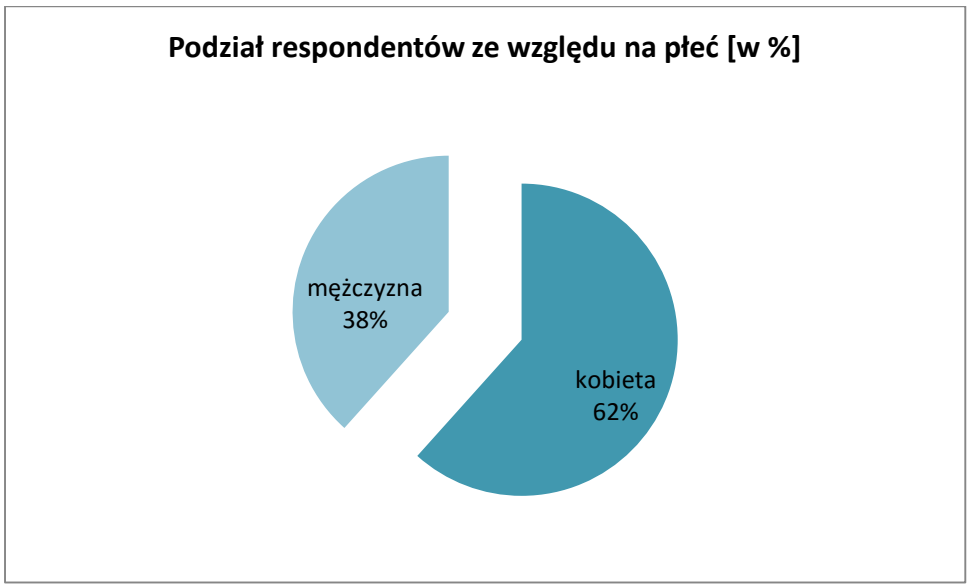

Rozwój kultury został przez respondentów oceniony pozytywnie - w sumie 63% badanych. Bardzo dobrze i raczej ocenia go odpowiednio 29% i 34% badanych. Trzecią najczęściej wybieraną odpowiedzią była „ani dobrze, ani źle" - 24%. Niezadowolonych z rozwoju kultury jest w gminie w sumie 10% respondentów oceniających ją raczej źle (4%) i bardzo źle (6%) badanych.

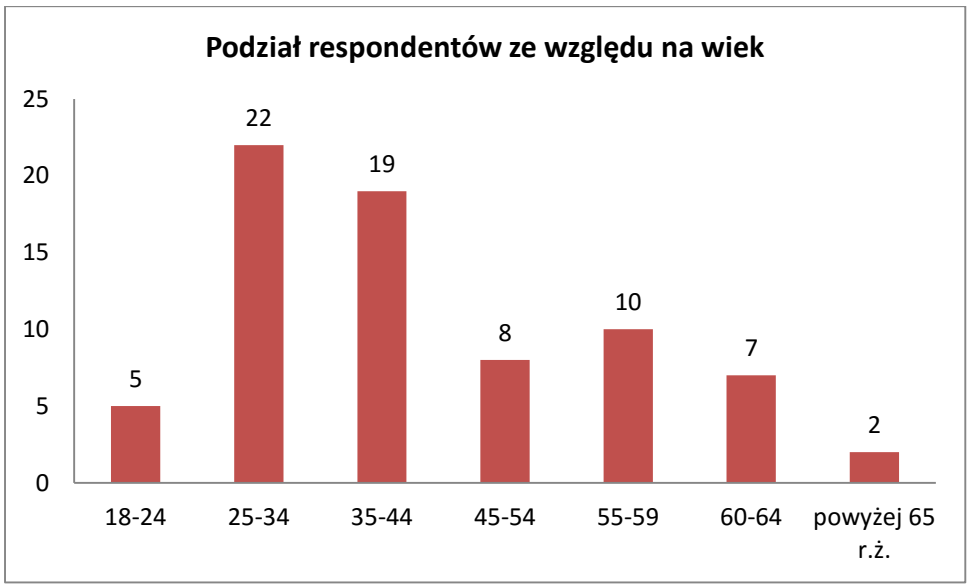

Możliwość i warunki wygodnego robienia zakupów w gminie większość ankietowanych ocenia raczej dobrze (27%) i bardzo dobrze (26%). Wysoki jest również odsetek osób neutralnie oceniających warunki wygodnego zrobienia zakupów - 21% badanych, którzy wskazali odpowiedź „ani dobrze, ani źle". Bardzo źle i raczej źle tę możliwość ocenia po 10% badanych.

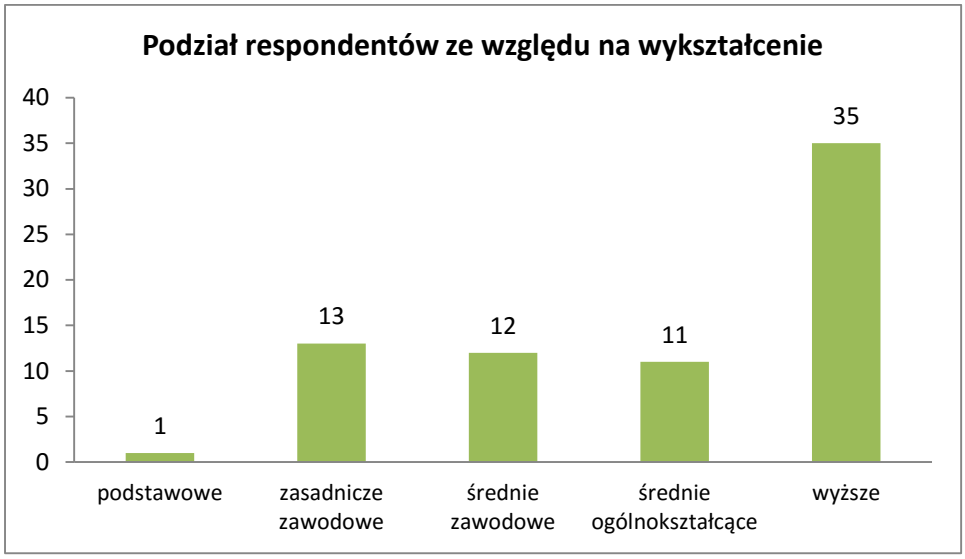
Metryczka

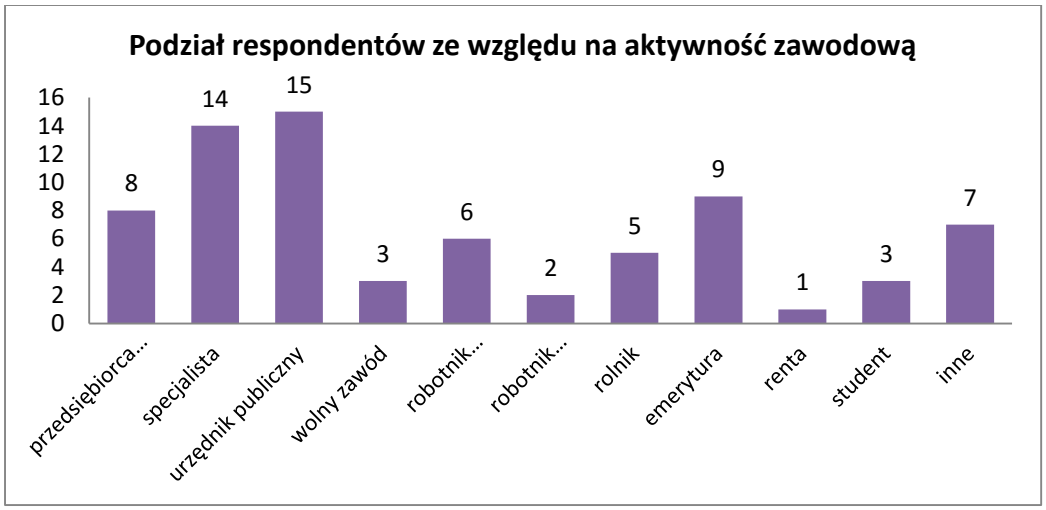
Wśród wypełniających ankietę respondentów przeważały kobiety, które stanowiły 62% ogółu badanych.

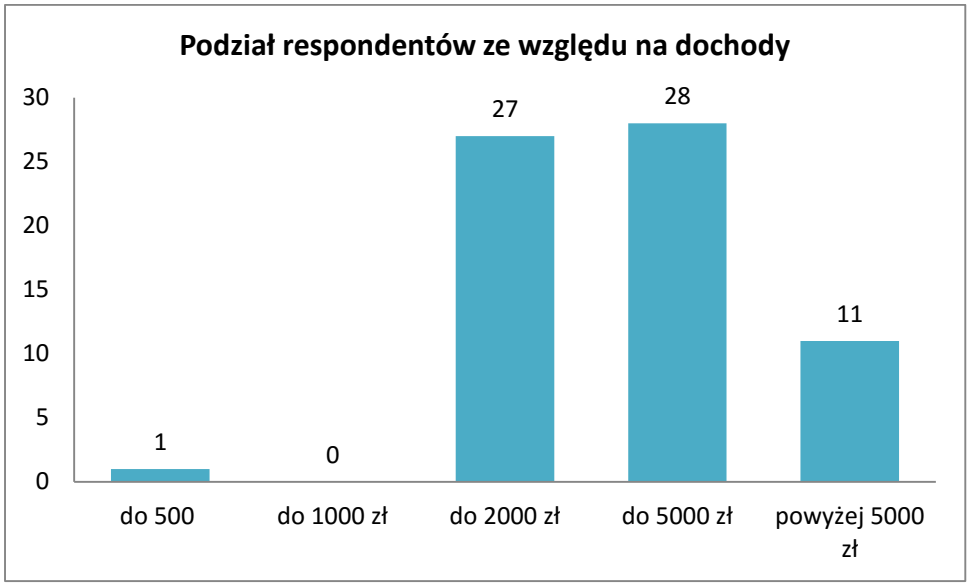
Najliczniejsza grupa respondentów biorących udział w badaniu to osoby w przedziale wiekowym 25-34 lata (22 osoby). Nieco mniej liczna była grupa osób z przedziału 35-44 lata (19 osób). 10 osób reprezentowało grupę wiekową 55-59 lat . Pozostałe grupy były reprezentowane przez: 8 osób w grupie wiekowej 45-54 lat, 7 osób w grupie wiekowej 60-64 lat, 5 osób w grupie wiekowej 18-24 lata. Najmniej badanych reprezentowało osoby powyżej 65 roku życia - 2 osoby.

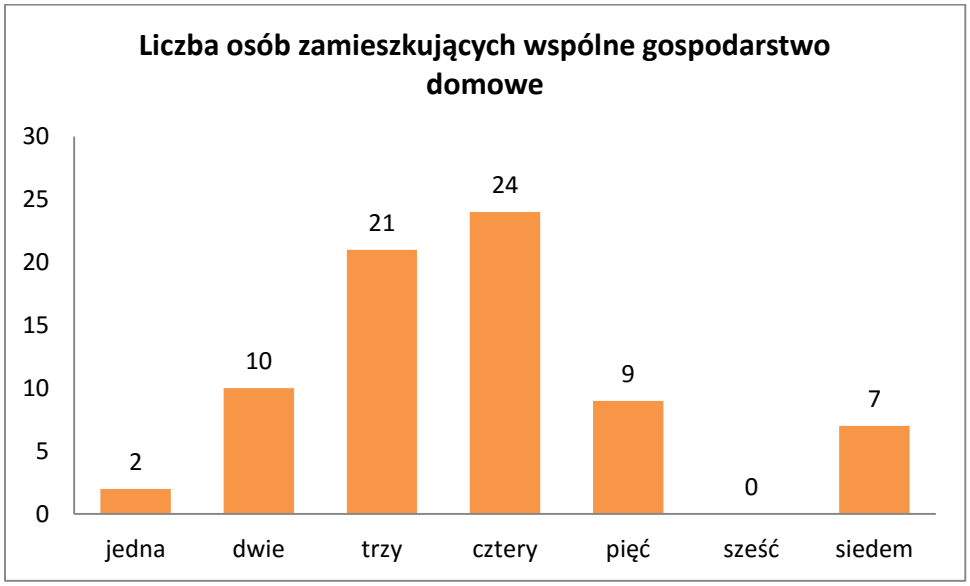
Najliczniejsza grupa respondentów posiada wykształcenie wyższe (35 osób). 25 osób w sumie posiada wykształcenie zawodowe (13 - zasadnicze zawodowe i 12 - średnie zawodowe). 11 osób posiada wykształcenie średnie ogólnokształcące, a 1 podstawowe.

Spośród osób wypełniających ankietę najliczniejszą grupę stanowią urzędnicy publiczni (15 osób). Niemal równie liczna jest grupa osób wykonująca zawód specjalisty (14 osób). Ponadto wśród osób, które brały udział w badaniu 8 osób to przedsiębiorcy, 5 to rolnicy oraz w sumie 8 robotników. Wśród ankietowanych wyróżnić można także grupę 9 osób pozostających na emeryturze i 1 na rencie. Ankietę wypełniło również 3 studentów.

W pytaniu o ocenę dochodów gospodarstwa domowego ankietowanych 28 osób wskazało odpowiedź „do 5000 zł", zaś 27 wybrało odpowiedź „do 2000 zł". Wśród ankietowanych 11 osób wskazało, że ich dochody wynoszą powyżej 5000 zł a 1 wskazała odpowiedź „do 500 zł".

24 osoby wskazały, że liczba osób zamieszkujących wspólne gospodarstwo domowe wynosi 4 osoby. Jest to najliczniej wybierana odpowiedź w tym pytaniu. Druga najczęściej wskazywaną jest liczba 3. Wśród ankietowanych 7 osób wskazało, że ich gospodarstwo zamieszkuje 7 osób, 10, że dwie osoby, 9 - pięć osób i 2 - jedną osobę.

Spis tabel

Tab. 1 Pomniki przyrody w Gminie Bełchatów (stan na: 4.08.2015 r.). 8
Tab. 2 Obiekty z terenu Gminy Bełchatów wpisane do rejestru zabytków przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Łodzi. 8
Tab. 3 Liczba bezrobotnych w Gminie Bełchatów i Powiecie Bełchatowskim w latach 2013 – 2015 (na koniec każdego kwartału). 14
Tab. 4 Liczba i stosunek długotrwale bezrobotnych do wszystkich bezrobotnych w Gminie Bełchatów i Powiecie Bełchatowskim w latach 2013 – 2015 (na koniec każdego kwartału). .14
Tab. 5 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Gminie Bełchatów i Powiecie Bełchatowskim w latach 2010 – 2014. 15
Tab. 6 Stopa bezrobocia w Gminie Bełchatów i Powiecie Bełchatowskim w latach 2010 – 2014 [%]. 15
Tab. 7 Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w Województwie Łódzkim i Powiecie Bełchatowskim w latach 2010-2014 [zł]. 16
Tab. 8 Najwięksi pracodawcy w Gminie Bełchatów. 16
Tab. 9 Struktura gospodarstw rolnych w Gminie Bełchatów w latach2009 - 2014.....19
Tab. 10 Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON według sektorów własnościowych (lata 2010 -2014). 20
Tab. 11 Liczba podmiotów gospodarczych w Powiecie Bełchatowskim 22
Tab. 12 Drogi gminne na terenie Gminy Bełchatów. 22
Tab. 13 Sieć dróg powiatowych przebiegających przez teren Gminy Bełchatów. 23
Tab. 14 Odbiorcy wody w Gminie Bełchatów. 24
Tab. 15 Użytkownicy sieci kanalizacyjnej w Gminie Bełchatów. 25
Tab. 16 Wymagany i osiągnięty przez Gminę Bełchatów poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia poszczególnych frakcji odpadów w 2013 r. [%]. 27
Tab. 17 Liczba dzieci i liczba oddziałów przedszkolnych w Gminnym Przedszkolu w Domiechowicach wraz z oddziałami. 28
Tab. 18 Liczba dzieci w szkołach podstawowych na terenie Gminy Bełchatów wraz z oddziałami przedszkolnymi. 28
Tab. 19 Liczba oddziałów w szkołach podstawowych z terenu Gminy Bełchatów. 29
Tab. 20 Wyniki szkół ze sprawdzianu po VI klasie w 2015 r. w Gminie Bełchatów. 30
Tab. 21 Liczba dzieci w gimnazjach na terenie Gminy Bełchatów. 31
Tab. 22 Liczba oddziałów szkolnych w gimnazjach z terenu Gminy Bełchatów. 32
Tab. 23 Wyniki szkół - egzamin gimnazjalny 2015 r. w gminie Bełchatów w podziale na przedmioty. 32
Tab. 24 Liczba imprez i ich uczestników w latach 2011-2014. 35
Tab. 25 Jednostki OSP w Gminie Bełchatów. 36
Tab. 26 Wydatki na pomoc społeczną w Gminie Bełchatów w latach 2012-2014 [zł]. 41
Tab. 27 Mieszkaniowe zasoby komunalne w Gminie Bełchatów 42
Tab. 28 Budżet Gminy Bełchatów w latach 2010-2014 [zł]. 44
Tab. 29 Udział wybranych działów klasyfikacji budżetowej w budżecie Gminy Bełchatów w latach 2010-2014 [%]. 47
Tab. 30 Prognozowany budżet Gminy Bełchatów w latach 2015-2022 [zł]. 48
Tab. 31 Przedsięwzięcia realizowane przez Gminę Bełchatów ze środków unijnych. 50
Tab. 33 Proponowane wskaźniki oceny stopnia realizacji Strategii Rozwoju Gminy Bełchatów na lata 2014 - 2020. 68

Spis rysunków

Rys. 1 Położenie Gminy Bełchatów. 4
Rys. 2 Gmina wiejska Bełchatów na tle Powiatu Bełchatowskiego. 5
Rys. 3 Podział terenów w Gminie Bełchatów. 6
Rys. 4 Liczba mieszkańców Gminy Bełchatów w latach 2009-2014. 10
Rys. 5 Liczba urodzeń i zgonów w Gminie Bełchatów w latach 2009-2014. 11
Rys. 6 Migracje ludności w Gminie Bełchatów w latach 2009-2014. 11
Rys. 7 Liczba osób w wieku przedprodukcyjny, produkcyjnym i poprodukcyjnym 12
Rys. 8 Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON 18
Rys. 9 Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON.....20
Rys. 10 Podmioty gospodarcze w zależności od liczby zatrudnianych pracowników (2014 r.). 21
Rys. 11 Odpady zmieszane zebrane w Gminie Bełchatów w ciągu roku 26
Rys. 13 Stosunek dochodów własnych Gminy Bełchatów do dochodów ogółem w latach 2012-2014 [%]. 45
Rys. 14 Relacja wydatków inwestycyjnych do dochodów ogółem Gminy Bełchatów w latach 2010-2014 [%]. 46
Rys. 15 Cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Bełchatów 56
Rys. 16 System zarządzania realizacją strategii rozwoju 66